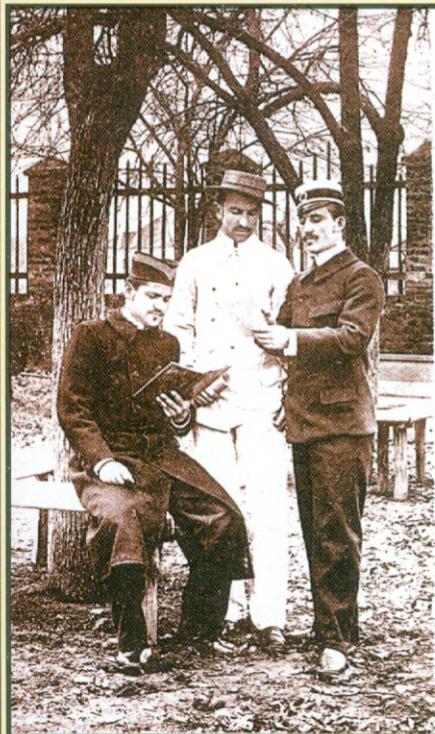

ПЕДАГОШКИ МУЗЕЈ
ЗАВИЧАЈНИ МУЗЕЈ ЈАГОДИНА

ОБРАЗОВАЊЕ УЧИТЕЉА У ЈАГОДИНИ 1898-1998

Мушки Учителска школа у Јагодини

Народ који има најбоље школе,
јавни је најбољи на свету, ако не
данас, а оно сутра.

Слободан Јовановић

БЕОГРАД
1999.

Издавачи: Педагошки музеј и Завичајни музеј Јагодина

Главни и одговорни уредници: Бранислава Јордановић и Бранимир Пантић

Аутори изложбе: Љиљана Танеска и Љубица Здравковић

Аутори текстова у каталогу: Љиљана Танеска, Бранислава Јордановић и Љубица Здравковић

Каталошки попис: Љиљана Танеска

Рецензент: проф. др Владета Тешин

Насловна страница:

Ликовна поставка и техничка реализација изложбе: Бранислав Момчиловић

Штампа: Чигоја штампа

Тираж: 500

ИСБН 86-82453-01-0

Фотографије на корицама: Дописна карта са зградом Мушке учитељске школе и ђацима у униформама, око 1900.

Душан Поповић, ученик Мушке учитељске школе у Јагодини, око 1910.

Реализацију изложбе и штампање каталога помогли су: Министарство просвете Србије, Министарство културе Србије и Секретаријат за културу Скупштине града Београда

ПЕДАГОШКИ МУЗЕЈ
ЗАВИЧАЈНИ МУЗЕЈ ЈАГОДИНА

ОБРАЗОВАЊЕ УЧИТЕЉА
У ЈАГОДИНИ 1898-1998.

БЕОГРАД 1999.

*Народ који има најбоље школе, први
је народ на свету,
ако не данас, а оно сутра.*

Срећен М. Ачић

Дан Светог Саве се у Педагошком музеју обележава као школска слава, на начин како се то чинило у свим српским школама у прошлом веку. Ове године поводом стогодишњице оснивања Мушке учитељске школе у Јагодини, Педагошки музеј и Завичајни музеј из Јагодине приређују изложбу посвећену установи која је имала истакнуто место у развоју образовања српских учитеља. Ова учитељска школа је била једна од најбоље организованих школа у Србији, једина интернатски уређена, са школским вртом, имањем, амбулантом, у којој је предавао низ најугледнијих професора и писаца уџбеника, и коју је завршио велики број истакнутих просветних радника. Настојали смо да, уз помоћ докумената, фотографија, уџбеничке и педагошке литературе, наставних средстава и ученичких радова, овај важан део наше националне просветне и културне историје приближимо посетицима, првенствено онима који су свој позив везали за школу. Надамо се да ће они, у порукама изреченим пре једног века, открити оно што је преживело време и што је још увек присутно у савременој педагошкој теорији и пракси.

Током припремања изложбе сарађивали смо са већим бројем установа и појединача. Пружили су нам драгоцену помоћ својим сугестијама, као и уступањем материјала за излагање: Архив Србије, Историјски архив средњег Поморавља у Јагодини, Учитељски факултет у Јагодини, Етнографски музеј, Музеј града Београда, као и госпође и господе Оливер Ђорђевић из Јагодине, др Љубомир Савић из Београда, проф. Братислав Петровић из Новог Београда, проф. др Јелена Петровић из Ниша, др Божидар Петровић из Ниша, проф. др Лидија Вучић из Београда, мр Бранка Поповић из Београда, Верица Ракић из Јагодине, Радмила Ђорђевић из Јагодине, Јелена Ђоковић из Београда, Радмило Богдановић из Београда, Милојка Стошић из Јагодине, др Јован Ђорђевић из Београда и Зоран Јосић из Аранђеловца. Педагошки музеј и Завичајни музеј из Јагодине свима најсрдачније захвальјују.

УЧИТЕЉСКА ШКОЛА У ЈАГОДИНИ
(1898 - 1941)

Када се пре једног века, на свечаном отварању Мушке учитељске школе у Јагодини, њен управитељ Сретен М. Ацић обратио гостима, истакао је значај народне просвете која је "основица за свеколике народне и државне напретке" и да "нигде нису тако опасне и тако недогледне зле последице од лошег мајстора, као што су у школи. Отуда су добре учитељске школе важна потреба државна и народна". Настављајући традицију својих претходница, стварана је нова школа, на другачијој основици.

Припремање првих учитеља, световних лица, за српске основне школе, почело је у Хабсбуршкој монархији, седамдесетих година XVIII века. У Темишвару, Сомбору и Осијеку су организовани течајеви за учитеље, којима су руководили Теодор Јанковић Миријевски, Аврам Мразовић и Стеван Вујановски. Прва српска учитељска школа - *Препарандија*, отворена је у Сент Андреји 1812, заслугом Уроша Несторовића, врховног школског надзорника свих православних школа у Монархији. Године 1816. премештена је у Сомбор, и више од пет деценија је била једина учитељска школа у целом Српству.

У Кнежевини Србији, у Београдској богословији основаној 1836. учила се и педагогика са методиком, док је првим општим законом о школама 1844. било предвиђено да се у V и VI разреду гимназије ванредно предаје педагогика, оним ученицима који желе да се посвете учитељском позиву. Године 1863. у Београду је отворена Виша женска школа а један од њених задатака је било припремање "одраслијих девојака за учитељке основних школа женских."

Тек 1870. донет је први Закон о уређењу учитељске школе, заслугом тадашњег министра просвете Димитрија Матића. На дан Св. Саве, 14/27. јануара 1871. године, у Крагујевцу је отворена прва Мушка учитељска школа. Ова трогодишња, интернатски уређена школа је, као једина те врсте у Кнежевини, имала знатну подршку просветних власти. Њени професори, првенствено они који су предавали педагошку групу предмета, Стеван Д. Поповић и др Војислав Бакић, дориносили су да будући учитељи буду добро припремљени. Школа је ипак, због "ученичког нереда" који су једним делом имали и политичку основу, премештена 1877. у Београд а одатле 1896. у Алексинац. Друга Мушка учитељска школа је отворена 1881.

у Нишу. Радила је до 1895. када је затворена због ученичкима немира.

У овом периоду је било неколико измена Закона и правила којима је регулисан рад учитељских школа. Законским изменама 1896. трајање школовања је (опет) продужено на четири године. У чл. II уређењу школе, предвиђено је да ученици учитељске школе живе у интернату о свом

трошку, а да се сиромашни који су завршили 4 разреда гимназије са одличним или врлодобрим успехом, и имају примерно владање, примају и издржавају о државном трошку. Предвиђено је, такође, и оснивање једне женске учитељске школе, које је реализовано 1900. када је отворена Школа у Београду.

МУШКА УЧИТЕЉСКА ШКОЛА У ЈАГОДИНИ (1898-1914)

Оснивање Школе

Затварањем Нишке учитељске школе, Србија је остала три године само са једном школом. У највишим круговима просветних власти већ је 1897. уочена потреба за отварањем нове, на другачијим основама. Иницијативу за отварање интернатски уређене школе, дао је тадашњи референт за основну наставу Министарства просвете, Јован Миодраговић. Некадашњи ученик другог кола Крагујевачке учитељске школе, и сам је имао могућности да се упозна са предностима оваквог школског уређења. Доцније је, као управитељ Нишке учитељске школе, такође имао прилике да упозна све недостатке екстерног уређења. Он је још 1895, припремајући "кратку историју" прве Учитељске школе поводом двадесет пет година њеног постојања, изнео своје погледе о овом питању, износећи мишљење да, "без поговора, ваља вратити интернатски живот. У интернату не само да ученици имају све своје намирнице, него и много више прилике за своје умно и морално усавршавање."¹ По овом питању, исто

мишљење је имао и Сретен М. Ацић, Миодраговићев познаник и сарадник, такође некадашњи ђак Крагујевачке учитељске школе. По повратку са студија из иностранства, започео је рад у Нишкој мушкој учитељској школи у време када је Јован Миодраговић био њен управитељ. Године 1897. Ацић је као професор Мушке учитељске школе у Алексинцу у годишњем школском извештају написао запажен чланак *Потреба иншерната*. Уз пристанак тадашњег министра просвете, Андре Ђорђевића, Јован Миодраговић је добио задужење да предложи место у којем би била смештена нова школа. Проучене су прилике у Лесковцу, Нишу, Горњем Милановцу, Ваљеву, Ђуприји и Јагодини. У свом извештају, референт Јован Миодраговић је изнео најповољније мишљење о Јагодини, месту које је било ван политичког центра, и у коме су већ постојале неискоришћене зграде Окружног начелства.

Министар просвете, Андра Ђорђевић, који је претходно обишао Лесковац и Горњи Милановац, посетио је 14/27. априла 1898. године, Алексиначуку учитељску школу. Том приликом је професора Сретена Ацића упознао са одлуком, да до јесени треба да буде отворена нова мушка учитељска школа, и да је њега наменио за управитеља.

¹ Јован Миодраговић, Учитељска школа у Београду за првих двадесет и пет година својега живота, Београд, 1896, стр. 133

Уследила је заједничка посета Јагодини, разгледање зграда понуђених за смештај школе, након чега је професор Ацић добио задужење да детаљније проучи и остале услове. Изразивши повољно мишљење, позван је и окружни инжењер из Буправије да заједно са Сретеном Ацићем, направи план и предрачун свих неопходних радова за преправке зграда бившег начелства и суда старог округа јагодинског. Крајем месеца маја 1898. године Сретен Ацић је упућен у Шведску и Норвешку да за три месеца проучи "устројство" тамошњих народних и учитељских школа. Са њим је послат и Јован Милијевић, учитељ Алексиначке основне школе, да би се припремио за предавање ручног рада и гимнастике са дечјим играма, у новој учитељској школи.²

На захтев Министра просвете, окружна скупштина старог Округа јагодинског је 17/30. јуна 1898. године, уступила Држави своје зграде бившег Окружног начелства и Првостепеног суда и одобрила средства за потребне преправке. Суд и одбор Општине јагодинске донели су одлуку да се уступи и општинско земљиште од 1,5 хектара које се налазило уз саму школску зграду, и да се јужна и источна страна улице поред будуће школе, поплочају каменом и прошире.

Закон о установљењу Мушке учитељске школе донет је 26. јула/8. августа 1898. године, а затим се врше интензивне припреме за њено отварање. Током месеца августа, за управитеља је постављен Сретен Ацић, расписан је стечај за ученике првог разреда, од наставног особља постављени су, за професора Светислав К. Матић и за суплента Лука Зрнић. Од 121 пријављеног кандидата, у септембру је извршен избор од 30 будућих ученика. Месеца октобра, за учитеља музике и нотног певања постављен је Владимир Р. Ђорђевић а наредног месеца постављени су и хонорарни

² Јован Милијевић је боравио у Шведској петнаест месеци и за то време је проучио познату "шведску гимнастику".

наставници. Сви изабрани ученици били су позвани у Школу, где су 14/27. новембра имали прву заједничку вечеру а 22. новембра/5. децембра 1898. године "било је призывање Св. духа на ученике, после чега им је прочитан Школски закон и саопштен им привремени распоред часова".³ Наредног дана отпочела су редовна предавања.

Свечано отварање Школе, у присуству Министра просвете Андре Ђорђевића, и великог броја званица, било је 13/26. децембра 1898. године. Министар просвете је, између остalog, изнео и свој захтев, упућен ученицима, да по завршетку свога школовања, буду прави народни просветитељи. У свом обраћању присутним, управитељ је истакао да ће Школа бити уређена тако да "ученици имају све што им треба за напредак душевни и телесни".⁴ Од њих се, стoga, очекивало "да посвете сву своју снагу на своје стручно спремање... Они ће бити сачувани од штетног утицаја разврата на улици, од убитачног провођења времена по кафанама, од рђава друштва уопште, од опаких места за њихов узраст." Циљ заједничког живота у интернату је подстицање и развијање "дружельубља и питомости" и сузбијање "саможивости и опорости". Да би се избегли недостаци који су се испољили у Крагујевачкој учитељској школи, и да би се остварила родитељска брига и надзор, планирано је да управитељ и васпитач станују у заводу и не-престано буду уз љаке.

³ Први годишњи извештај Српске краљевске мушке учитељске школе у Јагодини за 1898/99. школску годину, приредио Сретен М. Ацић управитељ, Београд, 1899, стр. 61.

⁴ Исто, стр. 67; Десети годишњи извештај за 1907-1908. школску годину и Десетогодишњи преглед за период 1898-1908. год, уз припомоћ деловође г. Д. С. Поповића израдио Сретен М. Ацић, управитељ, Београд, 1910. стр. 68

Примање ученика и њихово издржавање

За ученике првог разреда примани су они српски држављани, који су завршили најмање IV разред гимназије или реалке или који виши разред, првенствено са положеним низим течajним испитом, нису старији од 18 година, "који су здрави и немају никаквих недостатака који би им сметали вршењу учитељског позива, који говоре звучно и течно а имају гласа и слуха за

певање."⁵ Да би неко био државни питомац, морао је, сем доказа о материјалном стању родитеља, да током претходног школовања оствари одличан или врлодобар успех. Они који су се школовали о свом трошку, морали су до тада да буду бар добrog успеха и владања. Приликом пријема, ученици нису подносили лекарско уверење, већ их је прегледала школска комисија, лекарска и музичка.

кад. бр. 211

Школска зграда

Зграда у којој је била смештена Учитељска школа, зидана је за Магистрат округа Јагодинског у периоду од 1826. до 1836. године. У њој је најпре била смештена касарна, а касније Окружно начелство. Преуређење школске зграде уследило је већ првих година рада Школе. Проширени су ученички станови а ћачка трпезарија и школска

кухиња су пресељене у дворишну зграду, добијену преправком бивших судских "апсана". Један број ученица претворен је у радионице за ручни рад. Године 1902. у дворишту је сазидан стан за управитеља школе а у парку је подигнуто летње ћачко купатило. Наредних година, од 1905. до 1908. на згради је дозидан северно и јужно крило. У новосаграђеном делу налазила се сала са

⁵ Исто

позорницом, за школске свечаности и часове гимнастике, као и по четири учионице и ученичке спаваонице. Посебна зграда за школску болницу сазидана је 1912. а трпезарија и кухиња су проширене.

Учионице су у исто време биле и "радионице" за учење лекција и израду писмених задатака. Уместо уобичајених скамија, за ученике су набављени *столићи* (у три различите висине) и *столице*. Године 1908. поручене су и клупе са покретним седиштем. Учионице су имале и *стону* *таблу*, по један или два ормана за одлагање школских ствари (па и виолина), *кашедру на юдијуму* и велику двоструку *таблу*. Прозори су са сунчане стране имали америчанскe завесе, са механизмом који је омогућавао да се подижу или спуштају, "платно је сивкасто, те нити блеште обасјање сунцем, нити много упијају светлост..." уведене су по обрасцу из Шведске.⁶ У свакој учионици је постојало и *орманче за разредну књижницу*, у којем су се држала потребне књиге: Вуков Рјечник и друга његова дела, речници за стране језике, педагошки списи, здравствене и књиге за основну школу.

Одржавању хигијене је поклањана посебна пажња, у цеој школској згради - учионицама, ходницима, спаваоницама. На улазима у зграду су постојали нарочити отирачи за обућу, за ходник је поврх патоса направљен још један од летава, да се не би дизала прашина, кад између часова изађу сви ученици у ходник "та на тај начин све блато и прашина пропадају кроз овај решеткаст патос, а зими је топло ногама."⁷ Испред сваке учионице је био отирач од кокоса. Сав потребан намештај и школска опрема, израђивани су у радионици Дома сиротне деце у Београду, у фабрикама и занатским радионицама у Београду и Ужицу (у Ткачкој радионици).

⁶ Исто стр. 42

⁷ Исто, стр. 43

Насавни планови у јериоду до 1914. године

Први наставни план Школе, који је донело наставничко веће убрзо по њеном оснивању, унеколико се разликовао од оног по коме се радило у Алексиначкој учитељској школи. Нови предмети који су се изучавали у Јагодинској школи били су израз тежње њеног управитеља да се будући учитељи што боље припреме за рад у основној школи али и за широко схваћену улогу ширења просвете у народу. Зато су уведени *Нећа мале деце и домаће лечење* у трећем разреду а *ешика с моралним поукаама и основи естетике* у четвртом разреду.⁸ Уз рачун су додати и *основи рачуноводства и статистике*. Предмет - геометрија, назван је *геометријско мерење, хигијена - оишта и школска хигијена* док је историја педагогије названа *историја васпитавања*, "да би се више обратила пажња на историју васпитног рада, у разных народа и разных периода историјских, него на набрајање разных дела и њиних писаца, у којима се говори о васпитању."⁹ Више часова је дато *Историји српског народа. Практични рад с методиком* се учио током свих година школовања. У првом разреду био је заступљен са 2 часа седмично, у другом и трећем по 3 часа а у четвртом 6 часова. Школски рад од првог разреда је била новина са којом се Сретен Ацић упознао у Шведској. Разлози које су му у тамошњој Учитељској школи изнели, били су, да се тако још од првог разреда ученици осећају као будући учитељи. Они лакше савладавају теоријско грађиво из психологије и педагогије, јер већ имају

⁸ Етика је као предмет уведена у учитељску школу 1877. Законом о изменама и допунама Закона из 1870, и то уочи њеног пресељења из Крагујевца у Београд. Када је Наставним планом из 1881. смањен број наставних предмета, стика је била у групи оних који су укинути.

⁹ Десетогодишњи преглед за период 1898-1908. год, стр. 27

"емпириске подлоге из школина живота, из практице."¹⁰ Ацић је сматрао да је једна година мало да ученици усвоје "вештину предавања". Кроз све разреде, са повећаним бројем часова, учили су се и: *пољска привреда, цртање, музика, ручни рад*.

Године 1902, по положеном учитељском испиту који је обухватао писмени, усмени и практични део, у присуству изасланика Министарства просвете др Војислава Бакића, Школу је завршило прво коло ученика. Исте године, Министарство просвете је покренуло питање изједначавања наставних планова учитељских школа, мушких и женских. Професорски савет Мушке учитељске школе у Јагодини је саставио предлог, исте и наредних година, руководећи се начелом "да у стручној школи треба стручни предмети да буду најјаче заступљени, предмети, пак, општег образовања да се удесе према предметима Више гимназије у колико" је потребно, а да се изостави све што се већ учило у Нижој гимназији.¹¹ О нацрту који је израдила стручна комисија у Београду, а Главни просветни савет у начелу усвојио, управитељ Сретен Ацић није имао повољно мишљење, јер је сматрао да је "жртвована стручна спрема за рачун опште, гимназијске."¹² Професорски савет Јагодинске школе је поново упутио своје предлоге Министарству просвете, а приликом коначног усвајања већи део тих предлога је био прихваћен. Међутим, новим Наставним планом који је прописан 1905, ипак је, по мишљењу Сртена Ацића, учињена погрешка. Мали број часова дат је најглавнијем предмету - практичном раду у школи. Он је предвиђен само у четвртом разреду са 13 часова. У поређењу са Наставним планом Јагодинске школе, смањен је

седмични фонд часова, са 35 на 32 у првом, односно 33 у осталим разредима. Изостављени су предмети: етика и основи естетике, нега мале деце и домаће лечење, геометријско мерење, статистика и основи рачуноводства. Према овом Наставном плану се радило све до првог светског рата: 1. Хришћанска наука са црквенословенским језиком; 2. Познавање грађанских права и дужности; 3. Српски језик и књижевност; 4. Руски или немачки језик; 5. Историја а) ойшта б) српска; 6. Математика са геометrijom; 7. Земљојис; 8. Природне науке а) Зоологија са антропологијом и ботаником; б) Хемија са минералогијом и геологијом; в) Физика са метеорологијом; 9. Хигијена (с практичним лекарством); 10. Педагогика: а) Психологија и логика; б) Ойшта педагошка; в) Методика; 11. Цртање и леђо писање; 12. Црквено певање; 13. Ноћно певање и свирање (на виолини); 14. Пољска привреда; 15. Ручни рад; 16. Гимнастика.

Наставна средstva

У периоду до 1914. у Школи су формирани три књижнице: наставничка, ученичка и књижница школских уџбеника. Један део књижног фонда наслеђен је од Нишке учитељске школе.

Наставничка књижница је располагала са преко 3.500 књига и већим бројем часописа: Просветни гласник, Учител, Народно здравље, Трезвеност, Дело, Српски књижевни гласник, Бранково коло, Босанска вила, као и по неколико немачких, руских и других часописа.

Основу за формирање **Бачке књижнице "Узданница"**, чинио је књижни фонд дружине Нишке учитељске школе, "Помагач". Пред први светски рат, она је имала око 3.000 књига. Претплатом или поклоном је набављен и већи број часописа. Сем неких већ набројаних, који су се чували и у наставничкој књижници, овде су били: Педа-

¹⁰ Исто, стр. 89

¹¹ Пети, шести и седми годишњи извештај 1902-3, 1903-4, 1904-5, приредио Сретен М. Ацић, управитељ, Јагодина, 1906, стр. 58

¹² Исто стр. 91-92

гошки преглед, Дом и школа, Просвета, Матерински лист, Ђачки напредак, Тежак, Летопис Матице српске, Школски вјесник (Сарајево), Српска школа (Скопље) и други.

Књижница школских уџбеника је формирана чим је Школа отпочела рад. Ученици су их добијали на коришћење да би их на крају школске године вратили и уступили ученицима наредног кола. Располагала је са око 1.500 књига.

Укидањем Нишке учитељске школе, део школског инвентара је пренет у Јагодину, где је временом обновљен и допуњен. Уочи првог светског рата, у Школи су постојале добро опремљене **збирке учила** за природне науке и вештине: за зоологију, ботанику, минералогију, физику, хемију; географију, историју, цртање; за ручни рад са алатом за картонажу, столарство и плетарство; за польску привреду.

16

Интернат

Интернатско уређење Школе значило је да су свим ћацима обезбеђени стан, храна и одело, обућа, уџбеници, наставна средства и ђачке потребе. Питомци Мушке учитељске школе су, без обзира да ли се школују о државном или свом трошку, заједно били смештени у интернату. Приликом пријема у Школу добијали су јесење, зимско и летње одело, ципеле, шајкачу, капу или шешир од сламе, рубље и постељину. Готово све је набављано од домаћих производа, из фабрика у Параћину, Београду, Лесковцу, Ужицу, Нишу, Крушевцу и Јагодини. Правилима, која је 1900. одобрио министар просвете Андра Ђорђевић, била је регулисана целокупна организација ученичког живота у интернату: у спаваоницама, умиваоници и купатилу, трпезарији, врту и радионицама. Сем тога, постојала су и посебна Школска правила за ученике учитељске школе, као и у осталим учи-

тељским и средњим школама у Србији, којима је прописано како ће се владати у школи, цркви и ван њих.

Школско имање

Године 1901. Министарство просвете је, од остатка суме намењене за зидање управитељевог стана, купило имање од око 9 хектара, у близини Школе. На предлог министра народне привреде, Симе Лозанића, Министарски савет је одлучио да се из прихода Класне лутрије, Школи додели новац за уређење овог имања. Када је 1904. добијен део те суме, започето је са радовима. Израђен је план, према мишљењу два окружна и спрског економа. Имање су сачињавали повртњак, шљивик, виноград, багремар за прављење виноградског кола и виноградска тераса на узвишењу изнад винограда. Имање, које су обраћивали ученици, снабдевало је школски интернат поврћем и воћем. Гајене су краве, свиње и живина, тако да је за школску кухињу било млека, млечних производа и јаја а повремено и меса. Имање је убрзо постало угледно школско добро па је добило похвалницу Српског пољопривредног друштва а одликовано је и Златном медаљом на Балканском изложби у Лондону, 1907. године.

Уследни школски врш

Један и по хектар земљишта које је јагодинска општина уступила Школи, а налазило се одмах иза зграде, искоришћено је да се на њему подигну парк, повртњак, воћњак, мањи огледни виноград и расадник врбе раките, коју су ученици користили за израду предмета од плетеног прућа. Највећи део земљишта заузимао је парк, уређен разноврсним и ретким дрвећем и биљем. Упра-

витељ Сретен Ацић је сматрао да "ученици треба да имају простора на стазама за покретање, ладовине и клупа за одмарање и учење, зеленила и траве ради свежине ваздуха, цвећа и шаренила ради насладе и одмора очију".¹³ Углови стаза су засађени шибљем и дрвећем тако, да је поред стаза најниже шибље, иза њега више а у средини је дрвеће. При томе се водило рачуна о боји и облику лишћа, времену цветања, боји плодова. Између стаза су биле простране ливаде, са четинарским дрвећем. Поред ученицима су засађене смрче, јеле и по неки бор, тако да би ученице и ученички станови добијали свеж ваздух, али да не одузимају ученицима светлост. Оно што је сам Ацић истисао као важно, а што у првим посетилац није могао да уочи, била је *српско-богданичка српана овој врста*. Настојао је да групише биље које расте у свим крајевима Србије, али исто тако и оно које представља реткост: Панчићеву оморику, златнолисту букву са Власине, врањски питоми кестен и друго. У врту су, такође, били по једна или више примерака биљних врста из других крајева света: амерички јавор, секвоја, гинко, ливански кедар, персијска шљива, траве из пампasa јужноамеричких прерија, шаренолисте агаве и друге. Саднице је Ацић поручивао од специјализованих фирм из иностранства, из Аустрије, Немачке, Француске.¹⁴ "Ливадица вечности" је био онај део парка у којем се налазило дрвеће чије трајање, у поређењу са људским животом, представља читаву вечност. Управитељ Ацић, као љубитељ и сакупљач ретких биљних врста, настојао ја да тиме оплемени простор око школске зграде и интерната, простор у којем су ученици проводили највећи део свог

свободног времена, али у којем се одвијала и настава. Један део простора је био удешен искључиво за игралиште и гимнастиште. У парку је изграђено и пет пољских ученицима. Оне су биле различито "удешене", са клупама поређаним као у амфитеатру, или у круг, у изломљеном полукругу, или окренутих "леђима" да би се ученици више концентрисали на учење. Ацић је настојао да ови различити типови пољских ученицима буду узори који би се примењивали и у другим школама.

кај. бр. 116

¹³ Десетогодишњи преглед 1898-1908 год. стр. 33

¹⁴ "Како ове радње шаљу своје велике и прегледне ценовнике радо и бесплатно, из њих је изналазио управитељ преко зиме где чега има и где је најјевтиније, па је то поручивао у јануару и фебруару, те је у марта и у априлу расађивао." Исто, стр. 40

Вежбаоница Мушкије учијељске школе

До 1901. као вежбаоница је коришћена Мушка основна школа која је била смештена у самој згради Учитељске школе а затим је за практичан рад ученика коришћена Јагодинска основна школа. Надзор је вршио управитељ Учитељске школе. Вежбаоница се издржавала из средстава општинског фонда и била је добро снабдевена наставним училима и збиркама.

Ваннастравне активности ученика

Као и у осталим средњим школама у Србији, ученици су имали своје *дружине*. Заинтересованост ученика за социјална и политичка питања, испољавала се још од седамдесетих година прошлог века, али је била забрањивана и кажњавана. У условима грађанског либерализма се развила, а интернатски живот у Мушкој учитељској школи у Јагодини је пружао могућност бољег, организованијег деловања и на овом плану. Тако се већ почетком овог века, у Школи оснивају политичке групе и клубови: радикала, самосталних радикала, социјалдемократа, националиста (либерала) и напредњака. Нови ученици су се већ при ступању у Школу изјашњавали за припадност појединачним клубовима а око оних који нису били определjeni, водило се право политичко надметање. Агитација би се завршавала тек пошто би се сви ученици определили за један или други клуб. Однос Сретена Ацића као управитеља, и мере које је предузимао, кретале су се од врло оштрих казни, било је неколико случајева искучења из Школе, "преко благих педагошких интервенција до потпуне толеранције".¹⁵ Боравећи непрестано са својим ученицима, он је био упућен у све што ђаци раде. Један од разлога,

због којих је у појединим случајевима одустајао од кажњавања, био је његов став "... ми не верујемо у ону ружну претпоставку да је Србинова природа тако груба да се може успешно васпитавати само батињањем. Напротив, ми смо уверени, да је српски народ питом народ, а српска омладина питома омладина, и да је треба само човечно и срдачно васпитавати, па ће се онда постићи неочекивани резултати".¹⁶ Ученички политички клубови су се међусобно надметали, што се у целини одражавало на квалитет рада у Школи и доприносило да се припреме за улогу учитеља, као просветитеља и саветодавца у својој околини.

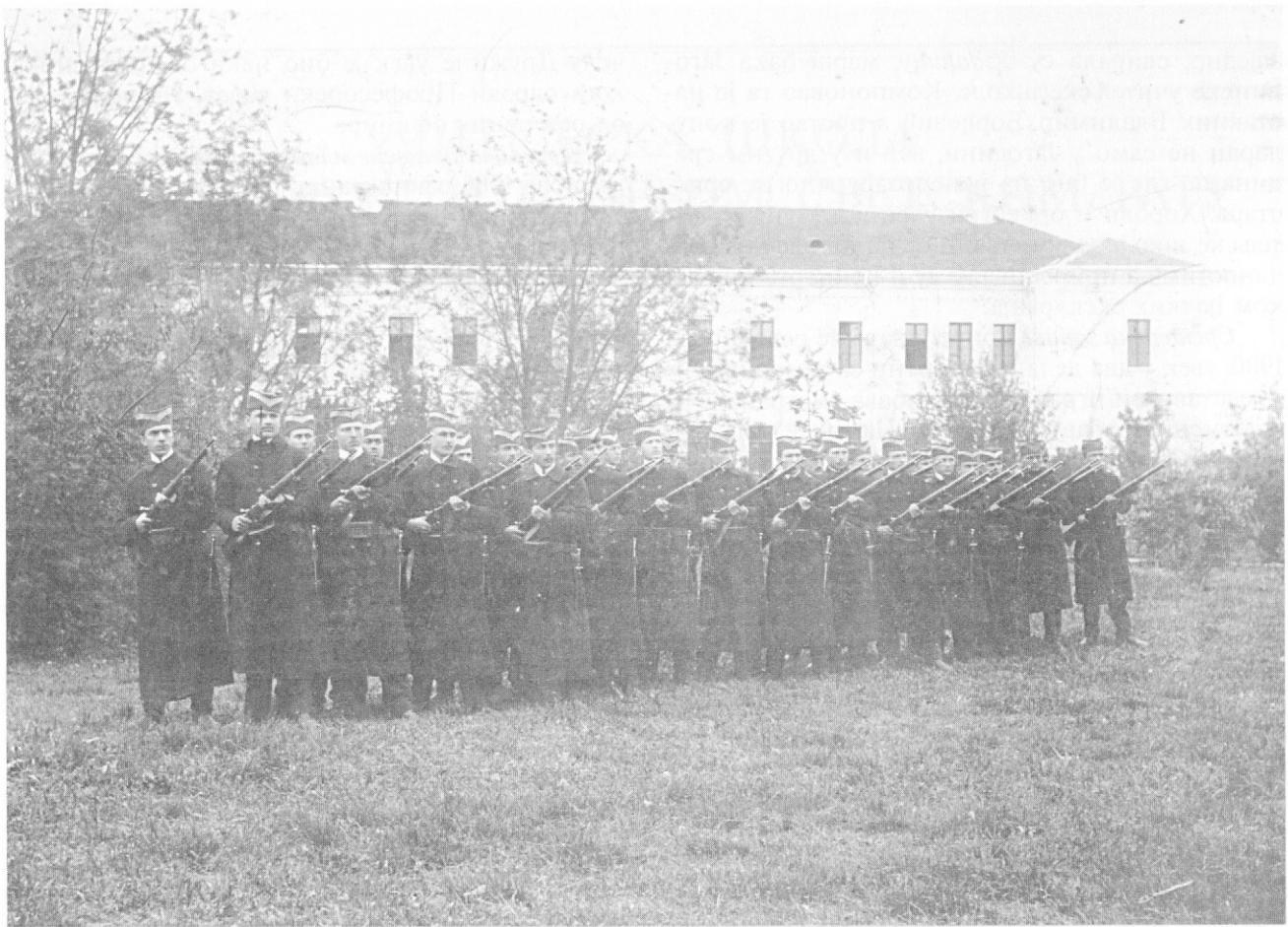
"*Узданица*" је прва ученичка дружина. Основана је на самом почетку рада Школе, када је изабрана прва управа и донета Правила. Циљ ове дружине је био да се ученици "што боље умно развију како би успешније вршили одређени задатак на просвећивању свога народа и ширењу његове мисли".¹⁷ Дружина се старала да набавља одбране књиге и листове, а на састанцима су чланови читали своје саставе, преводе, одломке из дела познатих књижевника. Од 1904. "осећа се жив покрет међу њеним члановима који својим радом показују велико интересовање за политичку и културну историју, као и за педагошке, природне и социјалне науке".¹⁸ Састанци "*Узданице*" су често били прилика да ученици, припадници различитих политичких клубова, износе своје погледе и супротстављају мишљења.

Још од 1899. ученици су припремали представе а од 1902. постоји организована *позоришна дру-*

¹⁵ Из поздравног говора управитеља приликом свечаног отварања Школе, Први годишњи извештај 1898-99. приредио Сретен М. Ацић управитељ, Београд, 1899. стр72,73

¹⁷ Чл. I Правила *Узданице*, која је одобрио Министар просвете 1899. године.

¹⁸ Споменица десетогодишњег рада *Узданице* дружине ђака Јагодинске учитељске школе (1899-1909), стр. 7; Милош Б. Јанковић, Педагошка расправе и чланци, Београд, 1967. стр. 275

кај. бр. 90

жина "Јакшић" чији су чланови приређивали представе и у више чинова, *Хајдуци*, *Лажа и Јараја*, *Кнез Иво од Семберије*, *Кир Јања*, *Не јлачи Босно* и друге.

Бачки оркестири - Један од захтева који се постављао приликом избора питомаца, било је поседовање музичког слуха. Сваки ученик је, сем униформе, уџбеника и потребног прибора, добијао и виолину. Наставу музике са нотним певањем, водио је наставник Владимир Р. Ђорђевић, композитор и писац великог броја уџбеника из ове области. Осим редовне наставе, свако

коло ученика, почев од другог разреда, имало је и свој оркестар. Најбољи су у оркестру постајали прве виолине, нешто слабији - друге а остали су били распоређени за друге инструменте: виоле, виолончела, контрабас, флауту, бубањ и добош. Наставник Ђорђевић је састављао и репертоар. Оркестар II разреда је свирао српске игре, III разреда - стране игре, валцере, полке, мазурке, кадриле, тада веома популарне и радо прихваћене на свим забавама у градским срединама у Србији. Оркестар матураната је свирао музичке комаде домаћих и страних аутора. Сва три оркестра

заједно, свирала су *Узданцу*, марш ђака Јагодинске учитељске школе. Компоновао га је наставник Владимир Ђорђевић а постао је популаран не само у Јагодини, већ и у другим срећинама, где је био на репертоару многих оркестара. Хорови и оркестри ученика Мушке учитељске школе учествовали су на школским свечаностима а приређивали су и концерте приликом ђачких екскурзија.

Срећенска забава приређивала се редовно, од 1900. увек у два дела; концертни са позоришном представом и игранка. Ова забава сматрана је за најотменију забаву у Јагодини. На њу су долазили гости из вароши али и из других места а ученици су им били домаћини.

Светосавски прославе и шемати - Дан Св. Саве је, као и у осталим српским школама обележаван на свечан начин, као школска слава. Већ првих година рада, у Јагодинској учитељској школи се настојало да ученици проширују своја знања и ван редовних програма. Тако су организоване *разговорне вечери* и предавања која су држали стручњаци из различитих научних области. То, међутим, није било довољно да се они уpute "на умерен користан рад за време великог школског одмора"¹⁹ (тј. летњег распуста). Године 1907. уведена је, као новина, израда *Светосавских шемата*, а право учешћа на овом конкурсу имали су сви ученици. Одређене су теме, из свих наука које су се училе у Школи, а наредне године су на Светосавској прослави, први пут додељене три награде за најуспешније израђене радове.

Стрељачка дружина је основана 1900. са циљем да код ученика развија патриотски борбени дух и оспособљава их, да као будући учитељи, и сами буду припремљени да оснивају сличне ђачке и грађанске дружине. Од 1908. у време анексионе кризе, уведено је редовно војно вежбање, најпре за ученике завршног, а затим и за ученике III и II разреда, на њихов захтев. Школа је набавила 30 брзометних пушака са бојном опремом. На

челу Дружине увек је био неки од наставника, кога одреди Професорски савет, углавном један од резервних официра.

Друштво превене младежи "Љубав", основано је после 1908. као огранак покрета којим је тада у Србији руководио Милош Ђ. Поповић, лекар из Београда. Више од половине ученика је било учлањено у ово Друштво. Пре учлањења, они су морали да се обавежу да неће употребљавати ни алкохолна пића ни дуван. Друштво *Љубав* је било веома активно, организујући честа предавања на тему штетности алкохола, којима је, поред ученика, присутвовало и грађанство.

Пушничка удружења су ученици више пута покушавали да оснују, али само је неколико кола успело да их реализује. *Друштво XI кола ученика Пушник*, основано је са циљем да се по положеној матури организује екскурзија. Извор потребних средстава било је редовно месечно плаћање чланице, приређивање концерата и позоришних представа и одређена новчана помоћ Школе. Ученици су, са своја два професора, уочи Балканских ратова посетили: Загреб, Ријеку, Сплит, Дубровник, Мостар, Сарајево и Вишеград.

Стапистика ученика

У Мушку учитељску школу, у највећем проценту су се уписивали синови земљоделаца, а затим занатлија, трговаца, свештеника, наставника, државних чиновника. По месту рођења, највише их је било из моравског округа, а затим из крушевачког, рудничког и крагујевачког. Општи успех ученика током првих десет година рада Школе, био је врлодобар, са просечном оценом 3,94. Школу је до 1914. завршило 333 ученика и у том периоду је било њих 12 са завршном оценом 5. Мушку учитељску школу у Јагодини је завршила и једна ученица, Марија-Мага Магазиновићева, као ванредни ђак I кола, 1902. године.

¹⁹ Десети годишњи извештај за 1907-1908. стр. 4

УЧИТЕЉСКА ШКОЛА У БАЛКАНСКИМ И ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ

За време Балканских ратова, Школа је прекинула свој рад. У згради је била резервна војна болница са 200 постеља а кроз њу је прошло око 1200 рањеника. Бригу о згради, парку и имању, водио је управитељ Сретен Ацић, са још неколико наставника и ученика, помажући уз то и особљу војне болнице.

Од 1914. Школа је поново претворена у војну болницу. За време окупације, од 1915. у њој је била смештена намачка војна болница (Баварски лазарет) а од 1916. аустро-угарска касарна и војни магацин. Приликом евакуисања болнице, марта месеца 1916. године, однет је највећи део интернатског, кухињског и трпезаријског инвентара, као и школског намештаја, "100 кревета ђачких гвоздених, 100 креветских гарнитура, 100 ђачких сточића и столица, неколико ормана, клупа и др."²⁰ Током рата уништене су и књижнице. Оштећен је и непокретан школски инвентар, као и пољопривредно школско добро. Управитељ Ацић, који је 1915. са породицом био исељен из свог стана, ипак је успео да сачува знатан део

школске архиве "у залемљеним лименим кутијама, закопаним у земљу".²¹ По завршетку рата, сакупљајући разнету школску имовину, настојао је да што је могуће пре створи потребне услове за поновно отварање Школе.

21

кад. бр. 124

²⁰ Допис управитеља Сретена Ацића суду Скупштине јагодинске, од 13/26. новембра 1918. године, Историјски архив средњег Поморавља, Јагодина; Седам деценија Учитељске школе у Светозареву, Светозарево, 1969, стр. 36-37

²¹ Исто

УЧИТЕЉСКА ШКОЛА У ПЕРИОДУ 1919-1941.

22

По завршетку рата, Школа је 1919. обновила свој рад. На предлог управитеља Ацића, припремљене су учионице и канцеларија за професоре. Међутим, само је 50 ученика првог разреда радило по редовном Наставном плану, док су за све остале организовани течајеви у трајању од три, шест, дванаест, осамнаест месеци, или две године. У првом послератном годишњем извештају, управитељ Ацић је указао на неповољне услове за рад и недовољну припремљеност поузданника ових течајева.

Одласком управитеља Сртена Ацића из Јадовинске учитељске школе, у наредном периоду се променило пет управитеља: Јосиф В. Стојановић, Милош Р. Милошевић, Михајло Миладиновић, Петар Стокић. Др Драгољуб Петровић, некадашњи ученик ове Школе, постављен је за управитеља месеца октобра 1925. године и на том положају је остао наредних десет година. У послератном периоду Школа није имала интернат и више није била само мушка, већ су примане и ученице. Све доступне просторије су претворене у учионице а далеко више примљених ученика од предвиђеног броја, негативно се одражавао и на опште услове за рад и на успех. Тек 1928. Школа је поново постала интернатски уређена,

са по 30 до 35 ученика у одељењима од I до IV разреда. Просторије су преуређене за смештај природњачко-физичког кабинета, радионицу ручног рада, професорску библиотеку, ученичку читаоницу и свечану салу са позорницом.

Наставни планови

По завршетку рата, наставни планови су се из године у годину мењали и допуњавали, да би 1925. био донет јединствени Наставни план по коме се радило од школске 1926/27. године. Закон о учитељским школама у Краљевини Југославији, донет 1929. као први јединствени закон који је имао за циљ да уједначи све учитељске школе, предвиђао је да се трајање школовања продужи на пет година. Примају се ученици после завршеног IV разреда гимназије положеног нижег течајног испита или после грађанске школе и положеног пријемног испита. Нови, јединствени наставни план донет је 1931. и по њему се радило до другог светског рата. Као новина се у IV и V разреду уводе семинари из педагогије, страног језика (француског, немачког), српског језика,

кац. бр. 154

историје и природописа.²² Циљ семинара је био да се развија ученичка саморадња. У учитељским школама су се учили следећи предмети: 1. Психологија с логиком у III р. а у V р. деца и ћедаћошкa (примењена); 2. Ойшића ћедаћошкa; 3. Историја ћедаћошкe; 4. Методика; 5. Школски рад; 6. Школска организација и административа; 7. Народна економија и основи социологије; 8. Веронаука; 9. Народни језик; 10. Живи страни језик (француски или немачки); 11. Историја (ојшића и народна); 12. Земљошис; 13. Природошис; 14. Хемија с технолошкijом; 15. Физика; 16. Математика; 17. Хигијена; 18. Пољопривреда - домаћинство; 19. Пртање (са писањем у I

разреду); 20. Певање; 21. Свирање; 22. Ручни рад; 23. Гимнастика.²³

Насавна средстава

За време рата, уништен је или оштећен знатан део богатих збирки учила. Известан број је затим, добијен од Министарства, на име ратних репарација из Немачке. Школа је такође, из својих редовних средстава, допуњавала збирке и књижне фондове. И у овом периоду је постојало неколико књижница: наставничка, књижнице ђачких дружина Узданица и Прогрес, књижница школских ученика.

²² Ученици IV разреда имали су семинаре из педагогије, страног језика, историје и природописа, са по 2 часа у 15 дана, а народни језик са књижевношћу, седмично по 2 часа. Ученици V разреда имали су семинар из педагошке групе, народног језика, са књижевношћу и страних језика, по 2 часа.

²³ Редослед предмета изложен је на основу Наставног плана од 27. јула 1931. године

Насавничку књижницу, коју је уочи Другог светског рата чинило 6.294 књиге, чиниле су и библиотека Сретена Ацића, са 2.398 књига и библиотека др Драгољуба Петровића, са 491 књигом, коју је после његове смрти поклонио 1936. његов брат. Књижница је примала и часописе, *Просвештни гласник, Учиштељ, Радна школа, Народни јодмладак, Летојес Матице српске* и друге.

Књижница Ђачке дружине "Узданица" обновљена је одмах после рата а у њој су се, осим књига из разних научних области и белетристике, налазили и часописи: *Српски књижевни гласник, Напредак, Дом и школа, Народна одбрана, Соко, Народна просвета* и други.

Књижница школских уџбеника је постојала и у овом периоду и њоме су се користили ученици - стипендисти Министарства просвете.

Године 1936, одлуком Наставничког већа, формиране су ђачке разредне књижнице, којима су руководили ученици, под надзором својих разредних старешина.

Такође је постојала и **књижница Трезвењачко-друштва "Прогрес"** коју су користили чланови те дружине.

Пред Други светски рат, Школа је имала следеће **збирке учила**: географску, историјску, природописну, хемијску, физичку, математичку, део минералашке збирке, музичку, гимнастичку, збирку за цртање; радионица за ручни рад је имала прибор за картонажу, столарство, дрворез и дуборез. Школски музеј је чувао око 300 примерака ученичких радова.

Интернат и Ђачка трпеза

После рата, укинуто је потпуно интернатско уређење, а становање у школском дому и исхрана у Ђачкој трпези је омогућена ученицима - **благодејанцима**. Уколико је било места, и један број **неблагодејанаца** је могао да, уз одређену новчану накнаду, користи Ђачку трпезу и смештај у Дому.

Правила о ђачким трпезама за ученике-це учитељских школа и педагошких одељења, прописао је Министар просвете 1922. а постојала су и посебна правила којима је био регулисан ред у трпезарији, кухињи и економату. Иако је Интернат отворен када и Школа 1919, тек 1923. су се поправили услови смештаја. Године 1928. Учитељска школа је поново постала само мушка, са потпуним интернатским уређењем. Ученици су плаћали за своје издржавање, према свом имовном стању, успеху и владању у школи, и према томе колико и какве услуге врше Школи. Стипендистима Министарства просвете је било плаћено целокупно издржавање.

Школско имање

Током ратова имање је знатно оштећено па је Школа била принуђена да један део да у закуп приватним лицима. Тек 1922. поново је преузела целокупно имање. Осим за практичну обуку ученика, приходи са имања су доприносили да се умање трошкови издржавања ученика.

Вежбаоница

У овом периоду Вежбаоница је била Државна народна школа у Јагодини. Није била доволно снабдевена наставним средствима, што је ометало правилно извођење наставе. Велики број одељења у њој није био подесан за хоспитовање па је било покушаја да се један број одељења издвоји и приклучи Учитељској школи, што опет, услед недостатка простора, није спроведено. Нека одељења су била смештена у новој згради гимназије а нека у старој, код Саборне цркве. Године 1939. подигнута је нова школска зграда Вежбаонице. И у овом периоду, надзор над Вежбаоницом је вршио директор Учитељске школе.

кат. бр. 151

Ваннасташне активности ученика

Као и у претходном периоду, ученици Јагодинске учитељске школе су пратили збивања у социјалном и политичком животу земље. Били су активни учесници у ширењу прогресивних идеја, како оних које су се односиле на сам рад Школе тако и на ширем друштвеном плану.

Ученици су имали своја удружења "у циљу умног, моралног, естетичког и телесног усавршавања". *Лијтерарна дружина "Узданица"* је окупљала ученике свих разреда, набављање су књиге и листови за чланове, приређивани састанци на којима се водила дискусија о актуелним просветним, педагошким, социјалним темама: *Дечје лажзи, дечје фантизације; Омладина и сексуалност; Жена и њена улоха у друштву; Фilm и његова употреба у основној школи; Васпитање родитеља и*

друге. Читани су и самостални ученички радови. У оквиру *Узданице* постојала је и *Позоришна дружина "Јакшић"* која је давала приредбе у Јагодини и околним местима а постојао је и *филмски одсек* у оквиру *Узданице* који је имао своје кино-проекторе и давао филмске пројекције у Јагодини и околини. Дружина је издавала и свој лист, *Наша реч*. Управа Дружине је 1938. одлучила да покрене нови часопис, педагошко-литерарне садржине, *Учитељска узданица*, као часопис ученика свих учитељских школа. Први број је изашао 1939. у 2.500 примерака а касније је тираж повећан на 4.200 примерака. Број сарадника се такође повећавао, да би, пред крај изложења имао претплатнике и сараднике из Бање Луке, Скопља, Новог Сада, Цетиња, Ужица, Мостара, Алексинца, Сремских Карловаца и других места. Лист је престао да излази марта месеца 1941. године.

Омладинска ложа "Прогрес" основана је школске 1921/22. године и као у претходном периоду, организовала је састанке на којима су чланови дискутовали о различитим социјалним питањима, везаним за проблем алкохолизма. Друштво је имало од 35 до 50 чланова годишње, своју благајну и књижницу.

Подмладак Црвеног крста је основан 6. децембра 1921. године. Сви су ученици били чланови а они мање имућни, били су ослобођени плаћања члана рине. Школски одбор су сачињавали директор, разредне старешине и један број ученика. Сваки разред је имао свој пододбор, који су сачињавали ученици. На састанцима се водио разговор о различитим социјалним питањима, или су ученици читали своје радове, а сваке године је организована приредба. Сиромашни чланови су добијали новчану помоћ, а за време летњег распуста, подмладак је слao по три до четири своја члана у опоравилишта Црвеног крста.

Подружина Феријалног савеза је основана 11. октобра 1923. године. Њен задатак је био да код ученика развија тежњу за путовањем и упознавањем домовине. Зато су организоване екскурзије, у ближој околини и на територији целе Државе.

Штег скаута "Светозар Марковић" је основан у Јагодини 24. децембра 1934. године. Почетком 1935. у Мушкиј учитељској школи је основана *I чешта извидници "Срећан Ачић"*. Чета је имала око 40 до 50 ученика. Одржавани су састанци и приређивање једна до две вечеринке, са одабраним програмом.

Соколско друштво је основано на почетку школске 1934/35. године. Бројало је од 50 до 100 чланова годишње. Имало је своје справе за вежбање а чланови су учествовали на свим приредбама у граду, која су приређивала соколска друштва.

Подмладак Јадранске страже је основан 24. маја 1935. године и годишње је имао од 80 до 120 чланова.

Подмладак Аеро-клуба је радио као сарадник јагодинског аеро-клуба. Чланови су израђивали моделе једрилица и учествовали на аеро-митингима.

Школски фондови

Резервни фонд је постојао још од оснивања Школе. Из средстава овог Фонда, набављане су ствари за интернат или потребна учила и опрема.

Светосавски темати су обновљени 1924. на предлог управитеља Јосифа В. Стојановића. Образован је Фонд за награђивање темата, који је помагало Министарство просвете, сакупљени су месечни улози добротвора и утемељача као и добровољни прилози. Из средстава овог Фонда, сваке године су додељиване три награде за најбоље ученичке радове и писмене похвалнице за добре радове. Као и у претходном периоду, Светосавске теме је одређивао професорски савет, и то из свих научних предмета који се предају у Школи.

Фонд Срећена Ачића је основан 1926. на предлог управитеља Др Драгољуба Петровића, са циљем да се у школском парку подигне споменик, у знак признања његовог рада. Из средстава овог Фонда је 1939. откривена биста Срећена Ачића и објављена Споменица о његовом животу и раду. На предлог в.д. директора Милорада Ж. Павловића, наставнички савет је израдио и усвојио Правила задужбине Срећена Ачића, о помагању сиромашних ученика Школе.

Фонд сиромашних ученика је основан крајем 1926. са двоструким задатком, да подстиче ученике на усавршавање у струци и да сиромашне а добре ћаке материјално помаже.

Фонд концерти и приредби (експулзији) установљен је 1932. у циљу потпомагања ученика и наставника при извођењу већих научних екскурзија и набавке разних музичких и других учила.

Мушка учитељска школа је, од краја прошлог века до првог светског рата, била пример интернатски уређене установе. Окупљала је младиће из свих крајева Краљевине Србије. Њен управитељ, Сретен М. Ачић је, користећи искуства стечена током студија у Бечу и Лajпцигу, боравка у школама у Шведској и Норвешкој, настојао да створи један српски завод у којем ће ученици стицати потребна знања и припремати се за своју улогу просветитеља у српском народу. Опремљена свим потребним училима и богатим књижницама, окружена школским вртом и одговарајућим пратећим објектима, пружала је ученицима могућности да и ваннаставном делатношћу проширују своја знања. За учитеље су организовани течајеви ручног рада, као припрема за предавање овог предмета у мушким основним и народним школама.

Балкански и први светски рат су прекинули њен дотадашњи напредак, и било је потребно више година да се она обнови и достигне положај који је у претходном периоду заузимала. Иако је и даље носила назив Мушка учитељска, примала је и ученице. Због великог броја ученика, није имала потпуни интернат а осим редовних, примала је и полазнике течајева у трајању од три месеца до две године. Тек 1928. поново је постала само мушка учитељска школа, са потпуним ин-

тернатским уређењем. Обнављају се њени фондови и збирке, ученичке дружине и даље делују а оснивају се и нове. Организују се саветовања и течајеви за учитеље.

Велики број њених ученика је погинуо у ослободилачким ратовима од 1912. до 1918., њих седамдесет шесторо, осморица су одликовани Орденом Карађорђеве звезде са мачевима а двојица француским Орденом Легије части. Међу истакнутим личностима који су били њени ѡаци или су у њој предавали, сусрећемо следећа имена: др Драгољуб Ђ. Петровић (1888-1936), ученик, професор психологије, методике и школског рада, и директор; др Војислав Младеновић (1884-1964), ученик и професор педагогике и методике; Милош Б. Јанковић (1885-1984), Драгутин Прокић (1887-1963), др Владимир Спасић (1882-1973), Радован Теодосић (1907-1986), ученици; др Душан Рајичић (1866-1934), професор педагошких наука и немачког језика, Јован Ђ. Јовановић (1875-1952) професор методике и школског рада, Цветко Поповић (1896-1980), професор педагогике; Владимира Р. Ђорђевић (1869-1938) наставник музике, Андра Гавриловић (1864-1934), професор српског језика, Емило Ј. Цветић (1876-1930) професор српског језика, историје и земљописа.

Највећа заслуга за стечни углед ове јединствене установе, која је сматрана "универзитетом за народно просвећивање", припада њеном дугогодишњем управитељу Сретену М. Ачићу.

Љиљана Танеска

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

Штампана грађа:

Годишњи извештаји Српске краљевске мушкие учитељске школе у Јагодини, 1898-1910.

Годишњи извештаји Мушкие учитељске школе у Јагодини, 1929-1940.

1. Ачић М. Сретен, ДЕСЕТОГОДИШЊИ ПРЕГЛЕД за период 1898-1908, Београд, 1910.
2. Јанковић Милош Б, ПЕДАГОШКЕ РАСПРАВЕ И ЧЛАНЦИ, Београд, 1967.
3. Миодраговић Јован, УЧИТЕЉСКА ШКОЛА У БЕОГРАДУ ЗА ПРВИХ ДВАДЕСЕТ И ПЕТ ГОДИНА СВОЈЕГА ЖИВОТА, Београд, 1896.
4. Савић др Љубомир, ИСТОРИЈА СЛЕПИХ СРБИЈЕ, први део, Београд, 1964.
5. СЕДАМ ДЕЦЕНИЈА УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У СВЕТОЗАРЕВУ, група аутора, Светозарево, 1969.

6. СПОМЕНИЦА ДЕСЕТОГОДИШЊЕГ РАДА УЗДАНИЦЕ ДРУЖИНЕ ЂАКА ЈАГОДИНСКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ (1899-1909)
7. СПОМЕНИЦА ЈЕДНЕ УЧИТЕЉСКЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ 3 април 1921-1931, издало XIX коло учитеља и учитељица Јагодинске учитељске школе, Београд
8. СРЕТЕН М. АЧИЋ у славу учитеља, професора, директора, педагога, научника и народног просветитеља од захвалних му ученика и поштовалаца, Јагодина, 1939.
9. Стојановић Јосиф В. ДВАДЕСЕТПЕТОГОДИШЊИЦА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ ЈАГОДИНСКЕ, Београд

УЧИТЕЉСКА ШКОЛА
ПЕДАГОШКА АКАДЕМИЈА
УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ
(1945-1998)

УЧИТЕЉСКА ШКОЛА (1945-1972)

Током Другог светског рата у окупиранијо земљи, Учитељска школа је прекинула са радом. У школи и школским зградама смењивали су се немачки и бугарски војници, избеглице, рањеници и болесници.

Настава је делимично обновљена крајем 1941. и то само за ученике IV и V разреда у просторијама организације "Дани милосрђа".

По ослобођењу, уз велике напоре и улагања, радио се на обнови школских зграда, опреми кабинета, набавци инвентара и наставних учила, како би се отпочело са наставом децембра 1944. Једино су биле сачуване библиотека и главне школске књиге.

Године које следе су године брзих и бројних друштвено-економских промена у којима је потреба за учитељским кадром била стално у порасту. Велики прилив ученика, недовољан број наставника, извођење наставе у сменама, неадекватни наставни планови и програми, недостатак уџбеника и учила отежавало је наставу и утицало на пад њеног квалитета као и слаб успех ученика. Враћали су се и бивши ученици за које су према потребама организовани курсеви различитог трајања: тромесечни, шестомесечни и дванаестомесечни.

За саме наставнике одржавана су теоријска и практична предавања, семинари и други облици усавршавања. Године 1950. основан је педагошки актив, основа за каснији педагошки центар.

Прекинути школски процес и нове године рада школе, као и повећани захтеви у припремању учитељског кадра условили су и честе промене наставних планова. Већ у првом, донетом 1945/46, већи значај дат је педагошко-психолошкој групи предмета, а затим следе наставни планови 1947, 1948, 1949, 1952, 1953, 1963, 1968, као и две допуне 1946. и 1950.

Уместо дотадашње петогодишње, од школске 1946/47. године Учитељска школа је четврогодишња, да би 1954/55. поново постала петогодишња, због значаја као и предности које су имале у припремању ученика.

Вежбаonica је саставни део сваке учитељске школе, која омогућава стручну и практичну припрему за будући позив. Школске 1952/53. издвојено је осам одељења из састава основне школе и од њих је формирана вежбаonica која је добила посебне просторије, а 1956. завршена је и зграда нове вежбаонице у непосредној близини Школе.

У организованом раду Учитељске школе саставни део наставе и васпитнно-образовног процес-

кад. бр. 205

са су чинили школски излети и екскурзије, организовани у складу са педагошким, дидактичко-методичким и стручним принципима.

У школском животу и раду ученика значајно место заузимају ученичка друштва и организације. После 1945. водећа је била омладинска организација УСАОС у оквиру које су деловале бројне секције и научне групе које су биле везане за поједине наставне предмете (математичари, географи, млади техничари, моделари) као и разноврсне ваннаставне активности.

Ученици Учитељске школе били су учесници разних акција у Јагодини и Поморављу као и омладинских радних акција (изградња пруга, аутопута и другог) у оквиру којих су имали и посебне активности - описмењавање омладинаца

из сеоских и радничких бригада, учешће у Дебатном клубу и др.

У свом дугогодишњем раду Учитељска школа издржала је три рата (балкански и два светска), велика општећења и разарања, али нови дани и године које су дошли, са друштвено-економским напретком и развојем науке, захтевале су добре и адекватне услове за рад Школе, па се поново јавља потреба за новом школском зградом која је завршена 1969, опремљена савременим намештајем и училима.

Учитељска школа у Јагодини, позната и призната својим унутрашњим уређењем и организацијом педагошке делатности, у свом трајању дужем од седам деценија подарила је 3.681 учитеља.

ПЕДАГОШКА АКАДЕМИЈА (1972-1993)

Дугогодишњи захтеви учитеља, полемике и расправе у наставним и научним круговима око образовања учитеља и заступљености и односа општеобразовних предмета и педагошко-психолошких и дидактичко-методичких дисциплина, одјеци у друштву и опредељења за и против, као и ново време и опремљеност школских зграда утицали су на припрему за прерастање Учитељске школе у Педагошку академију, касније у Учитељски факултет.

Законом о педагошким академијама, 1971, образују се наставници разредне наставе, редовна настава траје шест година и обухвата два наставна степена: припремни у четврогодишњем и завршни у двогодишњем трајању. Задаци академије су: да припрема наставнике разредне наставе за основну школу, обезбеђујући им савремено опште образовање и одговарајуће стручно оспособљавање за наставнички позив; да у оквиру своје делатности прати и унапређује савремене облике рада у области разредне наставе; да учествује у раду на усавршавању наставника разредне наставе.

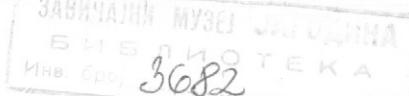
Педагошка академија у Светозареву почела је са радом 1. септембра 1972. у модерној школској згради дотадашње Учитељске школе. Изградњом

другог новог дела зграде 1979. Академија је у свом саставу имала: амфитеатар, слушаонице, три лабораторије (за физику, хемију, биологију), осам учионица, четири кабинета, медијатеку, библиотеку, читаоницу, школску амбуланту, фискултурну салу са пратећим просторијама и трим кабинетом, дечије позориште, школску кухињу и трпезарију, простор за друштвено-забавни живот ученика и студената, канцеларије, зборнице, свечану салу, школско двориште, парк, спортски терен, као и интернат, прво смештен у старој згради Учитељске школе, а од 1989. у новоподигнутом Дому студената "Лабуд Ђукић".

У односу на нормативе Академија је била једна од најопремљенијих и најуређенијих школа у Србији.

Настава је извођена према наставним плановима и програмима које је доносио Просветни савет за науку и културу СР Србије. Правилником је утврђен план и програм за а) припремни и б) завршни наставни степен академије.

Поред редовних студија, Академија је организовала и ванредне студије за лица која су завршила учитељску школу. У складу са Законом о педагошким академијама 1979. педагошке академије постају четврогодишње школе са двого-

	T	B	P	T	B	P	
Заједнички општеобразовни предмети							
1 Српскохрватски језик и књиж.	2	-	-	70	2	-	70 140
2 Марксизам и соц. Самоуправљање	1	-	-	35	1	-	35 70
3 Физичко васпитање	2	-	-	70	2	-	70 140
Општестручни предмети							
4 Странни језик	2	-	-	70	2	-	70 140
5 Филозофија са логиком	-	-	-	2	-	-	70 70
6 Историја	2	-	-	70	1	-	35 105
7 Математика	3	-	-	105	4	-	140 245
8 Физика	2	-	-	70	2	-	70 140
9 Хемија	2	-	-	70	1	-	35 105
10 Биологија	2	-	-	70	1	-	35 105
11 Географија	2	-	-	70	1	-	35 105
Уჯесајтручни предмети							
12 Језичка и књижевна култура	2	-	-	70	2	-	70 140
13 Музичко васпитање	2	-	-	70	3	-	70 140
14 Ликовно васпитање	2	-	-	70	2	-	70 140
15 Педагогија	-	-	-	2	-	-	70 70
16 Општа психологија	2	-	-	70	-	-	70
17 Психологија детета	-	-	-	2	-	-	70 70
18 Техничко образовање	2	-	-	70	-	-	70
Укупно:				30			

Напомена: Факултативна настава 4 часа недељно, и то практични рад у организацијама ученика 3 пута месечно, а једном месечно рад у радионицима на изради учила, играчака, итд.

Т-теорија, В-вежбе, П-пракса

Образовно васпитна подручја	Наставни предмети	Семестриј				Укупно
		I	II	III	IV	
I Заједничко подручје	1 Марксизам и социјалистичко самоуправљање	2	2(и)	-	-	60
	2 Општенародна одбрана и друштвена самозаштита	2	2(и)	2	2(и)	120
	3 Странни језик	2	2(и)	-	-	60
	4 Рекреација	1	1	-	-	30
II Опште стручно подручје	1 Педагогија I и II	3	2(и)	2	4(и)	165
	2 Филозофија	2	1(и)	-	-	45
	3 Социологија	1	2(и)	-	-	45
	4 Српскохрватски језик	3	2(и)	-	-	75
	5 Књижевност за децу	3	3(и)	-	-	90
	6 Математика	3	2(и)	-	-	75
	7 Здравствено васпитање	-	-	3(и)	-	45
	8 Развојна психологија	3	2(и)	-	-	75
	9 Педагогика психологија	3	2(и)	-	-	75
	10 Дидактика	-	3	4(и)	-	105
	11 Основни андрагогије (са практикумом)	-	-	2	1(и)	45
III Уже стручно подручје	1 Методика наставе српскохрватског језика	-	1	2(к)	3	90
	2 Методика наставе математике	-	-	3(к)	3	90
	3 Методика наставе пози. Природе и друштва, пози. Прир. И позн. друштва	-	-	3(к)	3	90
	4 Методика наставе ликовног васпитања	-	-	2(к)	2	60
	5 Методика наставе музичког васпитања	-	-	2(к)	2	60
	6 Методика наставе физичког васпитања	-	-	2(к)	2	60
	7 Методика радног и политех. Образов.	-	-	2(к)	2	60
	8 Вокално-инструментална настава	1	1(к)	-	-	30
IV Професионална (педагошка) пракса		5	10	12	15	
		дана	дана	дана	дана	
	Свега:	29	28	29	24	1650

дишњим припремним (ниво III и IV разреда средње школе) и двогодишњим завршним (студијским) степеном.

После усвајања јединственог Закона о усменом образовању (1986), донет је правилник о плану и програму образовања и васпитања за основни профил четвртог степена стручне спреме у просветној струкци. Обухватао је: општеобразовне предмете, општестручне и ужестручне, као и полагање завршног испита.

Као и у Учитељској школи и на Академији саставни део образовног рада су екскурзије организоване у складу с планом и програмом у трајању од 3 до 6 дана, док су се ваннаставне активности ученика и студената реализоване преко бројних секција: педагошке, психолошке, биолошке, хемијске, историјске, литературне, ликовне, спортске, музичке (хор и оркестар). Активне су биле и студентске организације: Извиђачка чета "Академац", Омладина "Црвеног крста" и Музичка омладина. Хор и оркестар су били обавезни за изабране ученике, наступали су на свим културним манифестијама у школи и ван ње.

Диплому наставника разредне наставе кроз редовне студије стекло је 2.022 студента, у оквиру ванредног студирања учитеља на доквалификацији од 1972. до 1982. по посебном програму I.353, а по редовном програму 231.

Стручан наставни кадар и савремена опремљеност омогућили су да Академија постане значајан педагошки центар за образовање и усавршавање учитеља (израда магистарских радова и докторских дисертација, издавање зборника стручних и научних радова, организовање стручних скупова, трибина, округлих столова и промоција књига).

Просветна струка

ПЛАН ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Р. бр.	Наставни предмет	I разред		II разред		III разред		IV разред		Укупно	
		нед.	год.								
	<i>А. Основни образовни предмети</i>										
1.	Матерњи језик и книжевност	4	144	4	144	4	144	4	136	16	568
2.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	68	8	284
3.	Марксизам и социјалистичко управљање	-	-	2	72	2	72	-	-	4	144
4.	Физичко и здравствено васпитање	2	72	2	72	2	72	2	68	8	284
5.	Музичка култура	2	72	2	72	2	72	2	68	8	284
6.	Ликовна култура	2	72	2	72	2	72	2	68	8	284
7.	Одбрана и заштита	-	-	-	-	2	72	2	68	4	140
8.	Историја	2	72	2	72	2	72	2	68	8	284
9.	Математика	4	144	4	144	3	108	3	102	14	498
10.	Физика	2	72	2	72	2	72	-	-	6	216
11.	Хемија	3	108	2	72	-	-	-	-	5	180
12.	Географија	2	72	2	72	2	72	2	68	8	284
13.	Биологија	2	72	2	72	-	-	-	-	4	144
14.	Основи технике и производње	3	108	2	72	-	-	-	-	5	180
	УКУПНО А:	30	1080	30	1080	25	900	21	714	104	3774
	<i>Б. Основни стручни предмети</i>										
1.	Психологија	-	-	-	-	3	108	-	-	3	108
2.	Развојна психологија	-	-	-	-	-	-	2	68	2	68
3.	Логика	-	-	-	-	2	72	-	-	2	72
4.	Филозофија	-	-	-	-	-	-	4	136	4	136
5.	Филозофија развојног периода	-	-	2	72	-	-	-	-	2	72
6.	Хигијена	-	-	-	-	2	72	-	-	2	72
	УКУПНО Б:	-	-	2	72	7	252	6	204	15	528
	<i>В. Ујеснички предмети</i>										
1.	Основи педагогије	-	-	-	-	-	-	4	136	4	136
2.	Практична обука	-	-	-	-	-	-	-	34	-	34
	УКУПНО В:	-	-	-	-	-	-	4	170	4	170
	УКУПНО А+Б+В	30	1080	32	1152	32	1152	31	1154	123	4438
	<i>Г. Обавезне активности</i>										
1.	Логоровање	-	-	-	-	-	5 д.	-	5 д.		
2.	Екскурзија	-	5 д.		20 д.						
3.	Сусрети и смотре	-	5 д.		20 д.						
	<i>Д. Изборна настава</i>										
1.	Инструмент	1	36	1	36	1	36	1	34	4	142
2.	Сценска уметност	-	-	-	-	1	36	1	34	2	70
3.	Средства масовних комуникација	-	-	-	-	1	36	1	34	2	70
	<i>Е. Факултативна настава</i>										
1.	Језик друштвено средине	2	70	2	70	2	70	2	68	8	284
2.	Латински језик	-	-	-	-	2	72	-	-	2	72
	<i>Оснивачи образовно-васпитног рада</i>										
1.	Додатни и допунски рад	30	до 70	120	до 280						
2.	Друштвено користан рад	До 2 р. дана		до 8 р. дана							
3.	Истраживачко производно-радне, техничке, културно-уметничке, спортске и друге активности	30	до 70	120	до 280						
4.	Културна и друга делатност школе					до 2 р. дана		до 2 р. дана		до 2 р. дана	
5.	Остале васпитне активности школе	1									
6.	Хор и оркестар	1	36	1	36	1	36	1	34	48	142
		4	144	4	144	4	144	4	136	16	828

УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ (1993-1998)

36

Упоредо са радом и развојем Педагошке академије у друштву је свуда и на сваком месту истицана потреба високошколског образовања учитеља указујући на све већу сложеност педагошког рада са децом млађег школског узраста у актуелним друштвеним и културним околностима.

Закон о оснивању учитељских факултета доноси је 1. јула 1993. који треба да остваре следеће задатке:

- да теоријски и практично припреме будуће учитеље за остваривање циља и задатака свих наставних предмета и васпитнообразовних области утврђених наставним планом и програмом за млађе разреде основне школе;

- да пруже учитељу темељно, широко и савремено опште и стручно образовање и практичну оспособљеност за успешно обављање улоге у савременој основној школи;

- да оспособе учитеља за перманентно увођење иновација у настави, а посебно за остваривање диференцијације и индивидуализације васпитнообразовног рада, за усвајање и примену метода ефикасног учења и нарочито, за неговање критичког духа, стваралаштва и интересовања ученика за нове изворе сазнања;

- да оспособљавају учитеља за рад са ученицима који имају лакше сметње у психофизичком и социјалном развоју;

- да у оквиру своје делатности прати, научно истражује и предлаже осавремењивање концепције основног образовања и васпитања и посебно се бави изучавањем, увођењем и унапређивањем савремених облика, метода и средстава у области наставе и учења, као и у другим школским и ваншколским активностима;

- да организују дошколовање учитеља и стално стручно, педагошко-психолошко и дидактичко-методичко усавршавање наставника у разредној настави.

Учитељски факултет у Јагодини почео је са радом 1. октобра 1993. као члан Универзитета у Крагујевцу испуњавајући основне услове за обављање делатности: просторне, материјално-техничке, кадровске као и број студената, јер факултет није само педагошка већ истовремено научно-истраживачка и културна установа.

Факултет је током свог петогодишњег рада самостално или у заједници са другим факултетима реализовао више научних пројеката и скупова и издао 36 наслова стручне и педагошке литературе.

СТУДИЈСКИ ПРЕДМЕТИ	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Српски језик и књижевност	2+2	2+2	2+2	2+2				
Књижевност за децу					2+1	2+1	-	
Математика	2+2	2+2	1+1	1+1				
Социологија	2+1	2+1						
Државно уређење са школским законодавством							2+0	
Социјална екологија							2+0	
Филозофија са етиком	2+1	2+1						
Општа педагогија	2+1	2+1						
Школска и породична педагогија					2+2	2+2		
Развојна психологија	2+2	2+2						
Педагоника психологија			2+2	2+2				
Дидактика			3+3	3+3				
Методологија педагошких истраживања					2+1	2+1		
Информатика			2+1	2+1				
Масовне комуникације			2+1	2+1				
Образовна технологија							2+1	2+1
Социологија образовања			2+1	2+1				
Странчијезик	0+4	0+4						
Методика наставе српског језика и књижевности					2+2	1+2	1+3	1+3
Методика наставе математике					2+1	1+1	1+3	1+3
Методика наставе познавања природе и друштва					2+1	1+1	1+3	1+3
Методика наставе музичке културе					1+0	1+1	1+1	1+2
Методика наставе ликовне културе					1+0	1+1	1+1	1+2
Методика наставе физичког васпитања					1+0	1+1	1+1	1+2
Методика специјалног рада са ученицима благо омештеним у развоју					1+1	0+1		
Изборни предмети	1+0	1+0	1+0	1+0	1+0	1+0		
Интердисциплинарни семинари			2+2	2+2	0+2	3+1	3+2	0+3
	13+13	13+13	17+13	17+13	17+11	16+13	15+15	8+19
	26	26	30	30	28	29	30	27

На Факултету је активна студентска организација по питању потреба и интереса студената везаних за наставу. Ван наставе присутне су културне, спортске и забавне активности. У оквиру културно-уметничких манифестација заступљено је студентско позориште, књижевни клуб, вокално-инструменталне музичке групе и хор.

Нема сумње, позив учитељски, позив следбеника Светог Саве и Доситеја Обрадовића, био је и треба да остане један од најзанимљивијих, најзахвалнијих и најплоднијих позива у данашњем друштву чему је допринела и Јагодинска учитељска школа.

Бранислава Јордановић

ДИРЕКТОРИ И ПРОФЕСОРИ - ИСТАКНУТИ ПЕДАГОЗИ

Директори Учиљељске школе

- 38**
1. Сретен М. Ацић, од оснивања школе 26. јула 1898. до 19. октобра 1920. када је постављен за просветног инспектора потиске области у Суботици.
 2. Јосиф В. Стојановић, од октобра 1921. до 25. априла 1921. када је упућен за управитеља Учиљеске школе у Вршцу. Затим од 31. августа 1923. до фебруара 1925.
 3. Милош Р. Милошевић, од 25. априла 1921. до 3. октобра 1922. када је пензионисан.
 4. Михајло Миладиновић, од септембра 1922. до 31. августа 1923. када је постављен за директора Више трговачке школе у Суботици.
 5. Петар Стокић, од 1. јануара 1925. до октобра 1925.
 6. др Драгољуб Петровић, од октобра 1925. до јануара 1935.
 7. Димитрије Мишић, од јануара 1935. до марта 1937.
 8. Милован Ристић, од марта 1937. до марта 1940.
 9. Милорад Павловић, од марта 1940. до 1. септембра 1949.
 10. Богољуб Васиљевић, од 1. септембра 1949. до 5. септембра 1950.
 11. Радивоје Туцаковић, од 6. септембра 1950. до 31. августа 1955.
 12. Радован Обреновић (вршилац дужности), од 1. септембра 1955. до 30. новембра 1955.
 13. Милутин Станковић, од 1. децембра 1955. до 8. октобра 1959.
 14. Десимир Милојевић, од 12. октобра 1959. до 30. септембра 1963.
 15. Љубомир Илић, од 1. октобра 1963. до 15. децембра 1967.
 16. Радован Обреновић (вршилац дужности), од 16. децембра 1967. до 31. августа 1969. и директор од 1. септембра 1969.

Срећен Ацић (1856 - 1933)

Рођен је 15. октобра 1856. у Малој Сугубини, срез левачки. Основну школу завршио је у Трстенику 1868, I-IV разред ниже гимназије у Крагујевцу 1868-1872, I разред богословије у Београду 1872/73, I разред прве троразредне учитељске школе у Србији у Крагујевцу 1873/74, затим је положио испит за привременог учитеља те је школске 1875/76. био учитељ основне школе у Кучеву. Поново се вратио у Учитељску школу у Београду и завршио је 1880. када је постављен за учитеља основне школе у Трстенику где је провео две године. Као млад учитељ радозналог духа, сав предат ђаку и школи, почeo је да развија своју дидактичку делатност у правцу "нове школе".

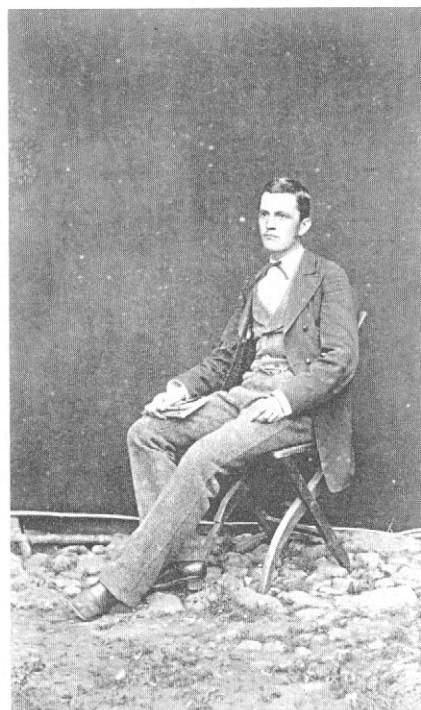
Године 1882. Срећен Ацић послат је, као државни питомац, на студије у Беч, где је походио Завод за слепе, до 1886, са задатком да проучи наставу за слепе. У оквиру обавезе државних питомаца који су студирали у иностранству да сваког семестра поднесе извештај о својим студијама, Срећен Ацић је 1884. поднео један врло значајан извештај Санитетском одељењу Министарства унутрашњих дела под насловом "Како треба зидати зграде за слепе", студију у којој су разрађени сви детаљи изградње павиљона за слепе у оквиру Сиротињског дома у Нишу, до чије реализације никада није дошло, али је пројекат послужио приликом изградње учитељске школе у Јагодини.

Током боравка у Бечу, Срећен Ацић је, као први Србин, слушао и 4 семестра теоријских предавања из психологије и педагогије на Бечком "Педагоџијуму" као и 2 семестра на Универзитету у Бечу. Наставио је студије на Универзитету у Лајпцигу, где је 6 семестара слушао све филозофско-педагошке науке од 1886. до 1889.

Током школовања у Бечу и Лајпцигу упознао се са новом васпитном идејом о ручном раду као наставном предмету у мушки основној школи,

па је написао дело "Ручни рад у мушкиј школи" 1886. истичући значај ручног рада као важног васпитног средства.

По повратку у Србију, од септембра 1889. предавао је у учитељској школи, прво у Нишу, потом у Београду, где је положио професорски испит из психологије с логиком, педагогике с методиком, немачког језика с литературом и српског језика, 1895.

каш. бр. 59

Своје професорске дане наставља у Вишој женској школи, затим се са београдском Мушким учитељском школом сели у Алексинац, где је као истакнути методичар предавао школски рад. Са жељом да уреди једну модерну вежбаоницу израдио је и правила о њеном раду која су била усвојена од стране Министарства просвете. Ачићев

документован чланак, објављен у годишњем извештају Школе за 1896/97. под насловом "Потреба интерната", утицао је на одлуку Министарства просвете да се подигне једна нова учитељска школа интернатски уређена, с тим да јој Сретен Ацић буде управитељ.

У трагању за најбољим местом где ће се по-дићи школа, ондашњи министар просвете Андра Ђорђевић лично је обишао Јагодину, као изабрано место, заједно са Сртеној Ацићем и том приликом му је рекао: "Знате шта, г. Ацићу? Ја сам мислио да Вам дам упутства за нову школу, али сам сада стекао уверење, да Ви имате много тачније и шире погледе од мене. Ви ћете имати ово да радите: да одаберете наставнике, па да радите како најбоље знате, Ви ћете тражити и предлагати, а ја ћу одобравати. Радијете на своју личну одговорност. Ако будете добро умели организовати ствар, као што сте је преда мном разлагали, наша ће отаџбина добити једну врло корисну установу, а Ви ћете заслужити јавно признање. Ако ли не умединете бити и на делу, какви сте били на језику, биће Ваша срамота и доживећете јавну осуду. Једино што од Вас тражим то је ово: познато ми је да Ви не припадате политичкој странци којој припадам ја, већ опозицији, али Вам ја ипак поверавам управу овог новог завода, јер сам извештен, а и сад сам стекао уверење, да ћете Ви моћи организовати завод, како ће бити најкорисније за народ. Ја од Вас тражим само толико, да не трпите и не подржавате у школи слепо партизанство." (14/27. април 1898)

Писати о животу Сртена М. Ацића, од августа 1898, када је постављен за управитеља, до 1920. значи писати о Мушкој учитељској школи, јер је Школа највеће Ацићево практично дело. Био је познат као изразито способан организатор у уређењу школе, у којој је ученик увек на првом mestu. Током свог педагошког рада, био је надзорник основних школа, уредио је интернат Бого-

кац. бр. 88

словије Светог Саве у Београду 1900. Од 1920. до 1924. када је пензионисан, био је обласни просветни инспектор потиске области у Суботици, редовни професор Више педагошке школе у Београду, управитељ I класе учитељске школе у Вршцу.

За Сртена М. Ацића најмилији материјал било је дете, које треба волети и разумети. Скрепнуо је пажњу на: значај националног васпитања, значај дејачих игара у васпитању, значај телесног васпитања у школи. Међу првим педагозима започео је: посматрање и проучавање деције душе, предавање модерне експерименталне психологије а установио је и први психолошки семинар у Нишу и Јагодини. Први је пројектовао польске учионице у школском парку, уредио најбољу веж-

баоницу у Алексинцу и најуређенију, интернатску учитељску школу у Србији.

Сртен М. Ачић унео је у српску школу "идеју радне школе коју је укратко дефинисао као школу упућивања, посматрања, учења, творења и дружбе" (*Срећен М. Ачић - Споменица*, Јагодина, 1939).

Био је почасни члан и помагач Учитељског удружења, редовни члан Професорског друштва, председник Удружења за увођење ручног рада у основној школи, члан помагач Српске књижевне задруге, српски изасланик на Интернационалном конгресу за слепе у Амстердаму 1884, ванредни члан Главног просветног савета, изасланик на Интернационалном конгресу за наставнике основних и средњих школа у Паризу 1900. Одликован је Орденом Светог Саве V, IV и III реда.

Писао је педагошка дела, чланке и расправе, и књижевне радове. Сарађивао је у Просветном гласнику, Васпитачу, Школском листу, Учителју, Учитељском календару, Школском одјеку, Српској школи, Летопису Матице српске, Отаџбини, Делу, Босанској вили, Новој Искри, Школском алманаху, Пчелару, Невену, Српчету и другим.

Дела: Ручни рад у мушкој школи I. свеска, 1886, 2. свеска, 1887. Српска национална школа, 1891. Телесно васпитање, 1892. Увод у науку о васпитању, 1892. Телесно развијање и гимнастика, 1894. Учитаљеве забелешке, 1909. Польска ученица, 1924. Лековите биљке у Југославији, 1930. На Ливадици вечности, 1930.

Необјављена дела: Моји афоризми, Из школиног парка, Ратне белешке.

Бранислава Јордановић

Др Драгољуб Ђ. Петровић, ђак, учитељ, сујленӣ, професор и директор
Мушке учитељске школе

У трговачкој породици Ђорђа Петровића, пореклом из села Мијатовца, и Лепосаве, рођене Николић, из Јагодине, као једно од седморо деце родио се, на Сретење, 2. фебруара 1888. Драгољуб Петровић. Драгољуб је био дете радознalog духа, које је волело књигу и од најраније младости пуно је читao. Основну школу завршио је у Јагодини, као и четири разреда гимназије, ослобађањем течајног испита због одличног успеха.

Ученик V кола Мушке учитељске школе у Јагодини постао је 1902. године, где се истицао својим радом и умним способностима. Због својих активности изабран је за председника литеарног удружења ученика Учитељске школе "Узданица". Док. бр. 149 "Узданица" друштво ђака од 10. маја 1906. наводи прве радове и расправе (до сада непознате) Драгољуба Ђ. Петровића, ученика IV разреда:

1. "Неколико речи о значају народног учитеља", расправа Драг. Ђ. Петровића, уч. IV разреда (касније штампана у Споменици десетогодишњице рада "Узданице", Београд 1909.)
2. "Алкохол", од Драг. Ђ. Петровића
3. "Рад као основ васпитања", с немачког Драг. Ђ. Петровић
4. "Како треба да читамо", с немачког Драг. Ђ. Петровић
5. "Народне књижнице и читаонице", расправа Драг. Ђ. Петровића

Као ученик Учитељске школе посветио се учењу страних језика, преводио је с немачког и француског.

Јуна 1906. године одличним успехом је положио учитељски испит зрелости. Септембра исте

године постављен је за учитеља у селу Мијатовцу. У кругу младих и напредних учитеља убрзо је запажен и цењен. Његова излагања радо су слушана на учитељским зборовима. Свој први већи рад "Човек и етнички принципи" прочитao је на скупу Беличког учитељског друштва у Јагодини, који је штампан у уметничком штампарском заводу "Гутенберг" у Јагодини, 1908. Сарадник је многих стручних часописа и листова: "Учитеља", "Просветног гласника", "Народни покрет", "Гласник православне цркве", "Наше народне школе", "Наше школе", и других. Један од водећих припадника напредног школског покрета младих учитеља у Србији, чији је циљ реформа народне школе, уређење школе и подизање школске наставе, био је Петровић. Одласком уредника часописа "Наша школа", који је био језгрa напредног учитељског покрета, на школовање у иностранство, Драгољуб Петровић прихвата дужност главног уредника, 1912. године. Залагање Петровића, одличног познаваоца школских и педагошких проблема, доприноси напретку од кога зависе резултати ученика и рад школе. У часопису "Наша школа", св. 8, Јагодина 1908., штампан је рад Драг. Ђ. Петровића, "Дајте нам школу!". Уредник часописа је забележио: "Пуштам овај лепи и одушевљени чланак једног млађег учитеља, и ако се можда извесна места у њему, због јачине у изразу, неће свидети неким читаоцима." Петровић се обраћа: "Вама, политичари, државници српски, моћни управљачи народни, вама се обраћамо и довикујемо: Дајте нам школу! Просветни реакционари", износи он, "нашли су да је преко потребно затворити пред учитељима универзитетска врата: Место да учитеља наоружају академском спремом, да би могао, као букиња да обасја сав живот народни, они су га деградирали на степен последњег државног службеника. Срећне земље с чашћу и предсуретљивошћу отварају пред учитељем широм врата свих просветних и универзитетских завода.

Школу, школу нам дајте!"

Поред наведеног рада, Петровић и у делима "Учитељ и универзитет", "Учитељ у животу" и "Учитељ, у школи", штампаним у "Нашој школи" 1908; 1911. и 1912. године, тражи боље образовање учитеља. У својој школи (у Мијатовцу) покушао је да у пракси примени принципе радне школе; добијени резултати нису га задовољили.

Предано и одговорно учитељевао је неколико година, до почетка балканског рата. Тада је oslobođen војне обавезе и "преведен" у обvezнике чиновничког реда.

По свршетку балканског рата, Петровић се уписује на Универзитет у Цириху, 25. октобра 1913., на психолошко-педагошке науке. Његово студирање у Цириху прекинуо је рат. Враћа се у Србију као добровољац. Повлачење српске војске октобра 1915. године затекло га је у Параћину, као секретара - добровољца при Надзорништву војних друмова. Сачувани ратни дневник "Од Параћина до Корзике", из 1915. године, Божидара, десет година млађег брата Драгољуба Ђ. Петровића и свршеног ученика IV разреда гимназије, говори нам о голготи преласка преко Албаније. Браћа Петровић започела су повлачење са српском војском у саставу Петнаесте пуковске окружне команде из Параћина, 22. октобра 1915. године. Доласком у Драч, 10. децембра 1915, изнајмују стан преко пута италијанске основне школе. Будући да су у путу два пута опљачкани, да би опстали, Драгољуб у стану, собичку без таванице, тајно прави мекике, а Божидар их продаје. Продавали су и барени кромпир. Тако су се прехранивали чекајући лађу. Крајем јануара 1916. године укрцали су се на енглеску лађу "Havelte". Нико од посаде није знао српски, нити путници енглески. "Мој брат Драгољуб говорио је немачки и француски, постаде шеф Срба укрцаних на лађи. Он се на француском споразумевао са Енглезима. Преко њега је све ишло,

кац. бр. 152

молбе, жалбе и друга обавеитења. Ја сам уживао привилегије као његов брат..."

28. јануара 1916. упловили су у крфско пристаниште и ту се заједничко путовање браће завршило. Захваљујући знању француског језика, Драголуб Ђ. Петровић је са Крфа упућен за васпитача и шефа групе српских ћака у Алжиру. Априла 1916. јавља се дописницом из Бузареји, где се налази на стотину наших гимназиста. "Наши ћаци у погледу хране и осталих потреба, пише он, "живе као и француски ћаци. Уче само француски језик, који предаје француски професор и ја. Лепо смо примљени, и за сада сам врло добро; према свима пажљиви су ови људи и врло добро расположени. Данас ми је узета мера за одело, као и за остале ћаке. Африка није онаква као што је ми замишљамо. Овде је истинска култура". Петровић је наставио своје сту-

дије у Алжиру. На лицеју је предавао немачки и учио енглески. Из док. бр. 1972. Алжир, 22. децембар 1917, сазнајemo да је Драг. Ђ. Петровић вршио службу васпитача и шефа групе српских ученика, у Ecole Normale у Бузареји и у Licci у Бен-Анкуну (департман алжирски), и то од 25. марта 1916. до 20. децембра 1917. Одлуком Простивног одељења Српског посланства у Паризу од 27. децембра 1917. премештен је за васпитача и старешину српских ученика у колеџу Сен Марселин у Француској. Петровић је и овде вршио своју дужност са највећом савесношћу и оданошћу, успешно. О прослави Светог Саве у гимназији Сен Марселин, на којој су веома добар програм извели српски ученици уз помоћ француских другова и којој су присуствовали српски начелник и градски већници, француске новине су писале:

"У свечаној сали Сен Марселина одржана је дирљива церемонија поводом Светог Саве, ћачког празника јуначке Србије... Професор Петровић, узвишеним речима говорио је о јунаштву Србије, апсолутне победнице над Аустријанцима и Мађарима, и ако исцрпљене после три узастопна рата..."

Изванредан говор Петровић је завршио захваљујући се Француској, "која је сакупила српске избеглице и обновила српску армију, да поново освоји отаџбину". Свечаност је завршена српском Химном и Марселејзом.

На Универзитету у Паризу наставио је студије, где је дипломирао 27. јула 1919. године. Следеће године, 24. јануара 1920., Петровић је докторирао у Кану, са оценом "honorable" - више него одличан, на тему: "L'association des idées obeit-elle à des Lois?" ("Да ли се асоцијације идеја покоравају законима?"). На предлог Министарства просвете Француске одликован је Академском палмом и именован "officier d'Academie", 1. марта 1919. године.

Као велики патриота, др Драг. Ђ. Петровић враћа се у Јагодину, где је 1920. године постављен за суплента Мушке учитељске школе. Професорски испит из педагошке групе предмета и француски језик положио је у Учитељској школи у Београду, априла 1922. године "једногласно с одликом". Као професор предавао је педагошке предмете педагогију, психологију, методику и хонорарно француски језик.

Поводом прославе двадесетпетогодишњице Мушке учитељске школе, септембра 1924, проф. Драг. Ђ. Петровић објавио је чланак у *25.годишњици Мушке учитељске школе у Јагодини*, под називом "После двадесет година". Са г. Драгом љубом Ракићем, учитељем, организовао је програм који су извели ђаци Вежбаонице Учитељске школе.

За доцента Више педагошке школе у Београду, изабран је 26. септембра 1925. године, али није наименован, иако је желeo да се бави науком,

јер га је министар просвете у међувремену Указом поставио за управитеља Учитељске школе у Јагодини. Дотадашњи управитељ Учитељске школе Петар Стокић је извршио примопредају 10. октобра 1925. године. Петровић се нерадо прихватио управитељске дужности, после рата осиромашене и опустошene школе. Молио је Министарство просвете за помоћ, јер ученици нису примили благодејаније за 4 месеца, али без успеха. "Лична савест и вредноћа појединих управитеља не вреди ништа."

"Народна просвета" је јануара 1929. године објавила чланак учитеља Радоја Милосављевића "Учитељска школа јагодинска", у коме пише: "Али срећа је хтела да тако дugo не остане. После неколико година дошао је за управитеља г. др Драг. Ђ. Петровић, професор исте школе. И тек дослаком његовим за управитеља, Јагодинска учитељска школа постаје "град сунца, љубави и слободе".

Животни мото др Петровића био је: *Родиши се мора, живеши се не мора*. У пракси, овај мото донео је златне резултате. "Уласком у ову школу осећа се дух њеног управитеља, његова јака воља, дисциплинованост и културна личност. Радом се ствара највиша радост и највеће задовољство у животу.", писао је Радоје Милосављевић. Управитељ, др Петровић прихватио се даноноћног рада, без одмора радећи све послове у школи. Бринуо је о сваком ћаку посебно, о учењу, понашању, о социјалним и свим другим проблемима деце. Држао је често предавања из педагогије. Школа је за његово врерме лепо уређена, са читаоницом опремљеном дневном штампом, бројним књигама. Петровић је у школу унео грамофон и радио и тиме ученицима олакшао учење страних језика. Интернат и трпезарију опремио је најсавременијим покућством. Парк и школско имање (преко 10 ха) рационално је обрађивано и добро искоришћено. Ђачка кухиња је користила све намирнице од меса, млека, воћа, поврћа, са

свог имања. У знак захвалности према Сретену Ацићу и његовом раду на уређењу учитељског имања и парка, по чemu се школа прочула на Балкану, проф. Петровић је основао и направио Правила Фонда "Сртена Ацић", које је Министарство просвете одобрило августа 1927. године.

Тродневни Светски педагошки конгрес одржан је у Лозани, септембра 1926. године, под називом Union pedagogique Univerzalle, под председништвом швајцарског научника барона Јакоба Кубертена. Готово све земље послале су нарочите делегате. На овом Конгресу нашу државу заступао је др Драгољуб Ђ. Петровић, управитељ Учитељске школе Јагодинске. Др Петровић је на француском поздравио учеснике Конгреса, а о свом излагању поднео је извештај Министарству просвете, које га је делегирало. У знак пријатељства добио је књигу од Јакоба Кубертена "Pedagogie sportive", Paris, са посветом.

Рад у "Узданици" (чији је члан и председник био као ученик) др Петровић никада није напустио. Напротив, као директор знао је да је по оснивању Мушке учитељске школе основана и "Узданица". Удружење је имало своја правила по којима је радило. За време рата пропала су оригинална правила, а садашњи препис био је пун грешака. Зато је он направио нова правила "Узданице", литерарне дружине ученика Мушке учитељске школе у Јагодини, која је Министарство просвете одобрило као Привремена правила "Узданице", 27. децембра 1933. године. Управник је, не само саветима, помагао рад "Узданице", већ је и лично учествовао својим предавањима: "О значају удружења за умно усавршавање, вежбање у толеранцији, изражавању мисли и социјалном васпитању" и "О књигама као духовном благу човечанства" и другим.

Фонд Светосавских темата установљен је још 1907., а обновљен 1924. године у Учитељској школи у Јагодини. И ова Правила др Петровић је изменио и прилагодио приликама и стању у

кому се школа налазила. Министарство Просвете - одељења за средњу школу, одобрила је Правила Фонда Светосавских темата, Мушке учитељске школе у Јагодини, 30. априла 1932. године.

На подстrek др Петровића, генерација IV године Учитељске школе основала је одбор за издавање ђачког листа. Најпре су излазиле "Зидне новине", октобра 1933., са садржајем од неколико песама, приповедака, афоризама, хумора и другог. Др Петровић је пажљиво пратио њихов рад, редовно је долазио у разред и читao њихове новине. Оне су постале врло популарне, чекало се на ред да би се прочитало. После петог броја, уместо "Зидних новина", изашао је лист "Наша реч".

Маја 1932. године завршен је Самарјански течај, који је приредио Месни одбор Црвеног крста у Учитељској школи. Течајем је руководио др Милан Стефановић, градски лекар, под надзором др Драгољуба Петровића, директора. Лепим говорима поздравио је др Петровић све културне манифестације у граду, на пример гостовања учитељских друштава, концерте и све друге догађаје. Многа успешна и корисна предавања одржано је и на Радничком универзитету. На Скупштини Удружења младих умних радника изабран је 29. децембра 1931. за ректора Народног универзитета. Залагао се за очување и прикупљање историјске грађе Јагодине и предлагао оснивање Музеја у граду.

Његова велика просветно-културна активност није сведена само на Јагодину. Из просветне штампе може се пратити његово учешће на скуповима - већима учитеља различних срезова, на пример на Већу учитеља и учитељица среза Параћинског и Равничког, коме је присуствовало око 80 учитеља, прва тачка дневног реда било је предавање др Петровића, "Човек и његов мозак". Његово предавање било је из области науке, живо и пластично изложено, са великим пажњом са слушано. "Народна просвета" 30. марта 1930. износи да је потребно покренути часопис који

би у потпуности пратио живот наших учитељских школа и рад на општем образовању нашег учитељског подмлатка. Зато је пожељно да се створи организација педагога Југославије. За редакцију су изабрани наши најумнији педагози. Међу првима предложен је др Петровић, управитељ Учитељске школе у Јагодини. Изабран је био и за референта Главног просветног савета и члана комисије за израду наставних програма.

За своје заслуге одликован је Орденом Светог Саве V и IV реда и Захвалницом Црвеног крста Југославије.

Јагодинска Учитељска школа била је позната по својим директорима, по Ацићу, пре Првог светског рата и по др Драгољубу Петровићу, који је после рата опоравио, обновио и увећао углед Учитељске школе. Приликом једне посете Учитељској школи, оснивач и бивши директор Срећен Ацић, с поносом је рекао: "... да га је његов Драгољуб стигао и престигао за три копља...". Драгољуб Петровић испратио је само десет генерација учитеља, "пионира светlostи, напредка и правде". Поклањао им је све своје позитивно: "Врлине рада, реда и марљивости, велико наставничко умење и животно искуство". На растанку, сваку генерацију испратио је истим благословом: "Служите поштено и часно народу, просвети и правди".

Истакнути југословенски педагог, др Петровић је објавио преко 160 стручних чланака и расправа, месечно издавао просечно по два стручна рада. Код његових наследника остало је око 250 табака у рукопису, припреманих за публиковање уџбеника психологије и педагогије за средње школе. Увелико је радио на припреми за штампу часописа "Наш завичај", о историји старе Јагодине, што је обустављено због његове изненадне смрти. Брат др Петровића обратио се писмено штампарији у Ужицу, са жељом да настави рад свог покojног брата око издавања часописа "Наш завичај". Локални часопис "Наш завичај" изашао

је са чланцима: "Краљ Петар у Јагодини", "Јагодинска стаклара", "Ђура Јакшић" и "Шарена кафана". Једини аутор и уредник био је др Драгољуб Петровић. Остала је припремљена историјска грађа још за неколико бројева који нису штампани.

Др Драгољуб Ђ. Петровић, је од одличног ученика Учитељске школе, сеоског ученика, студента швајцарских и француских универзитета, доктор са Сорбоне, постао европски образован човек, изванредан интелектуалац, велики педагог, истакнути педагошко-психолошки писац. Својим радовима постао је познат научном, књижевном и уметничком свету. Умро је изненада од хипертирозе, у Јагодини, 14. јануара 1936. године, у 21 сат, у 48-ој години. Сахрањен је уз велике почасти својих пријатеља, суграђана на јагодинском гробљу, у непосредној близини споменика Светозара Марковића. После његове смрти, брат Божидар поклонио је библиотеци Учитељске школе 402 стручне књиге, око 70 свезака на немачком језику и два дрвена ормара за њихов смештај. Тако је основана "Библиотека др Драгољуб Петровић" при Учитељској школи, за успомену на његов живот и рад.

О смрти др Драгољуба Петровића, председника Друштва "пријатеља Француске", чули су и његови пријатељи у Француској. Господин Гетман, председник "источних ратника" француски пише: "Хоћете ли рећи тамо колико ми жалимо губитак дивног пријатеља Француза, који је, како у Француској, тако и у Србији, знао да представљаје његову земљу са много достојанства", фебруар 1936. године.

Љубица Здравковић
Завичајни музеј, Јагодина

ПРИЗНАЈЕМ ТИ, ДРАГА

Г-ци Костија Косовљаниновој

Да ћи јесму ћевам и да ће узвисим
На ћомилу других безобличних жена,
Да ће ставим на ћрон љубавних ми снова
Жеља ми је давна, чврста као стена.

К'о у ћаунице ход ћи је ћоносан,
Вишким спасом личиши на високу јелу,
Када љубиш, сјајаш ћи их очију блисћа
Волим ћвоју руку несташну и белу.

Нећда бејах вољен, ал' волео нисам
Не срећох ће ћада на јивојном ћуту
Али када Амор додели ће мени
Слика ћвоја осћа у моћ срца кућу.

Раскошном милошћом обвијан сам цео
Трећери ми ћело миљује ме Каћа
И баџа у занос бесконачне среће,
Дивна ми је девојка, она вреди златна.

Необјављена песма Др Драгољуба Ђ. Петровића директора Учитељске школе у Јагодини 1935. године.

Милош Милошевић (1870-1940). Студирао је у Халеу, Јени и Гисену, дипломирао на Филозофском факултету Велике школе у Београду 1902. године. Дугогодишњи професор и директор учитељске школе. Објавио је неколико опширних списка у којима је заступао идеје културне педагогије. Најважнији су му радови: *Рад и дружење као главни чинилац васпитања* (1907), *Опита културна педагођа као наука која чињенице васпитања испитује на културним појавама у развијену индивидуалност и колективност духа* (1911), *Наспавне методе* 1. и 2. део (1920), *Етика средње мере и*

морално образовање примерима из живота (1922), *Методика више основне и средње школе* (1924) и др.

Др Душан Рајчић (1866-1934). Студирао је филозофске и педагошке науке у Халеу и Јени, докторирао на тези *Sechs Schulerbilder* (1898). Био је професор учитељске школе, директор учитељске школе, професор Више педагошке школе, инспектор Министарства просвете и др. Поред више радова, објављених највише у *Учитељу*, најзначајнији су му радови: *Посебна дидактика* I. и 2. део (први део, четврто издање 1929, други део, прво издање 1928 године), *Есћејско васпитање, Педаџика* (табаци). Један је од оснивача Српског друштва за дечију психологију и часописа *Гласник за дечију психологију*.

Јован Ђ. Јовановић (1875-1952). студирао је педагогију у Јени а дипломирао на Великој школи у Београду. Био је професор учитељске школе, референт за основну наставу у Министарству просвете, школски инспектор и надзорник, директор учитељске школе, начелник Одељења за основну наставу Министарства просвете. Плодан је преводилац а посебно писац значајних методичких уџбеника и приручника: *Методика матерњећезика у народној школи* (2. изд. 1926), *Методика буквара или елементарне наставе матерњећезика у народној школи* (2. изд. 1927), *Методика рачунске наставе у народној школи* (1905, 1921, 1926). Превео је Цијенове (Ziehen) *Основе физиолошке психологије*.

Др Војислав Младеновић (1884-1964). Учитељску школу је завршио у Јагодини 1902. године. Студирао је педагошке науке у Швајцарској, докторирао у Цириху 1921. године са тезом *Uber die Grundlage der Erziehungslehre*, код нас објављена под насловом *Основи науке о васпитању* (1922). Своје радове објављене у раздобљу 1921-1935. год. под насловима: *Проблем душевног живота, Национал-*

но васићићање и васићићни чиниоци, Педагошке расправе и чланци и др, са извесним изменама, допунама и прилагођавањима, објединио је и издао под насловом *Ошића педагогија* (1936). Био је учитељ, професор учитељске школе, начелник и инспектор Министарства просвете.

Цветко Ђ. Поповић (1896-1980). Школовао се у Бања Луци и Сарајеву, где је завршио учитељску школу. Филозофски факултет, студије педагогије, завршио је 1922. године у Београду. Као учесник у сарајевском атентату 1914. осуђен је на 13 година тешке тамнице. Робије је ослобођен 1918. године. Радио је као професор педагогије у учитељским школама у Јагодини, Скопљу, Београду и Ужицу у коме је краће време био и директор школе. Од 1946. године био је запослен као етнолог и кустос у Земаљском музеју у Сарајеву све до пензионисања 1962. године. Објавио је већи број расправа и чланака, међу којима се издвајају: "Да ли је могућа теорија образовања као наука" (*Учићељ* 1930/31), "Пут ка бољој средњој школи" (*Гласник професорског друштва*, 1934), "Око сарајевског атентата" (*Преелед*, 1930), "Да ли су Босанци у 17. веку знали за богумиле" (*Живоћ*, 1953), као и већи број радова (27) о разним етнолошким проблемима, међу којима и неколико на немачком и француском језику.

Директори Педагошке академије

1. Радован Обреновић, професор педагогије, вршилац дужности од 9. маја 1972. до 31. маја 1974.
2. mr Милисав Обрадовић, професор историје, од 1. априла 1974. до 14. фебруара 1975.
3. mr Јаворка Целетовић, професор географије, од 15. фебруара 1975. до 31. августа 1976.

4. Милан Вукићевић, професор историје, помоћник директора од 27. маја 1976. до 31. августа 1977. Директор од 1. септембра 1977. до 9. децембра 1981.
5. Живољуб Лазаревић, професор педагогије, помоћник директора од 21. фебруара 1974. до 9. децембра 1981. Директор од 10. децембра 1981. до 28. фебруара 1986.
6. mr Малина Марковић, професор математике, помоћник директора од 15. јула 1985. године. Директор од 1. марта 1986. до 28. фебруара 1990.
7. Мирослав Ристић, професор српскохрватског језика и књижевности, од 1. марта 1990. до 26. јануара 1993.
8. dr Живољуб Лазаревић, професор педагогије, од 27. јануара 1993. до 31. октобра 1996.

Декани Учићељског факултета

1. dr Веселин Илић, редовни професор Филозофског факултета у Нишу, вршиоц дужности декана од 28. јула 1993.
2. dr Милан Недељковић, ванредни професор социологије Учитељског факултета у Јагодини, декан од 1. октобра 1994.

КАТАЛОШКИ ПОПИС*

* Димензије свих изложених предмета изражене су у центиметрима, а сем фотографија које су у милиметрима.

ДОКУМЕНТИ

1. УКАЗ О ПОСТАВЉЕЊУ ПИСАРА ДРУГЕ КЛАСЕ МИНИСТАРСТВА ПРОСВЕТЕ И ЦРКВЕНИХ ДЕЛА, СТЕВАНА Д. ПОПОВИЋА, ЗА ПРОФЕСОРА УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Београд, 4. новембра 1870.
У потпису министар просвете и црквених дела [Димитрије] Матић.
Штампани формулар (златотиск), попуњен руком, 2 листа, 29 x 37
Педагошки музеј, Ф-ХХVIII/3
2. Јован Миодраговић, ПРИПРЕМЕ ЗА ЧАС И ПРАКТИЧНА ПРЕДАВАЊА ИЗ РАЧУНА, СРПСКОГ ЈЕЗИКА, ОПШТЕ И НАЦИОНАЛНЕ ИСТОРИЈЕ, ПСИХОЛОГИЈЕ, ПЕДАГОГИЈЕ, ХЕМИЈЕ И БОТАНИКЕ, Крагујевац, 1873-1874.
Јован Миодраговић (1854-1926) био је ученик друžođ кола Крагујевачке учиšteљске школе, стуđирао је филозофију и pedagođiju у Лajици; био је професор, упrавиšteљ Мушке учиšteљске школе у Нишу, начелник Одељења за основну наставу Министарства просвете, писац уџбеника и већег броја pedagoških дела.
Рукопис, мастило, 159 страна, 22 x 18
Педагошки музеј, Фонд Јована Миодраговића, Ф-III/3
3. УГОВОР КОЈИМ ЈЕ ДР ВОЈИСЛАВ БАКИЋ ПРИМЉЕН ЗА ПРОФЕСОРА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У КРАГУЈЕВЦУ, јануара 1875.
Уговор је склопљен између министра просвете и црквених дела, Стојана Новаковића и др-а Војислава Бакића.
Рукопис, мастило, 1 лист, 34 x 22
Педагошки музеј, Фонд др Војислава Бакића, Ф-І/15
4. УКАЗ О ПОСТАВЉЕЊУ КОНТРАКТУАЛНОГ ПРОФЕСОРА УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ Г. ВОЈИСЛАВА БАКИЋА, ЗА ПРОФЕСОРА ИСТЕ ШКОЛЕ, Београд, 15. октобра 1879.
У потпису министар просвете и црквених дела Ст. Бошковић.
Штампани формулар (златотиск), попуњен руком, 2 листа, 43 x 27
Педагошки музеј, Фонд др Војислава Бакића, Ф-І/20
5. СЛУЖБЕНА ПРЕПИСКА О СТУДИЈАМА ДРЖАВНИХ ПИТОМАЦА, СРЕТЕНА М. АЦИЋА И ПЕТРА МАРКОВИЋА У АУСТРО-УГАРСКОЈ И ПРУСКОЈ, 1882, 1883.

- Пошто је Министарство просвете дало сагласност, да се учиљеи Срећен М. Ачић и Петар Марковић пошаљу на студије, а аустријско-угарска и пруска влада изразиле пристанак "да драговољно примију тијломе за наставнике слепих", то су 18. новембра 1882. године пошили учитељи ошили на студије, и то Ачић у Беч а Петар Марковић у Дрезден и Морицбург. (Др Љубомир Савић, Историја слепих Србије. Први део. Београд, 1964. стр. 172)**
 Архив Србије, МПс, Ф XXIX № 3652 бр. 9573/1882.
 AC, МПс, бр. 5799, од 15. новембра 1882.
 AC, МПс, бр. 9573, од 18. новембра 1882.
 AC, Фонд Министарства унутрашњих дела Ф II 1102/1883.
- 6. ИЗВЕШТАЈ СРЕТЕНА М. АЦИЋА, ПОСЛАТ ИЗ БЕЧА САНИТЕТСКОМ ОДЕЉЕЊУ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА "КАКО ТРЕБА ЗИДАТИ ЗГРАДЕ ЗА СЛЕПЕ", 1884.**
 AC, Мин. унутрашњих дела, Санитетско одељење, Ф XII № 1360/1884.
 Иако су се Ачић и Марковић припремали за наставнике слепих, када је отварање сиротишњског дома у Нишу било доведено у тишће, они су поднели молбе Министарству просвете да им дозволи слушање психологије и педагоџије.
 Тај захтев је уважен и они су осетили још чејири године, али у Лайцигу. (Министарство просвете, Деловодни пропис бр. 4577) Др Љубомир Савић, наведено дело, стр. 175, 176.
- 7. ДОПИС ГЛАВНОГ ПРОСВЕТНОГ САВЕТА Г. ЈОВ. МИОДРАГОВИЋУ, СУПЛЕНТУ ГИМНАЗИЈЕ, Београд, 19. октобра 1884.**
 У дојску се обраћају са молбом да Г. Јован Миодраговић пређеда и да своју оцену за Граматику немачку од Штеве Чушурила и Вежбаоницу немачку од Владимира Малине, јесу ли уједне да се усвоје за учебнике у нашим средњим школама или нису."

- Папир са меморандумом, рукопис, мастило, 1 лист, 34 x 21
 Педагошки музеј, Фонд Јована Миодраговића, Ф-III
- 8. УКАЗ О ПОСТАВЉЕЊУ ДР-А ВОЈИСЛАВА БАКИЋА, ПРОФЕСОРА УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У БЕОГРАДУ, ЗА УПРАВИТЕЉА ИСТЕ ШКОЛЕ, Београд, 24. новембра 1887.**
 У потпису министар просвете и црквених послова А [импарије] Васиљевић.
 Штампани формулар, попуњен руком, 2 листа, 45 x 32
 Педагошки музеј, Ф- 1/23
- 9. СВЕДОЧАЊСТВО СРБСКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У СОМБОРУ, НА ИМЕ ЂОРЂА ТЕРЗИНА, О ЗАВРШЕНОМ ПРВОМ ПРИПРАВНИЧКОМ РАЗРЕДУ, Сомбор, 30. јуна 1891.**
 У потпису управитељ Н [икола] Ђ. Вукићевић.
 Штампани формулар, попуњен руком, 1 лист, 34 x 21
 Педагошки музеј, Ф-XXVII/172
- 10. ПИСМЕНИ САСТАВ ЗА ПРОФЕСОРСКИ ИСПИТ СРЕТЕНА М. АЦИЋА, КАО ПРЕДАВАЧА НИШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ "КАКО УТИЧУ ПРИМЕРИ НА МОРАЛНО ВАСПИТАЊЕ; КАКО САВЕТИ ПОУКЕ; КАКО ПРЕДАВАЊА ИЗ РЕЛИГИЈЕ, ИСТОРИЈЕ И КЊИЖЕВНОСТИ; А КАКО ЛЕКТИРА?"**
 Ниш, 20. фебруара 1894.
 Рукопис, 122 стране, 30 x 21
 Приватно власништво
- 11. ПЕДАГОГИЈА ИЛИ НАУКА О ВАСПИТАЊУ, аутографисано по диктату г. Јове Миодраговића, професора; писао К. Словић, ћак III разреда Мушке учитељске школе у Београду, 1894.**
 Изложена су два примерка који су припадали ученицима Јосифу М. Бабовићу и Рафаилу Антонијевићу.

Leon D. Alkalay, litograph, Belgrad
Литографисано и укоричено, 152 стране, 20,6
x 16,5
Педагошки музеј, Фонд Јована Миодраго-
вића, Ф-III /10,II

С. Јовановић, деловођа и помоћници на
курсу.
Штампани формулар, попуњен руком, I лист,
34 x 21
Педагошки музеј, Ф- XXVII/237

12. СВЕДОЧАЊСТВО ОД КРАЉ. СРПСКЕ
ВИШЕ ЖЕНСКЕ ШКОЛЕ У БЕОГРАДУ, НА
ИМЕ БОСИЉКЕ ДИМИТРИЈЕВИЋЕВЕ,
Београд, 12. јуна 1896.

У потпису управитељка Више женске школе,
Милка Свет. Вуловића.
Штампани формулар, попуњен руком, 2
листа, 36,5 x 23,5
Педагошки музеј, Ф-XXVII/184

13. СВЕДОЧАЊСТВО О ЗАВРШЕНОМ УЧИ-
ТЕЉСКОМ КУРСУ ЗА РУЧНИ РАД У МУ-
ШКОЈ ОСНОВНОЈ ШКОЛИ, НА ИМЕ ДИ-
МИТРИЈА Ј. СТОЈАНОВИЋА, Београд, 28.
августа 1898.

У потпису министарски изасланици Јован
Миодраговић и Д. Вујић, секретар Мин. на-
родне привреде; председник Удружења за
увођење ручног рада у мушкој осн. школи
Сретен М. Ацић, управитељ курсева Јован

14. ПОЗИВНИЦА СУДА ОПШТИНЕ ЈАГО-
ДИНСКЕ УПУЋЕНА У БЕОГРАД, ЈОВАНУ
МИОДРАГОВИЋУ, РЕФЕРЕНТУ НАСТАВЕ
ПРИ МИНИСТАРСТВУ ПРОСВЕТЕ, Јагоди-
на, 11. децембра 1898.

*"Господине, Участ свечано ошварања овд. му-
шке учитељске школе, које ће се извршиши у не-
дельју 13. ов. месеца суд оштитине јадодинске при-
ређује свечан ручак у сали "Шарене кафана" па
који има част и Вас Господине позваш и као
госта."*

У потпису члан Суда (нечитко)
Рукопис, мастило, 1 лист, 17 x 11
Педагошки музеј, Фонд Јована Миодраго-
вића, Ф-III

15. СЛУЖБЕНИ ЛИСТ СРЕТЕНА М. АЦИЋА
Штампани формулар, попуњен руком, 2 ли-
ста, 43 x 29
Приватно власништво

МИНИСТАРСТВО
ПРОСВЕТЕ И ЦРКВЕНИХ ПОСЛОВА

Образац Бр.....

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

Жме и презиме: *Сретен М. Ацић, управитељ*

Својеручни потпис: *Сретен М. Ацић*

16. СВЕДОЧАНСТВО О ЗАВРШЕНОМ НИЖЕМ УЧИТЕЉСКОМ КУРСУ ЗА РУЧНИ РАД У МУШКОЈ ОСНОВНОЈ ШКОЛИ, НА ИМЕ МИЛАНА НЕДЕЉКОВИЋА, Јагодина, 31. јула 1899.
У потпису председник испитне комисије и изасланик Министарства [просвете и црквених послова] Сретен М. Ацић, управитељ курсева Јов. С. Јовановић и учитељи на курсу. Штампани формулар, попуњен руком, 1 лист, 34 x 20
Педагошки музеј, Ф-XXVI/205 а
17. СВЕДОЧАНСТВО О ЗАВРШЕНОМ ВИШЕМ УЧИТЕЉСКОМ КУРСУ ЗА РУЧНИ РАД У МУШКОЈ НАРОДНОЈ ШКОЛИ, НА ИМЕ ДИМИТРИЈА СТОЈАНОВИЋА, Јагодина, 15. августа 1899.
У потпису председник испитне комисије, Ј. Миодраговић, управитељ курсева и учитељ, Јов. С. Јовановић.
Ово је био први виши учитељски курс, који је по наредби министра просвете и црквених послова, одржан од 1. до 15. августа 1899. године у Јагодини.
Штампани формулар, попуњен руком, 1 лист, 34 x 21
Педагошки музеј, Ф-XXVII/199
18. СПИСАК УЧЕНИКА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У ЈАГОДИНИ, од 2. јула 1902. до 1919.
Списак, тј. уписница која је припадала Нишкој мушкиј учитељској школи, до њеној укидања 1895, услед недостатка парира је коришћена у новооснованој Јагодинској школи, од 1 кола ученика, до 1919. године.
Укоричено, 47 листова, 49 x 34
Историјски архив средњег Поморавља, Јагодина, к. 63
19. ПРАВИЛА О ОГЛЕДНОМ И ИНСТРУКТИВНОМ ПОЉОПРИВРЕДНОМ ДОБРУ МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У ЈАГОДИНИ, одобрио је министар просвете и црквених послова Анд[ра] Ђорђевић, у Београду, 21. децембра 1907.
Рукопис, мастило, 4 листа, 34 x 21
Историјски архив средњег Поморавља, Јагодина, к. 685 бр. 1755/1908.
20. СВЕДОЧАНСТВО МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У ЈАГОДИНИ, НА ИМЕ ДРАГОЉУБА ПЕТРОВИЋА, Јагодина, 14. августа 1908.
Штампани формулар, попуњен руком, (дупликат), 2 листа, 36 x 23
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-XXII
21. УВЕРЕЊЕ СРПСКЕ КРАЉЕВСКЕ МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ ЈАГОДИНСКЕ, ДА ЈЕ Г. ВОЈИСЛАВ МЛАДЕНОВИЋ СВРШИО 1901/2. ЧЕТВРТИ РАЗРЕД, Јагодина, 9. септембра 1908.
У потпису управитељ Сретен М. Ацић.
Ово Уверење се издаје на молбу Г. Војислава Младеновића, учитеља у Раашанцу, среза млавскога. Онје са одличним успехом свршио ову учитељску школу, о државном прошику, а Уверење важи само за пријаву на конкурс расписан од Министарства просвете "за издавање учитеља на страну ради проширења педагошких студија."
Папир са меморандумом, рукопис, мастило, 2 листа, 34 x 21
Педагошки музеј, Ф-VII/5
22. СВЕДОЧАНСТВО КРАЉЕВСКО СРПСКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ О УЧИТЕЉСКОМ ИСПИТУ ЗРЕЛОСТИ, НА ИМЕ МИХАИЛА СИМИЋА, Јагодина, 28. маја 1909.
У потпису управитељ Сретен М. Ацић.
На првој страни је напомена да се школовао прве године о свом аједну, последњу, о државном прошику.

Штампани формулар, попуњен руком, 2 листа, 36 x 23
Педагошки музеј, Ф-XXVII/79

23. ДОПИС УПРАВЕ ПОЗОРИШТА **ЈАКШИЋ** Г. УПРАВИТЕЉУ О НАБАВЦИ ПОТРЕБНИХ РЕКВИЗИТА, примљено 1. октобра 1909. У потпису проф. Емило Цветић, председник позоришта *Јакшић* и Владимир Ник. Казимировић, уч. III р. благајник позоришта.
Рукопис, мастило, 2 листа, 34 x 21
Историјски архив средњег Поморавља, Јагодина, к. 685, бр. 1513/1909.
24. СВЕДОЧАНСТВО КРАЉЕВСКО СРПСКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ О УЧИТЕЉСКОМ ИСПИТУ ЗРЕЛОСТИ, НА ИМЕ ВЛАДИМИРА СПАСИЋА, Јагодина, 1. јула 1911. У потпису управитељ Сретен М. Ацић.
На првој страни је најомена да је Владимир Спасић четири године био државни благодетјанац, са текстом чл. 25 Закона о уређењу учитељских школа: "Ученици који су уживали државно благодејање, дужни су примиши и вршиши учитељску службу. Који што не би учинио, неће добити друге државне службе."
Др Владимир Спасић (1892-1973) завршио је Вишу педагошку школу у Загребу 1923, студирао је у Јени где 1927. докторирао. Радио је као учитељ, наставник и професор, вршио је дужност управника Завода за образовање и васпитање глувонеме деце у Београду. На Филозофском факултету Универзитета у Београду изабран је 1938. за хонорарног наставника опште педагогије, где је држао предавања и вежбе у школској 1939/40. и 1940/41. години.
Штампани формулар, попуњен руком, 2 листа, 34 x 21,7
Педагошки музеј, Ф-XXVII/93
25. УСЛОВ ЗА ИЗРАДУ ЗИМСКИХ ОДЕЛА, 24. маја 1912.

У дојису су јоњућени услови за израду 30 пари зимскоћ одела ученика I разреда Мушке учитељске школе јагодинске, са узорцима тканине. У потпису Сретен М. Ацић (печат)
Рукопис, мастило, 2 листа, 34 x 21
Историјски архив средњег Поморавља, Јагодина, к. 688, бр. 599/1912.

26. ИЗ ШКОЛИНОГ ПАРКА, белешке Сретена М. Ацића, управитеља, I свеска, започета 26. октобра 1912.
Рукопис, 77 страна
Учитељски факултет, Јагодина
27. ПИСМО СРЕТЕНА М. АЦИЋА УПУЋЕНО ВОЈИСЛАВУ МЛАДЕНОВИЋУ, Јагодина, 24. новембра 1912.
"Драги Војо, два писма у три дана од тебе, а ја једно, ово. Друкче пије мојло биши. Пре неколико дана смо добили 160 рапченика за нашу школу (и 60 у Гимназији), те су заузели цео горњи грађ и доњи. Сад можеш мислиши како ја морам биши непрестано на ногама, свуда. То је узрок, што ши не одговорих на ономадашње писмо. Сад пред вечеру у западију од 1/2 сата, да ши баш одговорим, иначе Бог зна кад бих ши одговорио ако сад пройустим..."
Рукопис, мастило, 2 листа, 21 x 17
Педагошки музеј, Фонд др Војислава Младеновића, Ф-VII/106
28. УКАЗ О ПОСТАВЉЕЊУ СРЕТЕНА М. АЦИЋА ЗА УПРАВНИКА I И II КЛАСЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У ЈАГОДИНИ, Београд, 29. јула 1914.
Штампани формулар попуњен руком, 1 лист, 44,5 x 31,5
Приватно власништво
29. УСЛОВИ ЗА ИЗРАДУ ЂАЧКИХ УНИФОРМИ, 12. јула 1914.

На доћису се налазе и узорци ткачина, одвијени, као и изабрани - Косиће Илића и Синова А.Д. из Београда.

Извештај Комисије на избору ткива за зимско и јесење одело, управитељу Сретену Ачићу, 24. августа 1914.

Рукопис, мастило, 2 + 1 лист, 34 x 21

Историјски архив средњег Поморавља, Јагодина, к. 701, бр. 1006/1914, 1113/1914.

30. БЕЛЕШКЕ СРЕТЕНА АЦИЋА НА ЕСПЕРАНТУ, 1916.

Рукопис, 7 листова, 17 x 10

Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-1745

31. Сретен М. Ачић, МОЈИ АФОРИЗМИ, Јагодина, започето 28/15. јануара 1919. завршено 16. IX 1923.

Садржај:

I Из учитељевих забележака, 1-107 цитат

II Из васпитачевих забележака, 108-200

III Из српске националне школе, 201-215

IV Ручни рад у мушкиј школи, I књиѓа, 216-236

V Ручни рад у мушкиј школи, II књиѓа, 237-280

Рукопис, мастило, стр. V+164

Приватно власништво

32. ДОКТОРСКА ДИПЛОМА НА ИМЕ ДРАГОЉУБА ПЕТРОВИЋА, UNIVERSITÉ DE CAEN, Caen, le 24. Janvier 1920.

Штампани формулар, попуњен руком, 1 лист, 50 x 37

Завичајни музеј, Јагодина, Ф-XXII

33. УКАЗ О ПОСТАВЉЕЊУ ДР ДРАГОЉУБА ПЕТРОВИЋА, ДОКТОРА ФИЛОСОФИЈЕ, ЗА СУПЛЕНТА У УЧИТЕЉСКОЈ ШКОЛИ У ЈАГОДИНИ, Београд, 31. марта 1920.

Штампани формулар, попуњен руком, 2 листа, 40 x 25

Завичајни музеј, Јагодина, Ф-XXII

34. УКАЗ О ПОСТАВЉЕЊУ СРЕТЕНА М. АЦИЋА ЗА ОБЛАСНОГ ИНСПЕКТОРА СА СРЕДИШТЕМ У СУБОТИЦИ, Београд, 29. августа 1920.

Штампани формулар попуњен руком, 2 листа, 40 x 25

Приватно власништво

35. УКАЗ О ПОСТАВЉЕЊУ СРЕТЕНА М. АЦИЋА ЗА РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА ВИШЕ ПЕДАГОШКЕ ШКОЛЕ У БЕОГРАДУ, Београд, 5. фебруара 1921.

Штампани формулар, попуњен руком, 2 листа, 34, x 24,5

Приватно власништво

36. УВЕРЕЊЕ КОЈИМ СЕ ДР ВОЈИСЛАВ МЛАДЕНОВИЋ УПУЋУЈЕ НА РАД У УЧИТЕЉСКУ ШКОЛУ У ЈАГОДИНИ, Београд, 29. септембра 1921.

Др Војислав Младеновић, учитељ основне школе у Краји (округ Ђожаревачки, срез млавски) и дипломирани филозоф Универзитет у Цириху, прешао је, 25. септембра 1921. године, постављен за учитеља Грађанске школе у Апатину у привременом својству.

Рукопис, мастило, 1 лист, 34 x 21

Педагошки музеј, Фонд др Војислава Младеновића, Ф-VII/23

37. УКАЗ О ПОСТАВЉЕЊУ ДР ВОЈИСЛАВА МЛАДЕНОВИЋА, ПРОФЕСОРА УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У ЈАГОДИНИ, ЗА ИНСПЕКТОРА I КЛАСЕ МИНИСТАРСТВА СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ, Београд, 9. новембра 1922.

Штампани формулар, попуњен руком, 2 листа, 40 x 25

Педагошки музеј, Ф-VII/24

38. УКАЗ О ПОСТАВЉЕЊУ ДР ДРАГОЉУБА ПЕТРОВИЋА ЗА ПРОФЕСОРА У МУШКОЈ УЧИТЕЉСКОЈ ШКОЛИ У ЈАГОДИНИ, Београд, 28. марта 1923.
Штампани формулар, попуњен руком, 2 листа, 40 x 2
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-XXII
39. МОЛБА ЗА ОДОБРЕЊЕ ПРАВИЛА УМЕТНИЧКЕ ДРУЖИНЕ *ПОЛЕТ*, Јагодина, 27. септембра 1923.
Уз молбу Одбора, који су сачињавали ученици III и IV разреда, управитељу су на одобрење до-сташављена и Правила.
Рукопис, мастило, 3 листа, 34 x 21
Историјски архив средњег Поморавља, Јагодина, к. 687; бр. 2061/1923.
40. ПРОГРАМ КОНЦЕРТА НА ДАН ПРОСЛАВЕ 25-ГОДИШЊИЦЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У ЈАГОДИНИ
Штампани плакат, 1 лист, 35 x 21
Педагошки музеј, Ф-XXXII
41. УКАЗ О ПОСТАВЉЕЊУ ДР ДРАГОЉУБА ПЕТРОВИЋА ЗА УПРАВИТЕЉА У УЧИТЕЉСКОЈ ШКОЛИ У ЈАГОДИНИ, Београд, 3. октобра 1925.
Штампани формулар, попуњен руком, 2 листа, 40 x 25
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-XXII
42. СЛУЖБЕНИЧКИ ЛИСТ ДР ДРАГОЉУБА Ђ. ПЕТРОВИЋА, Јагодина, 17. марта 1926.
Садржи податке о кретању у служби од 1906. до 1932. када је Указом Њ.В. Краља унапређен у III положајну групу 2. степена.
Штампани формулар, попуњен руком, 4 листа, 34 x 22
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-344
43. Др Војислав Младеновић, ПИТАЊА ИЗ МЕТОДИКЕ, ИСТОРИЈЕ ПЕДАГОГИКЕ И АДМИНИСТРАЦИЈЕ ЗА УЧИТЕЉСКИ ИСПИТ ЗРЕЛОСТИ, 1925/6.
Рукопис, мастило, 2 листа, 34 x 21
Педагошки музеј, Фонд др Војислава Младеновића, Ф-VII
44. Др Војислав Младеновић, ПИТАЊА ИЗ МЕТОДИКЕ ЗА УЧИТЕЉСКИ ИСПИТ ЗРЕЛОСТИ, 1927/8.
Рукопис, мастило, 2 листа, 34 x 21
Педагошки музеј, Фонд др Војислава Младеновића, Ф-VII
45. ШКОЛСКИ ЛИСТ, Јагодина 14. маја 1929.
Садржи љодатике о Школи од њеној оснивања, ћлан приземља и сирова зграде, скицу школског дворишта, ћлан вароши Јагодине, ћлан имања и ћлан воћњака.
Штампани формулар, попуњен руком, технички цртежи на паусу и папиру, 2 листа, 50 x 35 + 2 листа, 34 x 20
Историјски архив средњег Поморавља, Јагодина, к.701
46. ПИСМО СРЕТЕНА М. АЦИЋА УПУЋЕНО ЈОВАНУ МИОДРАГОВИЋУ, Београд, 19. марта 1930.
*У писму Ацић износи своје мишљење о Миодраговићевим рукописима *Млади привредник* и *Две девчка* у жељи да са овом листом књижациом има најлепши усјех.*
Рукопис, мастило, 4 листа, 21 x 17
Педагошки музеј, Ф-X/30
47. УКАЗ О ОДЛИКОВАЊУ ДР ДРАГОЉУБА ПЕТРОВИЋА, УПРАВИТЕЉА УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У ЈАГОДИНИ, ОРДЕНОМ СВ. САВЕ IV РЕДА, Београд, 14. августа 1930.

Штампани формулар, попуњен руком, 1 лист,
50 x 37
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII

48. ЛИСТ **НАША РЕЧ**, Јагодина, 15. октобар 1933.
год. 1 бр. 2, излази једанпут недељно
Рукопис, 2 листа, 34 x 21
Историјски архив средњег Поморавља, Јаго-
дина, к. 731, бр. 1/1933.

49. ЗАХВАЛНИЦА ДРУШТВА ЦРВЕНОГ КР-
СТА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ НА ИМЕ
Г. ДРАГОЉУБА ПЕТРОВИЋА, ДИРЕКТОРА
УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 28. но-
вембра 1932.
Штампано у боји, попуњено руком, 1 лист,
48 x 32
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII

50. Др Војислав Младеновић, "СТАРА" И "НОВА"
ШКОЛА У СТРУЧНОЈ ШТАМПИ (преда-
вање), 25. марта 1933.
Рукопис, мастило, 6 листова, 34 x 10,5
Педагошки музеј, Фонд др Војислава Мла-
деновића, Ф-VII

51. ДОПИС ДИРЕКТОРА МУШКЕ УЧИТЕЉ-
СКЕ ШКОЛЕ Г. ЈОВАНОВИЋУ О МОГУЋ-
НОСТИМА ЗА УПИС ЊЕГОВОГ СИНА У
ШКОЛУ, Јагодина, II. јануара 1942.
У потпису директор Милорад Павловић
Штампано машином, 1 лист, 34 x 21
Педагошки музеј, Ф- X/50

52. ДОПИС СРПСКОГ ДРУШТВА ЦРВЕНОГ
КРСТА, УПУЋЕН ДИРЕКТОРУ УЧИТЕЉ-
СКЕ ШКОЛЕ, 6. јуни 1943.
*У дојису се изјављује благодарносћ свим сарад-
ницима - ученицима школе који су у шоку школ-
ске године радили без икакве накнаде на њако-
вању њакећа нашим ратним заробљеницима, у*

*обавештајној секцији и за све остале послове
који су им стављени у дужност; исто тако,
захваљују се и свим оним ученицима који су у
корист Црвеног крста одибрали јакмицу са
Абијуриенитским штакицама.*

Откуцано машином, 1 лист, 21 x 30
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII

53. ЂАЧКА КЊИЖИЦА НА ИМЕ БРАНКА Ј.
БОРЂЕВИЋА, УЧЕНИКА *Va* РАЗРЕДА МУ-
ШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина,
1943/44.
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
54. ПРОГРАМ ПРОСЛАВЕ ПЕДЕСЕТОГО-
ДИШЊИЦЕ ОД ОСНИВАЊА ШКОЛЕ,
Светозарево, 26. и 27. децембра 1948.
Штампано, 2 листа, 21 x 15
Учитељски факултет, Јагодина

55. ПЛАКАТ ЗА ПОЗОРИШНУ ПРЕДСТАВУ,
ДРАМУ **ШАРЕНА ЛОПТА**, У ИЗВОЂЕЊУ
УЧЕНИЧКЕ ДРАМСКЕ ГРУПЕ **УЗДАНИЦА**,
Светозарево, 1963.
Штампано у боји, 59 x 42
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII

56. ДИПЛОМА ГРАДА СВЕТОЗАРЕВА ЖЕН-
СКОМ ХОРУ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ за из-
ванредан рад и значајан допринос развоју
културно-уметничке делатности, Светозарево,
17. октобра 1965.
Штампано у боји, 2 листа, 34 x 24,5
Учитељски факултет, Јагодина

57. ПОЗИВНИЦА СА ПРОГРАМОМ ПРОСЛА-
ВЕ 70 ГОДИНА ПОСТОЈАЊА И РАДА УЧИ-
ТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Светозарево, 26. децембра
1968.
Штампано, 1 лист, 10 x 20
Учитељски факултет, Јагодина

ФОТОГРАФИЈЕ*

58. СРЕТЕН М. АЦИЋ КАО УЧЕНИК НИЖЕ ГИМНАЗИЈЕ, Крагујевац, око 1870.
Фотографска радионица Захаријевић и Јовановић
Сепија, 93 x 57, на картону
Приватно власништво
- 59-60. СРЕТЕН М. АЦИЋ КАО ПИТОМАЦ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Крагујевац, 1873/4.
Тодор Илић фотограф
Сепија, 93 x 57, на картону
Приватно власништво
61. СРЕТЕН М. АЦИЋ КАО ПИТОМАЦ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Крагујевац, 1873/74.
Фотографија С. Стојановића у Крагујевцу
Сепија, 95 x 59, на картону
Приватно власништво
62. СРЕТЕН М. АЦИЋ КАО ПИТОМАЦ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, СА ДРУГОВИМА, Крагујевац, 1873/4.
Фотографија С. Стојановића у Крагујевцу
Сепија, 95 x 57, на картону
Приватно власништво
63. ЈОВАН МИОДРАГОВИЋ КАО СВРШЕНИ УЧЕНИК МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У КРАГУЈЕВЦУ, Београд, 1874.
Фотограф Анастас Н. Стојановић, Београд
Сепија, 88 x 54, на картону
Педагошки музеј, инв. бр. 697/1/339
64. ИЗГЛЕД СТАРЕ ЈАГОДИНЕ, 7. јула 1878.
Са посветом на полеђини: *Са Усјомен од Емануел Клар Фотоћраф у Јаћодин.*
Сепија, 60 x 105, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-3504
65. СРЕТЕН М. АЦИЋ КАО СТУДЕНТ, Беч, 1883/4.
Karl Stempel, Photograph. Atelier, Wien
Сепија, 90 x 60, на картону
Приватно власништво
66. СРЕТЕН М. АЦИЋ КАО СТУДЕНТ, Лайпциг, 24/12. XI 1887.
Alfred Naumann Hof-Photograph, Leipzig
Сепија, 92 x 56, на картону
Приватно власништво

67. ЈОВАН МИОДРАГОВИЋ, УПРАВИТЕЉ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У НИШУ, СА УЧЕНИЦИМА, 1888.
Сепија, 160 x 210, на картону
Педагошки музеј, инв. бр. 115/II/15
68. УЧЕНИЦИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У НИШУ СА УПРАВИТЕЉЕМ РАНКОМ ПЕТРОВИЋЕМ И ПРОФЕСОРИМА, 1893/94.
У првом реду седе Срећен Ачић (шрећи са леве стране) и Светијолик Ранковић (седми са леве стране).
Сепија, 290 x 420, на картону
Педагошки музеј, инв. бр. 126/II/26
- 69,70. СРЕТЕН М. АЦИЋ КАО ПРОФЕСОР УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Ниш, 20. јануара 1894.
Фотографски атиље Јосиф Ђ. Гуелмино, Ниш
Сепија, 92 x 57, на картону
Приватно власништво
71. УЧИТЕЉИЦЕ И УЧИТЕЉИ, ПОЛАЗНИЦИ КУРСА РУЧНОГ РАДА, Крушевац, августа 1899.
Сепија, 247 x 300, на картону
Педагошки музеј, инв. бр. 2507/II/1201
72. УЧЕНИЦИ И КОЛА У ШКОЛСКИМ УНИФОРМАМА, Јагодина, крај XIX века
Три ученика су обучена у различите штапове школских униформи: леђњу, зимску и јесењу. Први са леве стране (у леђњој униформи) је Војислав Младеновић, касније доктор филозофије, професор педагозије, писац великом бројем педагошких дела, расправа и чланака.
Јован Петровић фотограф, Јагодина
Сепија, 115 x 110
Педагошки музеј, инв. бр. 1293/II/439
73. УЧЕНИЦИ И КОЛА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1901.
Снимак је начињен на часу, у ученици. Међу ученицима је и Војислав Младеновић.
Сепија, 60 x 98, на картону
Педагошки музеј, инв. бр. 317/I-3-2/29-в
74. УЧЕНИЦИ МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ ИЗ ЈАГОДИНЕ, на Чегру, 11. октобра 1901.
Са ученицима је управишељ Срећен Ачић и неколико професора.
Снимо Петар Петровић
Сепија, 125 x 175
Учитељски факултет, Јагодина
75. МИЛОВАН С. АЦИЋ, Јагодина, 26. августа 1901.
Сепија, 88 x 59, на картону
Приватно власништво
76. МИЛОВАН И НАДЕЖДА АЦИЋ, Врњаци, 2. јула 1902.
Милош Костић, Крушевац
Сепија, 86 x 60, на картону
Приватно власништво

кат. бр. 73

77. УПРАВИТЕЉ СРЕТЕН АЦИЋ, ПРОФЕСОРИ И УЧЕНИЦИ І КОЛА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1902.

У горњем реду, четврти са леве стране, стоји
Војислав Младеновић.

Фотограф Милан М. Вучић, Јагодина

Црно-бела, 170 x 230

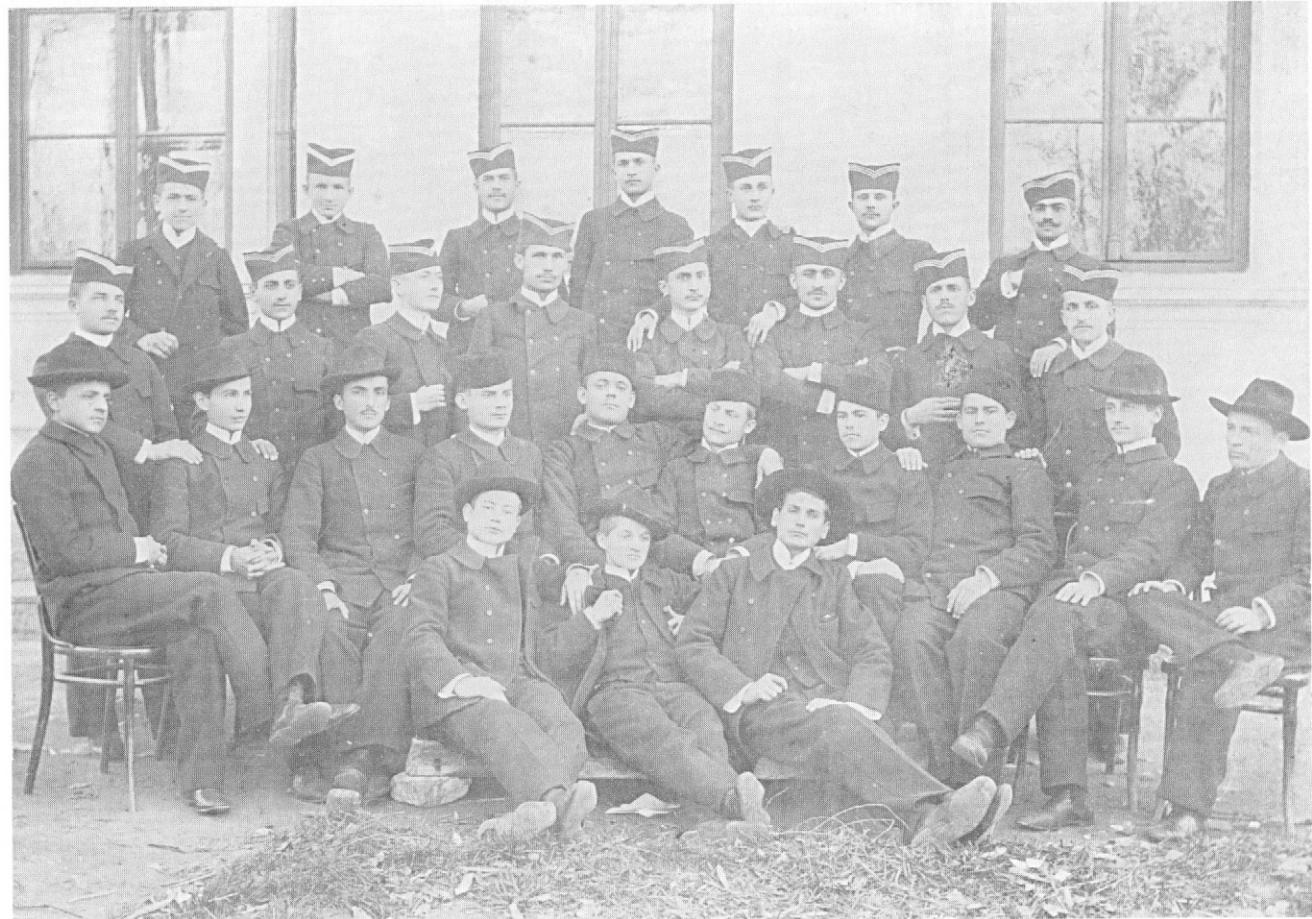
Учитељски факултет, Јагодина, бр. 1

78. ГРУПА УЧЕНИКА ІV КОЛА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, почетак XX века

Фотограф Милан Вучић

Сепија, 115 x 165, на картону

Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII

кап. бр. 73

79. ПРОФЕСОРИ И УЧЕНИЦИ АЛЕКСИНАЧКЕ МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ,
Алексинац, 1904/5.
Црно-бела, 23 x 29
Педагошки музеј, инв. бр. 797

80. УЧЕНИЦИ I РАЗРЕДА VIII КОЛА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1905.
Фотограф Милан М. Вучић, Јагодина
Црно-бела, 155 x 205
Учитељски факултет, Јагодина, бр. 9

кат. бр. 80

81. УЧЕНИЦИ VI КОЛА УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, СА НАСТАВНИКОМ МУЗИКЕ ВЛАДИМИРОМ Р. ЂОРЂЕВИЋЕМ, Јагодина, 20. октобра 1905.
У средњем реду, у средини је Драгољуб Петровић, касније директор Школе.
Завичајни музеј, Јагодина

82. УЧЕНИЦИ III РАЗРЕДА VI КОЛА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1905/6.
У средњем реду, у средини стоји Драгољуб Петровић.
Фотограф Милан М. Вучић, Јагодина
Сепија, 155 x 205, на картону
Учитељски факултет, Јагодина

83. ДУШАН ПОПОВИЋ, УЧЕНИК I РАЗРЕДА, Јагодина, 1906.
Душан Поповић, ученик VIII кола је првом редом додељен највећи награда за Светосавске теме 1908. добио II највећу - часопис са урезаним датумом "14. I 1908." Школске 1908/9. завршио је школовање са првочном оценом 5. До тада је овај усјек постапао још само 7 ученика. Душан Поповић је постао као резервни поручник на Мачковом камену 1914. године.
 Фотограф Мил. М. Вучић
 Црно-бела, 88 x 55, на картону
 Педагошки музеј, инв. бр. 1562/I/81
84. УЧЕНИЦИ У КОЛА, ЧЛНОВИ ОМЛАДИНЕ НАЦИОНАЛНОГ КЛУБА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1906.
 Црно-бела, 130 x 180
 Завичајни музеј, Јагодина, Ф-XXII
85. УЧЕНИЦИ V, VI, VII и VIII КОЛА, ЧЛНОВИ НАЦИОНАЛНОГ КЛУБА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, 1906.
 Црно-бела, 150 x 200
 Учитељски факултет, Јагодина, бр. 7
86. КЛУБ УЧИТЕЉА-ИЦА СОЦИЈАЛДЕМО-КРАТА, Београд, 1907.
Снимак са оснивачке скупштине. У првом реду, слева на десно: Драгаша М. Михаиловић, Бора Младеновић, Милица М. Јанковић, Милош Б. Јанковић, Живојин Јаковљевић и Драгомир Ивковић. У другом реду, слева на десно: Милорад Ј. Марковић, Војислав Р. Младеновић, Милан Глигоријевић, Драгутин Јовановић, Михаило М. Јовановић, Јова Јовановић, Васа Шешић и Воја Андрејевић.
 "Грађански либерализам изазвао је доста снажан и буран друштвено-политички живот у читавом друштву у Србији па и међу просветним радницима. Политичке клубове ос-

нивали су учитељи свих политичких правца. Учитељи радикали, напредњаци и либерали били су према нама социјалистима врло коректни и односили се са пуно поштовања." (Милош Б. Јанковић, Педагошке распаваре и чланци, Београд, 1967. стр. 305)
 Црно-бела, 80 x 110
 Педагошки музеј, инв. бр. 267/II/167

87. УПРАВИТЕЉ СРЕТЕН М. АЦИЋ, ПРОФЕСОРИ И УЧЕНИЦИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1908.
У првом реду, први са леве стране седи Драгутин Прокић (1887-1963) касније учитељ, социјалиста, један од активних члanova стапаешко-учитељског удружења.
 Црно-бела, 160 x 210, на картону
 Педагошки музеј, инв. бр. 2394/II/1105
88. СРЕТЕН М. АЦИЋ, почетак XX века
 Сепија, 87 x 57, на картону
 Приватно власништво
89. СРЕТЕН М. АЦИЋ СА ПОРОДИЦОМ, У ШКОЛСКОМ ВРТУ, Јагодина
 Сепија, 90 x 130
 Приватно власништво
90. ВОЈНО ВЕЖБАЊЕ УЧЕНИКА VIII КОЛА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1908.
За време анексионе кризе, редовна војна вежбања уведена су најпре за ученике IV разреда а касније и III и II, за које је школска управа набавила 30 брзометарних пушака са осталом бојевом опремом.
 Фотограф Милан Вучић
 Црно-бела, 170 x 230, на картону
 Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 4

кац. бр. 91

91. ГРУПА УЧЕНИКА ИЗ РАЗЛИЧИТИХ РАЗРЕДА МУШКЕ УЧИТЕЛЬСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1908.

Црно-бела, на картону, 158 x 210
Педагошки музеј, инв. бр. 118/II/18

92. УЧЕНИЦИ VIII КОЛА МУШКЕ УЧИТЕЛЬСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 14. октобра 1908.

Слева на десно: Александар Поповић, Вукадин Ив. Радисављевић и Вој. Мих. Гашић.

Фотограф М. Вучић, Јагодина

Црно-бела, 155 x 105, на картону

Учитељски факултет, Јагодина, бр. 13

93. ГРУПА УЧЕНИКА XI КОЛА, Јагодина, 1909.
Ученици у рукама држе примерке листа Национална борба.
Фотограф Милан Крчмаревић
Сепија, 120 x 170
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
94. УПРАВИТЕЉ СРЕТЕН АЦИЋ СА ПРОФЕСОРИМА И УЧЕНИЦИМА, Јагодина, прва деценија XX века
Професори (слева на десно): Милан Тодоровић (професор математике), Владимир Борђевић (наставник музике), Воја Стојановић (наставник праштања), управитељ Срећен Ацић, Лазар Триковић (професор физике), Милош Анђелковић (кашићеша).
Сепија, 170 x 225, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-3799
95. ЗГРАДА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1910.
Снимак је начињен у шоку доградње дела школске зграде.
Црно-бела, 85 x 110
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 15
96. ПОЉСКА УЧИОНИЦА, Јагодина, око 1910.
Црно-бела, 90 x 113
Приватно власништво
97. СТАН СРЕТЕНА М. АЦИЋА, СА ОКУЋНИЦОМ, Јагодина, око 1910.
Црно-бела, 90 x 113
Приватно власништво
98. СРЕТЕН М. АЦИЋ СА ПОРОДИЦОМ У ШКОЛСКОМ ВРТУ, Јагодина, око 1910.
Сепија, 90 x 140
Приватно власништво
99. ПРОФЕСОР МИЛАН ТОДОРОВИЋ СА УЧЕНИЦИМА, У ПОЉСКОЈ УЧИОНИЦИ, Јагодина, 1910.
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-955
100. УЧЕНИЦИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ НА ЕКСКУРЗИЈИ СА ПРОФ. МИЛАНОМ ТОДОРОВИЋЕМ око 1910.
Црно-бела, 165 x 100
Учитељски факултет, Јагодина, бр. 26
101. БОЖИДАР КАЛУШЕВИЋ, УЧЕНИК III РАЗРЕДА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 27. марта 1911.
Сепија, 140 x 90
Учитељски факултет, Јагодина
102. ГРУПА УЧЕНИКА IV РАЗРЕДА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, пред Ускрс 1911.
Један од ученика је Блађоје П. Радојевић.
Црно-бела, 100 x 160, на картону
Педагошки музеј, инв. бр. 798
103. УЧЕНИЦИ III РАЗРЕДА XII КОЛА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, НА ИЗЛЕТУ, I. маја 1911.
Са ученицима је професор Милан Тодоровић са ћерком Надом.
Црно-бела, 110 x 165, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 66
104. УЧЕНИЦИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, ЧЛНОВИ САВЕЗА ТРЕЗВЕНЕ МЛАДЕЖИ ЉУБАВ, Јагодина, 15. маја 1911.
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-11

66

кац. бр. 102

105. ОРКЕСТАР УЧЕНИКА УЧИТЕЛЬСКЕ
ШКОЛЕ, Јагодина, 19. новембра 1911.
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-1293

106. СРЕТЕН АЦИЋ У ШКОЛСКОМ ПАРКУ,
Јагодина, 1. априла 1912.
Сепија, 88 x 118
Приватно власништво

107. УЧЕНИЦИ II РАЗРЕДА УЧИТЕЛЬСКЕ
ШКОЛЕ У ПОЉСКОЈ УЧИОНИЦИ, Јаго-
дина, 1912.

Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-642

108. УЧЕНИЦИ XIV КОЛА У ПОЉСКОЈ УЧИО-
НИЦИ, Јагодина
Црно-бела, 85 x 110
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII

109. УЧЕНИЧКА ЕКСКУРЗИЈА У МАНАСТИР ЈОШАНИЦУ, 1912.

Са ученицима је професор Милан Тодоровић са супружом Милком.

Црно-бела, 85 x 110

Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-955

110. УЧЕНИЦИ МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, ЧЛАНОВИ КЛУБА СОЦИЈАЛДЕМО-КРАТСКЕ ПАРТИЈЕ, Јагодина, 1912.

Црно-бела, 90 x 140

Педагошки музеј, инв. бр. 318/1-3-2/30-г

111. ИМАЊЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, снимљено са Ђурђевог брда, 1912.

Аутор снимка је Милован Милорадовић, економ Учитељске школе, од 1908. до 1918. а некадашњи свршени ћак прве генерације Винодељско-воћарске школе у Букову.

Црно-бела, 85 x 113

Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 48

112. ШКОЛСКИ ПАВИЉОН МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ

Црно-бела, 120 x 170, на картону

Учитељски факултет, Јагодина

кац. бр. 112

113. СА ИЗЛЕТА У ХИЛЕНДАР, Битољ, јуна 1912.

Са групом грађана су и ученици Јагодинске учитељске школе и Гимназије.

Црно-бела, 170 x 230

Завичајни музеј, Јагодина, Ф-XXII

114. СРЕТЕН АЦИЋ, Јагодина, 1910/1912.

Фото атеље М. Крчмаревић

Црно-бела, 140 x 90

Завичајни музеј, Јагодина, Ф-XXII

115. ВОЈНА РЕЗЕРВНА БОЛНИЦА У МУШКОЈ УЧИТЕЉСКОЈ ШКОЛИ, Јагодина, 1912.
Црно-бела, 160 x 220, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 68
116. СРЕТЕН М. АЦИЋ У ШКОЛСКОМ ПАРКУ, Јагодина, фебруара 1913.
Црно-бела, 100 x 47, на картону
Приватно власништво
117. УЧЕНИЦИ III РАЗРЕДА XIV КОЛА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У ПОЉСКОЈ УЧИОНИЦИ, Јагодина, 1913.
Црно-бела, 85 x 110
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-XXII
118. ГРУПА УЧЕНИКА XII, XIII И XIV КОЛА УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ СА УПРАВИТЕЉЕМ СРЕТЕНОМ АЦИЋЕМ, Јагодина, 23. маја 1913.
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-17
119. ГРУПА УЧЕНИКА XII КОЛА СА УПРАВИТЕЉЕМ СРЕТЕНОМ АЦИЋЕМ, Јагодина, 1913.
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-14
120. МАТУРАНТИ XII КОЛА УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1913.
Црно-бела, 90 x 110
Педагошки музеј, инв. бр. 799
121. УЧЕНИЦИ МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, ЧЛАНОВИ КОЛА ТРЕЗВЕНЕ МЛАДЕЖИ ЉУБАВ, Јагодина, 25. маја 1914.
Црно-бела, 88 x 138
Педагошки музеј, инв. бр. 319/I-3-2/31-г
122. СРЕТЕН АЦИЋ У ПОЉСКОЈ УЧИОНИЦИ, Јагодина, око 1914.
Снимак фоћо-амајера Милована Милорадовића, економа Учиштељске школе.
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-XXII
123. УРЕЂЕЊЕ ПАРКА ОКО ЗГРАДЕ ПРВОСТЕПЕНОГ СУДА, ПО ЗАМИСЛИ СРЕТЕНА М. АЦИЋА, Јагодина, 1. марта 1914
Црно-бела, 90 x 140
Приватно власништво
124. ВОЈНА РЕЗЕРВНА БОЛНИЦА У МУШКОЈ УЧИТЕЉСКОЈ ШКОЛИ, Јагодина, 1914.
Уредини је управитељ Срећен Ацић, са ученицима и болничким особљем.
Фотограф Милан Вучић
Сепија, 150 x 190, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-XXII
125. ВОЈНА РЕЗЕРВНА БОЛНИЦА, Јагодина, 1914.
Фотографско атеље Братић и Катића
Сепија, 170 x 230, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. ЦКУ-956
126. ПРОФЕСОР МИЛАН ТОДОРОВИЋ, НА ПЛАНИНИ ЦЕРУ, Текериш, октобра 1914.
Снимак је начињен на месицу где се одиграла Церска битка, а у позадини се види возни парк, залењен од аустријско-угарске војске.
Сепија, 120 x 160, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 10
127. ДР ЖИВОЈИН Н. МИЛЕНКОВИЋ, Скопље
Др Миленковић је био срески а и школски лекар од 1907. године.
Фотограф Аранђел Станковић
Сепија, 140 x 95, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-3413

128. ДРАГОЉУБ ПЕТРОВИЋ, КАО СТУДЕНТ,
Швајцарска, 1917.
Сепија, 140 x 90, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
Педагошки музеј, инв. бр. 804
129. ДРАГОЉУБ ПЕТРОВИЋ, КАО СТУДЕНТ,
Швајцарска, 1917.
Сепија, 150 x 100, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХI
130. ДРАГОЉУБ ПЕТРОВИЋ, Алжир, 1916-1918.
Црно-бела, 140 x 90
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
131. ДРАГОЉУБ ПЕТРОВИЋ, ШЕФ ГРУПЕ
СРПСКИХ ЂАКА, успомена из St. Marcellin-
a, 2. фебруара 1918.
Сепија, 110 x 65, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
132. ДРАГОЉУБ ПЕТРОВИЋ СА ГРУПОМ СРП-
СКИХ УЧЕНИКА, St. Marcellin, Iserès, 20. фе-
буара 1918.
Сепија, 65 x 110, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
133. ДРАГОЉУБ ПЕТРОВИЋ СА УЧЕНИЦИМА,
Bouzarea, Alger, 1918.
Сепија, 90 x 130
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
134. ДРАГОЉУБ ПЕТРОВИЋ СА ГРУПОМ СРП-
СКИХ УЧЕНИКА,
Сепија, 70 x 100
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
135. ЂАЧКА ТРПЕЗАРИЈА, Алжир
Сепија, 70 x 100
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
136. РАДМИЛО ВУЧИЋ, Београд, марта 1919.
Сепија, 140 x 90
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
137. МИЛАН ТОДОРОВИЋ, ПРОФЕСОР И
ЕКОНОМ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, СА ПО-
РОДИЦОМ, Јагодина, 1919.
Фотограф Соломон Алкалај
Црно-бела, 170 x 125, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-956
138. УЧЕНИЦИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагоди-
на, 1920.
Црно-бела, 75 x 140
Педагошки музеј, инв. бр. 361/I-3-2/54-д
139. МИЛАН ТОДОРОВИЋ, ПРОФЕСОР УЧИ-
ТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, СА ОФИЦИРОМ, НЕ-
КАДАШЊИМ УЧЕНИКОМ, Јагодина, два-
десетих година XX века
Снимак је начињен у пољској учионици.
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-896
140. УЧЕНИЦИ I, II И III РАЗРЕДА НА ПРОСЛА-
ВИ 1. маја 1923.
Снимљени су са фотографијом Карла Маркса.
Црно-бела, 110 x 160, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
141. ЧЛАНОВИ РУСКО-СРПСКОГ КРУЖОКА,
Београд, 1924.
*Надежда Ачић, Десанка Максимовић као сту-
денти, Мица и Брана Симић, студенти филозо-
фије, Нинослав Милошевић, хемичар, Констан-
тин Керн, студенти теологије, Јелена Милосав-
љевић-Најдановић, студенти филозофије, Мари-
ја Зернов, студенти теологије (прва жена која
је завршила теологију у Београду), Јелица Пойо-
вић, студенти Музичке академије, Милка Не-*

дељковић, Николај Зернов, студенштво
Софija Зернов, студенштво филозофије, Велибор
Глигорић, суденштво, Афанасијев и Душан Пејровић,
студенштво шеологије.

Црно-бела, 120 x 170
Приватно власништво

142. УЧЕНИЦИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ И ГИМНАЗИЈЕ, ЧЛАНОВИ НАПРЕДНЕ ОМЛАДИНЕ, Јагодина, маја 1924.

Црно-бела, 88 x 138
Педагошки музеј, инв. бр. 427/I 3-2/69-г

143. ПРВО НОРМАЛНО КОЛО ПОСЛЕРАТНИХ МАТУРАНАТА СА ПРОФЕСОРОМ ДР ДРАГОЉУБОМ ПЕТРОВИЋЕМ, Јагодина, 1923/24.

Фотограф Ј. Петровић
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-955

144. МАТУРАНТИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1924.

Фотограф Крата Анђелковић
Црно-бела, 90 x 114, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-XXII

145. МИЛОВАН МИЛОРАДОВИЋ, ЕКОНОМ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, СА ПОЛАЗНИЦИМА КУРСА ЗА КОНЗЕРВИРАЊЕ ВОЋА, Јагодина, 1924.

Фотограф Најдановић
Црно-бела, 100 x 150, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-692

146. ДР ДРАГОЉУБ ПЕТРОВИЋ СА УЧЕНИЦАМА, Јагодина, 1920-1925.

Црно-бела, 90 x 140
Приватно власништво

147. ДР ДРАГОЉУБ ПЕТРОВИЋ СА УЧЕНИЦАМА И УЧЕНИЦИМА, Јагодина, 1920-1925.

Фотограф Ј. Петровић
Црно-бела, 90 x 140
Приватно власништво

148. УЧЕНИЦИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ СА ПРОФЕСОРОМ И ДИРЕКТОРОМ ДР ДРАГОЉУБОМ ПЕТРОВИЋЕМ, Јагодина, 1926.
Фотограф Јован Петровић
Црно-бела, 110 x 155, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-3796

149. ХОР И ОРКЕСТАР УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1926.

Црно-бела, 90 x 140
Педагошки музеј, инв. бр. 320/I-3-2/32-г

150. УЧЕНИЦИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1926.

Црно-бела, 80 x 105
Педагошки музеј, инв. бр. 362/I-3-2/55-д

151. МИЛОВАН МИЛОРАДОВИЋ, ЕКОНОМ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, СА УЧЕНИЦИМА, Јагодина, септембра 1926.

Снимак је начињен у дворишту, приликом прераде шљива.

Фотограф Соломон Алкалај
Црно-бела, 90 x 140, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-4036

152. УЧЕНИЦИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ И ДИРЕКТОР ДР ДРАГОЉУБ ПЕТРОВИЋ, Јагодина, 1926/27.

Црно-бела, 90 x 140
Педагошки музеј, инв. бр. 364/I-3-2/57-д; 805

153. ХОР И ОРКЕСТАР УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1927.

Црно-бела, 89 x 140
Педагошки музеј, инв. бр. 321/I-3-2/33-г

154. МАТУРАНТИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1928.
Црно-бела, 90 x 140
Педагошки музеј, инв. бр. 1559/II/598
155. МАТУРАНТИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, ПРЕД ПОЛАГАЊЕ ПИСМЕНОГ ИСПИТА, Јагодина, 1. јуна 1929.
Фотограф Соломон Алкалај
Са майурантима је изасланик Министарства просвете Срећен Ачић, директор др Драгољуб Петровић и наставници.
Црно-бела, 90 x 140, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
156. КОЛО СРПСКИХ СЕСТАРА СА ДР ДРАГОЉУБОМ ПЕТРОВИЋЕМ, Јагодина, 1930.
Снимак је начињен у црквеном дворишту а директор Учиштељске школе стоји први са десне стране.
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
157. ПРОФ. ДР ВОЈИСЛАВ МЛАДЕНОВИЋ, тридесетих година XX века
Др Војислав Р. Младеновић (1884-1964) је био ученик I кола Мушке учиштељске школе у Јајинцима. Студирао је у Цириху а докторирао у Лайцију 1921. са тезом "О основи науке о васпитању". Радио је најпре као учиштељ, а затим је био професор Учиштељске школе у Јагодини, Мушке и Женске учиштељске школе у Београду, Обласни школски надзорник за град Београд, начелник Одељења за основну наставу Министарства просвете, редовни члан Главног просветног савета, директор Женске учиштељске школе у Новом Саду, професор Више педагошке школе у Београду. Аутор је дела из областите педагоџије, од којих је најзначајније "Основа педагоџија" (1936), као и бројних расправа и чла-
- нака објављиваних у гостово свим нашим педагошким листовима.
- Црно-бела, овал, 200 x 145, на картону
Педагошки музеј, инв. бр. 1314/I/589
158. ПРОСЛАВА СВЕТОГ САВЕ У МУШКОЈ УЧИТЕЉСКОЈ ШКОЛИ, Јагодина, 1931.
Сепија, 160 x 230, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
159. УЧИТЕЉСКИ КАНДИДАТИ ПРЕД УЧИТЕЉСКИ ИСПИТ, Јагодина, 1. јуна 1931.
У средини је директор др Драгољуб Петровић.
Црно-бела, 90 x 140
Приватно власништво
160. УЧИТЕЉИ СРЕЗА БЕЛИЧКОГ И ЛЕВАЧКОГ, НЕКАДАШЊИ УЧЕНИЦИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У ЈАГОДИНИ, 1931.
Фотограф Соломон Алкалај
Црно-бела, 125 x 170, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-3381
161. УЧИТЕЉИ СРЕЗА БЕЛИЧКОГ, НЕКАДАШЊИ УЧЕНИЦИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У ЈАГОДИНИ, НА САВЕТОВАЊУ период између два светска рата
Драгољуб Ракић, управник Вежбаонице, стоји у средини.
Фотограф Соломон Алкалај
Црно-бела, 120 x 165, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-3432
162. УЧИТЕЉИ И УЧИТЕЉИЦЕ СРЕЗА БЕЛИЧКОГ НА КУРСУ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА, Јагодина, 15. августа 1932.
Курс је одржан при Учиштељској школи.
Фото Рус
Црно-бела, 115 x 165, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-3794

163. МАТУРАНТИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ СА ДР ДРАГОЉУБОМ ПЕТРОВИЋЕМ, Јагодина, 1931/32.
Црно-бела, 90 x 140
Приватно власништво
164. САМАРЈАНСКИ ТЕЧАЈ, Јагодина, 1932.
Са ћолазницима штетаја су директиор др Драгољуб Петровић и предавачи.
Црно-бела, 90 x 140
Приватно власништво
165. МАТУРАНТИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1932/33.
Са матурантима су изасланик министарства просвете Ал. Марић, директор др Драгољуб Петровић и професори.
Црно-бела, 90 x 140
Приватно власништво
166. МАТУРАНТИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1933/34.
Са матурантима су М. Стојадиновић, директор др Драгољуб Петровић и професори.
Црно-бела, 90 x 140
Приватно власништво
167. САМАРЈАНСКИ ТЕЧАЈ, Јагодина, 1934.
Са ћолазницима штетаја су директор др Драгољуб Петровић и предавачи.
Црно-бела, 90 x 140
Приватно власништво
168. ФУДБАЛСКИ ТИМ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1934.
Црно-бела, 52 x 77
Педагошки музеј, инв. бр. 322/I-3-2/34-г
169. МАТУРАНТИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, II. јуна 1935.
- Са матурантима су изасланик Министарства просвете Стојановић и директор др Драгољуб Петровић.
Црно-бела, 90 x 140
Приватно власништво
170. МИОДРАГ СТОЈАНОВИЋ, УЧЕНИК УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1935.
Снимак је начињен у време када је Миодраг Стојановић тек учио да свира виолину да би касније, као ученик Учитељске школе, постао прва виолина у ђачком оркестру.
Атеље *Фото Країћа*
Црно-бела са колор ретушем, 170 x 115, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-4194
171. РАТКОВИЋ ОЛГА, Јагодина, 1936.
Професор Олга Ратковић је предавала у Учитељској школи после другог свејског рата.
Фото Рус, А. Лазарев
Сепија, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
- 172-176. ПРОФ. ДР ВОЈИСЛАВ МЛАДЕНОВИЋ, ДИРЕКТОР ЖЕНСКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ У НОВОМ САДУ, 1936.
Снимци су начињени у школском вртцу.
Црно-беле, 60 x 90; 110 x 170
Педагошки музеј, инв. бр. 1313/I-5
177. УЧЕНИЦИ И РАЗРЕДА УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ НА ЕКСКУРЗИЈИ У МАНАСТИРУ ДЕЧАНИ, 1937.
Фото Рус, Јагодина
Црно-бела, 60 x 90
Педагошки музеј, инв. бр. 800
178. ГРУПА УЧЕНИКА И РАЗРЕДА УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1938.

Снимак је начињен исједац школске радионице. Други са десне стране је ученик Јован Ђорђевић, касније доктор педагошких наука и редовни професор Филозофској факултети Универзитета у Београду.

Црно-бела, 60 x 90

Педагошки музеј, инв. бр. 801

179. ЈОВАН ЂОРЂЕВИЋ СА ДРУГОВИМА, УЧЕНИЦИМА II РАЗРЕДА УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1938/39.

Снимак је начињен у школском парку, Јован Ђорђевић стоји други са леве стране.

Црно-бела, 60 x 90

Педагошки музеј, инв. бр. 802

180. УЧЕНИЦИ II РАЗРЕДА УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ НА ЕКСКУРЗИЈИ У МАНАСТИРУ КРУШЕДОЛУ, маја 1939.

Црно-бела, 60 x 90

Педагошки музеј, инв. бр. 803

181. СВЕЧАНО ОТКРИВАЊЕ СПОМЕНИКА СРЕТЕНУ АЦИЋУ, Јагодина, 15. октобра 1939.

Црно-бела, 90 x 140

Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII

182. ПОЛАЗНИЦИ САМАРЈАНСКОГ КУРСА, Јагодина, 1938/40.

Са полазницима су свештеник Младен Вукићевић, др Милан Стевановић и Милорад Ж. Павловић.

Црно-бела, 90 x 114

Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-1343

183. ПРВИ ДЕСЕТОМЕСЕЧНИ ПЕДАГОШКИ ТЕЧАЈ КАНДИДАТА СА ПОЛОЖЕНИМ ВИШИМ ТЕЧАЈНИМ ИСПИТОМ, 1940/41.

Са полазницима су директор Милорад. Ж. Павловић и професори.

Црно-бела, 90 x 140

Педагошки музеј, инв. бр. 1560/II/599

184. МАТУРАНТИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 8. јула 1942.

Фото Рус

Црно-бела, 90 x 140

Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII

185. МАТУРАНТИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Светозарево, 3. јуна 1955.

Црно-бела, 90 x 140

Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII

186, 187. УЧЕНИЦИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ ИЗ СВЕТОЗАРЕВА НА ШКОЛСКОЈ ЕКСКУРЗИЈИ, Охрид, 1963.

Снимци су начињени на Биљаниним изворима и исједац куће Робевих, у старом делу града.

Фото Лик, Александар Паунчевски, Охрид

Црно-беле, 90 x 140

Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII

188. МАТУРАНТИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Светозарево, 1963.

Црно-бела, 79 x 115

Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII

189-196. УЧИТЕЉСКА ШКОЛА, Светозарево

Ученици на часу биологије; Практична прроверавања - мерења из физике; Школска радионица - практично предавање майстураната из областима ОТО-а; Географска секција - мештре ораторска мерења; Школски оркестар хармоника; Мештре секција - практична вожња мотора; Ђачка задруга - практичан рад; Панорама економије ћачке задруге.

Црно-беле, 180 x 240

Педагошки музеј, инв. бр. 612/I-8

197. УЧИТЕЉСКА ШКОЛА **СРЕТЕН АЦИЋ**,
Светозарево
Црно-бела, 83 x 133
Педагошки музеј, инв. бр. 316/1-3-2/28-a

198-204. УЧИТЕЉСКА ШКОЛА, Светозарево,
1955-1968.

У школској чићаоници, 1955/6; Матуранти
Учиштеске школе 1957/8; Практична настава
домаћинства, 1958; Рукомешти клуб Учиштеске
школе, 1958-1963; Полазак ученика на радну ак-
цију, 1961; Школска кухиња, 1967; Школски ор-
кестар на ћрослави Дана Школе, 1968.

Учитељски факултет, Јагодина

205. ПЕДАГОШКА АКАДЕМИЈА, 1973-1993.

Фотографије наставничког колекцијива, ученика
појединачних генерација као и снимци са ћрославе
90. година од оснивања Учиштеске школе.

Учитељски факултет, Јагодина

206. УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ, 1993-1998.

Фотографије са свечаноће отварања Учиштеског
факултета 4. октобра 1993. године, снимци
зграде и ћросторија у којима се одвија настава,
одбрана дипломског рада и ћрославе "Век обра-
зовања учиштеља у Јагодини" (1898-1998).

Учитељски факултет, Јагодина

ВАСПИТАЧЕВЕ ЗАБЕЛЕШКЕ

Намењено родитељима и свим
пријатељима српског подмладка.

== КЊИГА ПРВА ==

од

СРЕТ. М. АЦИЋА
управитеља Мушки учитељске школе јагодинске

Доктор Светозар Јовановић
Колорад

У БЕОГРАДУ

ШТАМПАРИЈА СТЕВАНА М. ИВКОВИЋА И КОМП.
(позоришна улица бр. 2)
1909

кад. бр. 346

РАЗГЛЕДНИЦЕ

207. ИЗГЛЕД ЈАГОДИНЕ СА ЗАПАДА, почетак XX века
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 47
208. ИЗГЛЕД ЈАГОДИНЕ СА ЗАПАДА, почетак XX века
Централно место заузима зграда Учитељске школе.
Издање Анђелковића и Братића, Јагодина
Разгледница у боји, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 397
209. ЈАГОДИНА - УЧИТЕЉСКА ШКОЛА И ГЛАВНА УЛИЦА, почетак XX века
Издање књижаре Ђорђевића
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 107
210. МУШКА УЧИТЕЉСКА ШКОЛА, Јагодина, почетак XX века
Школска зграда; три ученика у школским униформама, снимљени у школском парку.
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 843
211. ЗГРАДА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, почетак XX века
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 112
212. ГРУПА УЧЕНИКА У ВРТУ ИСПРЕД ШКОЛСКЕ ЗГРАДЕ, почетак XX века
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
213. СВЕЧАНИ ДОЧЕК КРАЉА ПЕТРА I, Јагодина, 1907.
Издање Ђорђевића и Гилића
Разгледница у боји, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 797
214. ОРКЕСТАР МАТУРАНАТА МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Јагодина, 1907/8.
Црно-бела, 90 x 140
Педагошки музеј, инв. бр. 108/P/I-3-2/20-г
215. ПИВАРА КОСОВЉАНИНА, Јагодина, прва деценија XX века
Издање Књижаре Димитрија Аранђеловића
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 79

- 76**
- 216-218. ГЛАВНА И КРАГУЈЕВАЧКА УЛИЦА, Јагодина, прва деценија XX века
Разгледнице у боји, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 81, 403, 859
219. ДОПИСНА КАРТА, *ПОЗДРАВ ИЗ СРБИЈЕ*, око 1911.
Као мотив на дойисној карти, коју је Емило Ј. Цвећић упутио Срећену М. Ачићу, коришћени су украси из Василићачевих забелешки.
Црно-бела, 90 x 140
Приватно власништво
- 220, 221. ГЛАВНА УЛИЦА И ПИЈАЦА, Јагодина, период пре првог светског рата
Црно-беле, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 64, 694
222. ПОШТА И ТЕЛЕГРАФ, Јагодина, период пре првог светског рата
Црно-бела, са ретушем у боји, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 850
223. СРЕТЕН М. АЧИЋ, УПРАВИТЕЉ И ДРАГОЉУБ ПОПОВИЋ, ВАСПИТАЧ, Јагодина
На поглављу је текст, писмо Драг. С. Ђоковића, ученика Мушке учитељске школе у Јагодини, родитељима у Ужицу, од 18. јуна 1913. године.
"... Здраво сам и добро, што и вама желим. Јављам вам да је почела борба с Бугарима од Ђевђелије па на целој линији ка Пироту. Врло је описано. Рат је већ ту, али ће победиоц освајати Србија. Ако почну одмах долазити рањеници овде, нас ће одмах распуштити, па макар то било од сад па за 48 сати. Раније би свршили своју годину..."
Црно-бела, 90 x 140
Педагошки музеј, инв. бр. 266/II/166
224. ДОПИСНА КАРТА *БЕКРИЈСКОГ ДРУШТВА*, УПУЋЕНА ЧЛАНУ, МИЛОВАНУ МИЛОРАДОВИЋУ
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-3426
225. СРПСКИ ЂАЦИ, Bouzarea, Alger
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
226. ЛИЦЕЈ У КОЈЕМ СУ БИЛИ СРПСКИ ЂАЦИ
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
227. СПАВАОНИЦА СРПСКЕ ДЕЦЕ, Alger
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
- 228-232. ДОПИСНЕ КАРТЕ, Alger
Дойисне карте је слао Драгољуб Петровић, брат је Божидару, у којима је обавештава да је постављен за василићача ђакче колоније у Африци, да се налази у Ecole normal de Bouzarea, и да је код њега 100 ћимназиста из Србије.
Црно-беле, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
- 233-234. ДОПИСНЕ КАРТЕ, Paris, 1919.
Дойисне карте је послао Драгољуб Петровић, својим рођацима у Јагодину.
Црно-беле, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
235. ЗГРАДА УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, двадесетих година ХХ века
Разгледница у боји, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-4481

236.ОКРУЖНИ СУД И СОКОЛСКИ ДОМ;
УЧИТЕЉСКА ШКОЛА; ХОТЕЛ ПАЛАС;
ВАЗДУШНА БАЊА (АРАЧЛИЈСКИ ПО-
ТОК), Јагодина, период између два светска
рата

Издање Милош М. Вучковић - Јагодина
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 67

237.ПИЈАЧНИ ДАН У ЈАГОДИНИ - ПАНО-
РАМА, период између два светска рата
Издање књижаре Љубише М. Младеновића
Приватно власништво

238.ЈАГОДИНА - СКВЕР, тридесетих година XX
века
Издање књижаре Бране Ресавца

Сепија, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII

239.ПОШТАНСКА КАРТА - НАСЛОВНА СТРА-
НА БУКВАРА СА ИЛУСТРАЦИЈОМ

*Аутор Буквара за први разред народних школа
Краљевине Југославије је Блађоје П. Радојевић,
некадашњи ученик Мушке учионице школе у
Јагодини.*

Штампано у боји, 90 x 140
Педагошки музеј, Ф-LI

240.СВЕТОЗАРЕВО

Разгледница у боји, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, инв. бр. 172

ПУБЛИКОВАНЕ ФОТОГРАФИЈЕ И КОПИЈЕ

241. СРЕТЕН М. АЦИЋ КАО УЧИТЕЉ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ, Трстеник, 1880-1882.
Снимљен је у народној ношњи тада краја.
Приватно власништво
242. СРЕТЕН М. АЦИЋ КАО ПРОФЕСОР ВЕЖБАОНИЦЕ МУШКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ, Алексинац, 17. фебруара 1898.
Приватно власништво
243. ЂАЧКА ТРПЕЗАРИЈА, Јагодина, 1905.
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
245. ЗГРАДА ПРВЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ, Јагодина
Из збирке Др Драгољуба Петровића, директора Учитељске школе.
Копија гравире, 110 x 165, на картону
Завичајни музеј, Јагодина, инв.бр. 32
246. УЧИТЕЉИ И УЧИТЕЉИЦЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ СА НАДЗОРНИКОМ СРЕТЕНОМ АЦИЋЕМ, Јагодина, почетак XX века
Црно-бела, 90 x 140
Завичајни музеј, Јагодина, ЦКУ-1559
247. СРЕТЕН М. АЦИЋ У РАДНОМ КАБИНЕТУ, Јагодина, 1920.
Приватно власништво
248. НАДЕЖДА АЦИЋ СА ДРУГАРИЦАМА ДЕСАНКОМ МАКСИМОВИЋ, МАРИЈОМ ЗЕРНОВ, АНКОМ ПОПОВИЋ-СТИЖАНИН И АНГЕЛИНОМ ШИШМАНОВИЋ, Врњци, 1923.
Приватно власништво
249. НАДЕЖДА АЦИЋ, КАО НАСТАВНИЦА У ШКОЛИ ЗА ПРИМЕНУ ДЕКОРАТИВНЕ УМЕТНОСТИ, Београд, око 1927.
Приватно власништво
250. УЧЕНИЦИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ НА ЕКСКУРЗИЈИ, Плитвице, маја 1932.
Снимио Милојко М. Стошић, ученик IV разреда
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
250. УЧЕНИЦИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ НА ЕКСКУРЗИЈИ, Охрид, 1938/39.
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII

251. УЧЕНИЦИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ НА
БЕРБИ ТРЕШАЊА, НА ОГЛЕДНОМ
ШКОЛСКОМ ИМАЊУ, Јагодина
Са ученицима је економ Светозар Кузмановић.
Учитељски факултет, Јагодина
252. МАРТОВСКЕ ДЕМОНСТРАЦИЈЕ НА
СКВЕРУ У ЈАГОДИНИ, 1941.
*На улице Јагодине први су изашли ученици Учи-
тељске школе.*
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
253. МАТУРАНТИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ СА
ДИРЕКТОРОМ РАДИВОЈЕМ ТУЦАКОВИ-
ЋЕМ И ПРОФЕСОРИМА, Светозарево,
1952/53.
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
254. МАТУРАНТИ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ СА
ДИРЕКТОРОМ МИЛУТИНОМ СТАНКО-
ВИЋЕМ И ИСПИТНИМ ОДБОРОМ, Свето-
зарево, јуна 1957.
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
255. МАТУРАНТИ В/1 УЧИТЕЉСЕ ШКОЛЕ,
Светозарево, 1967/68.
Учитељски факултет, Јагодина
256. ЧЛАНОВИ РАДНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ УЧИТЕЉ-
СКЕ ШКОЛЕ *СРЕТЕН АЦИЋ*, Светозарево,
почетком 1969/70.
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
257. КОЛЕКТИВ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ *СРЕ-
ТЕН АЦИЋ* СА ДИРЕКТОРОМ РАДОВА-
НОМ ОБРЕНОВИЋЕМ, Светозарево, 1969/
70.
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII
258. УЧЕНИЦИ I РАЗРЕДА УЧИТЕЉСКЕ
ШКОЛЕ *СРЕТЕН АЦИЋ* СА РАЗРЕДНИМ
СТАРЕШИНОМ МИЛОЈКОМ СТОШИ-
ЋЕМ, Светозарево, 1970.
Завичајни музеј, Јагодина, Ф-ХХII

УЦБЕНИЦИ, ПЕДАГОШКА ЛИТЕРАТУРА, ЧАСОПИСИ*

*Учбеници коришћени у јериоду
од 1898. до 1914. године*

80

259. ХРИШЋАНСКА НАУКА за II разред средњих школа. Од Ј. В. Стојановића. -Јагодина. Ново-отворени Уметнички штампарски завод А. Глигоријевића и Младеновића. 1910. стр. V+98; 22
Педагошки музеј, У-209
Јосиф В. Стојановић је био професор Јаћодинске мушке учиљеске школе и њен управитељ од октобра 1920. до 2. априла 1921. и од септембра 1923. до фебруара 1925. године.
260. НАУКА О ХРИШЋАНСКОМ МОРАЛУ за средње стручне школе. Написао и издао Јосиф. В. Стојановић професор. -Јагодина. Штампано у уметничкој штампарији Адама Глигоријевића и Сина. 1913. стр. XIV+208; 24
Педагошки музеј, У-207

* Каталошки попис уџбеника је дат хронолошки прогресивно, али у оквиру наставних предмета, и то оним редом следом којим су били наведени у наставним плановима.

261. ТЕОРИЈА КЊИЖЕВНОСТИ за више разреде средњих школа у Краљевини Србији. I1. Стилистика - 2. Реторика. По В. Вакернаглу, Е. Бељавском, Л. Зими и другима написао Пера П. Ђорђевић. -Београд. Издање и штампа Државне штампарије. 1892. стр. XIV+171; 23
Педагошки музеј, У-9569
262. СРПСКА ГРАМАТИКА. Саставио Стојан Новаковић. Прво целокупно издање. -У Београду. Издање и штампа Државне штампарије. 1894. стр. XXV+[1]+512; 23
Педагошки музеј, У-1300
263. СРПСКА ЧИТАНКА за више разреде гимназија и реалака српских уз предавање српског језика и новије историје књижевности. Саставио Свет. Вуловић. Књига трећа. -У Београду. Штампа и издање Државне штампарије, 1895. стр. 413; 23
Педагошки музеј, У-3818
264. РУСКА ЧИТАНКА за више разреде средњих школа. Саставила Н. Глушчевића. -Београд. Државна штампарија Краљевине Србије. 1894. стр. 142; 23
Педагошки музеј, У-2543

265. РУСКА ГРАМАТИКА за српске школе. Написао Јеврем А. Илић професор богословије. Четврто издање. -Београд. Штампано у Државној штампарији Краљевине Србије. 1908. стр. VII+196; 23
Педагошки музеј, У-719
266. НЕМАЧКА ВЕЖБАНКА. Трећи део. За IV разред средњих школа. Удесио Владимир Малина. -Београд. Штампа краљевско-српске државне штампарије. 1897. стр. VIII+130+ [1]; 24
Педагошки музеј, У-1790
267. НЕМАЧКА ЧИТАНКА са речником. I део. За IV и V разред средњих школа. Саставио Јован Кангрга професор. -Београд. Издање Ернеста Ајхштета. Штампарија Јована Пуљо. Земун. 1908. стр. 204+[4]; 23
Педагошки музеј, У-1763
268. НЕМАЧКА ЧИТАНКА са речником. II део за више разреде средњих школа. Саставио Јован Кангрга професор. -Београд. Издање Књижаре Рајковића и Ђуковића. 1910. стр. VII+264
Педагошки музеј, У-1765
269. ОПШТА ИСТОРИЈА за више разреде средњих школа. Од Ст. Ловчевића. Књига прва. I Источни народи, II Грци. -У Београду. Државна штампарија Краљевине Србије. 1894. стр. XV+317; 20
Педагошки музеј, У-11194
270. ОПШТА ИСТОРИЈА за више разреде средњих школа. Од Ст. Ловчевића. Књига друга Римљани. -У Београду. Државна штампарија Краљевине Србије. 1895. стр. X+251; 20
Педагошки музеј, У-10861
271. ОПШТА ИСТОРИЈА за више разреде средњих школа. Израдио Лука Зрнић. Средњи век. -У Београду. Штампано у Државној штампарији Краљевине Србије. 1905. стр. 202+[1]; 23
Педагошки музеј, У-10752
Професор Лука Зрнић је у Мушој учитељској школи у Јајодини предавао српски језик, историју и земљојпис, од оснивања до 1904. године.
272. ИСТОРИЈА СРПСКОГА НАРОДА за средње школе у Краљевини Србији. Од Љ. Ковачевића и Љ. Јовановића. Прва књига. I део. -У Београду. Штампано у Краљ. српској државној штампарији. 1890. стр. 62 (недостаје 2 стране); 19
Педагошки музеј, У-11199
273. ИСТОРИЈА СРПСКОГА НАРОДА за средње школе у Краљевини Србији. Од Љ. Ковачевића и Љ. Јовановића. Прва књига. II део. -У Београду. Штампано у Краљ. срп. државној штампарији. 1891. стр. II+од 65 до 164 (са 4 карте у боји); 19
Педагошки музеј, У-10827
274. Мочник - Најман. АРИТМЕТИКА И АЛГЕБРА са збирком задатака за више разреде средњих школа. Превео са 30. издања В. Димић, директор гимназије у пензији. -У Београду. Штампано у Државној Штампарији Краљевине Србије. 1909. стр. VI+[1]+356 (недостају 1. и 2. страна); 23
Педагошки музеј, У-5398
275. ГЕОМЕТРИЈА ЗА ВИШЕ РАЗРЕДЕ СРЕДЊИХ ШКОЛА. Од Др-а Франца Мочника. Двадесет друго, у главном неизмењено издање приредио Др Франц Валентин директор реалке у Бечу. Са 227 слика у тексту. Превео Стеван Давидовић професор Војне академије.

- Београд. Српска-Краљевска државна штампарija. 1895. стр. IX+352; 24
Педагошки музеј, У-6062
276. ГЕОГРАФИЈА за средње школе. Написао Рад. Васовић. Други део: Општи део Европе, Земље Балканског полуострва и Аустро-Угарска.
-Београд. Штампарија код "Просвете"- С. Хоровица. 1899. стр. 2]+140; 19
Педагошки музеј, У-9886
277. ЗООЛОГИЈА за више разреде средњих школа. Израдио Љубомир М. Давидовић професор Врањске гимназије. -Београд. Штампано у Државној штампарији Краљевине Србије. 1898. стр. VII+392+[1]; 23
Педагошки музеј, У-7577
278. Засебни део Шмајлове ЗООЛОГИЈЕ О ЧОВЕКУ (Антрапологија). По пишчеву одобрењу са XI издања на српском саопштио, у монгоме допунио и сам издао Милан М. Томић, професор Крушевачке гимназије. Са 73 слике у тексту. -Београд. Штампано у Државној штампарији Краљевине Србије. 1908. стр. 96; 24
Педагошки музеј, У-7330
279. ХЕМИЈА за средње школе. Написао С. М. Лозанић. Треће, прерађено и допуњено издање. -Београд. Штампано у Државној штампарији Краљевине Србије. 1903. стр. IV+207; 23
Педагошки музеј, У-11165
280. МИНЕРАЛОГИЈА за више разреде средњих школа у Краљевини Србији. Од А. Станојевића професора у пензији. Са 127 слика у тексту. -У Београду. Издање Дворске књижаре Мите Стajiћа. 1900. стр. [6]+109 (недостаје 1-17); 23
Педагошки музеј, У-7139
281. А. Гано-а ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА ФИЗИКА с кратким прегледом метеоролошких појава. Превео Светозар Д. Видаковић професор. У две књиге са 821 у тексту печатаних дрвореза. Друга књига. -У Београду. Штампа и издање Државне штампарије. 1877. стр. VI+474; 24
Педагошки музеј, У-6412
282. ФИЗИКА за више разреде средњих школа. По Е. Јохману, О. Хермесу и другима превели Борислав Б. Тодоровић и Владимир Зделар професори. -Београд. Издање и штампа Српске краљевске државне штампарије. 1898. стр. XIV+367. 23
Педагошки музеј, У-6494
283. Вилхелм Јерусалем. УЦБЕНИК ПСИХОЛОГИЈЕ. Са шестог издања превео Давид С. Пијаде. -Београд. Извавачка књижара Гене Коне. 1923. стр. 109; 23
Педагошки музеј, Р.Ф.
Уџбеник Вилхелма Јерусалема Психологија, у преводу С. Машића, коришћен је у Јаћодинској учиљеској школи у Ђериоду до Јурој свејског рата.
284. ОПШТА ПЕДАГОГИКА. Написао Др Војислав Бакић, професор Велике школе. -У Београду. Издање Учитељскога удружења. Штампано у Државној штампарији. 1897. стр. VII+509+[2]; 19
Споменик Јована Гавриловића - Књига I
Педагошки музеј, П-745
285. ПОСЕБНА ДИДАКТИКА. По немачким писцима за своје ученике удесио Др Душан Рајичић професор. Штампано као рукопис. -Београд. "Доситије Обрадовић" - Штампарија Аце М. Станојевића. 1906. стр. 85; 22
Педагошки музеј, П-2916

- Др Душан Рајичић је у Мушкиј учитељској школи у Јајдини био професор једајоћике и немачкој језика, од децембра 1900. до маја 1902. године.*
286. УПУТСТВО ЗА ПРЕДАВАЊЕ РУЧНОГ РАДА. Написао Јов. С. Јовановић. -Београд. Државна штампарија Краљевине Србије. 1900. стр. II+199; 18
Са посветом: *Господину Јови Миодраговићу, референшу за осн. наставу у знак особијајош ђаштовања. Јов. С. Јовановић 18. Маја 1900. Београд.*
Педагошки музеј, П-3769
287. ПРЕГЛЕДИ ЗА РУЧНИ РАД У МУШКОЈ ШКОЛИ за III и IV разред основне школе. Приредио Јов. С. Јовановић. -Београд. Штампано у Државној штампарији Краљевине Србије. 1900. стр. I]+22-59; 23
Педагошки музеј, П-10533
- Ученици коришћени у периоду од 1919. до 1941. године*
288. ПСИХОЛОГИЈА за ученике учитељских и средњих школа. Саставио Др Благоје Д. Марковић. Са 18 слика у тексту. II поправљено и допуњено издање. -Београд. Издавачка књижарница Томе Јовановића и Вујића. 1940. стр. VII+164; 23
Педагошки музеј, Д-1174
289. ЛОГИКА за ученике средњих и учитељских школа. Саставио Др Благоје Д. Марковић. IV издање. -Београд. Издавачка књижарница Томе Јовановића и Вујића "Зелени венац". 1939. стр. 85+β]; 23
Педагошки музеј, Д-92
290. Проф. Универзитета К. Н. Корнилов. ПСИХОЛОГИЈА ДЕТЕТА са дечјим цртежима у тексту. С руског превела проф. Милица Ж. Цветковић. II издање. -Београд. Издавачка књижара Милорада Антића. 1933. стр. 176; 22
Педагошки музеј, Д-3880
291. ОСНОВИ ПЕДАГОГИКЕ. Написао Радмило Вучић професор Женске учитељске школе у Београду. -Београд. Штампарија "Глобус". 1934. стр. 219+¶]; 23
Педагошки музеј, П-765
292. ИСТОРИСКА ПЕДАГОГИКА за учитеље и учитељице народних школа. Написао Петар Деспотовић управитељ Учитељске школе у Алексинцу. Непромењено прво издање. -Београд. Издавачка књижарница Геце Кона. 1926. стр. 328; 23
Педагошки музеј, Р.Ф.
293. Др Душан Рајичић. ПОСЕБНА ДИДАКТИКА или наука о предавању поједињих наставних предмета у основној школи. Свеска прва. Друго издање. -Београд. Штампарија "Св. Сава". 1921. стр. 86; 22
Педагошки музеј, П-2917
294. МЕТОДИКА РАЧУНСКЕ НАСТАВЕ у народној школи. Написао Јован Ђ. Јовановић професор Женске учитељске школе и школски надзорник за град Београд. Друго, знатно прерађено и проширењено издање. -Београд. Штампарија "Заштита" Друштва за Потномагање, Васпитање и Заштиту Деце. 1921. стр. VIII; 159
Педагошки музеј, П-3567
Јован Ђ. Јовановић је у Мушкиј учитељској школи у Јајдини био професор мешодике и школског рада од 1903. до 1911. године.

295. МЕТОДИКА МАТЕРЊЕГ ЈЕЗИКА у народној школи. Написао Јов. Ђ. Јовановић професор Женске учитељске школе и школски надзорник за град Београд. -Београд. Штампарија "Сокил". 1922. стр. 199; 24
Педагошки музеј, П-3268
296. Стеван Караџић. Наставник грађанске школе, дипломирани филозоф. НОВА АДМИНИСТРАЦИЈА са правним саветом за наставнике-це народних школа и ђаке учитељских школа. Друго издање. -Панчево. Штампарија "Напредак". 1935. стр. 204+β]; 23
Педагошки музеј, П-8065
297. ИСТОРИЈА ХРИШЋАНСКЕ И СРПСКЕ ЦРКВЕ за ученике и ученице средњих школа. Написао Павле Швабић Начелник Министарства Вера. Седмо издање. -Београд. Издање Књижаре Светозара Милојевића и Павловића. 1927. стр. 117+¶]; 21
Педагошки музеј, У-229
298. МОРАЛКА ИЛИ ЕТИКА ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ први или општи део за ученике и ученице VII разреда гимназије. Израдио Прота Милош С. Анђелковић начелник министарства вера у пензији. -Београд. Издање Књижарнице Милојевића и Павловића. 1931. стр. 70+¶]; 21
Педагошки музеј, У-120
299. Протопрезвитер Ж. М. Маринковић, професор III женске гимназије у Београду и Јеврем Игумановић проф. жен. гим. "Краљице Марије" у Београду. НАУКА О БОГОСЛУЖЕЊУ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ ИЛИ ЛИТУРГИКА за четврти разред средњих школа. Друго издање. - Београд. Издање Књижаре Влад. Н. Рајковића и комп. 1936. стр. 89 + ¶]; 23
Педагошки музеј, Р.Ф.
300. Љубомир Н. Рајић професор. ДОГМАТИКА кратка апологетика и догматика Православне цркве. Ученицима средњих и стручних школа. Друго издање. -Београд. Издање Књижаре Влад. Н. Рајковића и комп. 1939. стр. 125; 23
Педагошки музеј, У-203
301. Др Драгомир Марић професор. ИСТОРИЈА ХРИШЋАНСКЕ ЦРКВЕ за V разред средњих и I разред учитељских школа. -Београд. Издање Кредитне и припомоћне задруге Професорског друштва. 1940. стр. 144+III; 23
Издања задруге Професорског друштва 125
Педагошки музеј, У-176
302. Др Драгомир Марић професор. ОСНОВНО БОГОСЛОВЉЕ за VII разред средњих и III разред учитељских школа. -Београд. Издавачка књижарница Томе Јовановића и Вујића. 1941. стр. 128+¶]; 23
Педагошки музеј, У-177
303. ТЕОРИЈА КЊИЖЕВНОСТИ и анализа писмених састава за средње и стручне школе. Израдиле Катарина Богдановић и Паулина Лебл-Албала професори Друге Женске Гимназије. -Београд. Издавачка књижарница Геце Кона. 1923. стр. 190+VIII; 24
Педагошки музеј, У-9537
304. ПРАВОПИС СРПСКОХРВАТСКОГ КЊИЖЕВНОГ ЈЕЗИКА. Према прописима Министарства просвете саставио А. Белић. Треће поправљено издање. -Београд. Издавачко и књижарско предузеће Геца Кон А.Д. 1934. стр. 220; 19
Педагошки музеј, Д-1522
305. Илија Лалевић. СИНТАКСА СРПСКОХРВАТСКОГ ЈЕЗИКА за средње школе. Једанаесто издање допуном према програму на-

- рочито подешено за уџбеник IV разреда средњих школа. -Београд. 1936. стр. 123+ 4]; 23
Издања задруге Професорског друштва 25
Педагошки музеј, У-1230
306. Prof. Fr. Poljanec. HISTORIJA STARE I SREDNJE JUGOSLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI s pregledom narodne književnosti za više razrede srednjih škola. III izdanje. -Zagreb. Knjižara Vasić, 1939. стр. 384; 23
Педагошки музеј, У-9606
307. FRANCUSKA ČITANKA sa kratkom metrikom i pregledom francuske književnosti. Odabroa i objasnio Radoje L. Knežević. Za VII i VIII razred srednjih škola. -Beograd. Izdanje Kreditne i pripomoće zadruge Profesorskog društva, 1934; стр. 359; 23
Izdanja zadruge Profesorskog društva 46
Педагошки музеј, У-2083
308. FRANCUSKA ČITANKA za V i VI razred srednjih škola. Odabroa i objasnio Radoje L. Knežević. Sa 35 slike i 2 karte u slogu, 38 strana umetničkih reprodukcija i kartom Francuske u boji. Treće izdanje. -Beograd, izdanje Kreditne i pripomoće zadruge Profesorskog društva. 1939. стр. 152+ 1]; 23
Izdanja zadruge Profesorskog društva 68
Педагошки музеј, У-2082
309. НЕМАЧКА ГРАМАТИКА за школску и приватну употребу. I и II део: наука о гласовима и наука о речима. Израдио Стеван Предић професор. Треће, поправљено и допуњено издање. -Београд. Издање Књижаре Гене Коне. 1920. стр. VIII+204; 23
Педагошки музеј, У-771
310. НЕМАЧКА ЧИТАНКА за средње школе. Други део. Израдили Др Милош Тривунац проф. Београдског универзитета и Јован Кангра инсп. Мин. просвете. Осмо издање. -Београд. Издање Књижарнице Рајковића и Ђуковића. 1931. стр. 150; 20
Педагошки музеј, У- 1963
311. Радосав Меденица професор Друге мушке гимн. у Београду. НЕМАЧКА ЧИТАНКА са граматиком за VI разред средњих школа. IV део. -Београд. Издање, штампа и повез Издавачког предузећа "Народна просвета". Одобрено од Министарства просвете 1933. стр. 150+ 1]; 22
Педагошки музеј, У-1812
312. НЕМАЧКА ЧИТАНКА за средње школе. Први део (са slikama у тексту). Израдили Др Милош Тривунац професор Београдског универзитета и Јован Кангра инсп. Мин. просвете у пензији. Једанаесто издање. -Београд. Издање Књижарнице Радомира Д. Ђуковића. 1935. стр. 111; 20
Педагошки музеј, У-1959
313. Рад. Меденица професор II мушке гимназије у Београду, НЕМАЧКА ЧИТАНКА са граматиком за V разред средњих школа. III део. Друго издање. -Београд. Издање, штампа и повез Издавачког предузећа "Народна просвета". 1936. стр. 163+ 2]; 22
Педагошки музеј, У-1810
314. Л. М. Сухотин. ОПШТА ИСТОРИЈА СРЕДЊЕГА ВЕКА са slikama и картама. За VI разред средњих школа. Прегледао, допунио и предговор написао Др Јован Радонић професор Универзитета. -Београд. Издање Кредитне и припомоћне задруге Професорског друштва. 1934. стр. 1]+218+ 4]+VI; 23
Изданја задруге Професорског друштва 45
Педагошки музеј, У-11087

315. Л. М. Сухотин. ИСТОРИЈА СТАРОГ ВЕКА (и почетак средњег века) за V разред средњих стручних школа. Прегледао, допунио и предговор написао Др Никола Вулић професор Универзитета. Пето прерађено издање. - Београд. Издање Свесловенске књижарнице М. Ј. Стефановића и друга. 1935. стр. 209; 23 Педагошки музеј, У-11085
316. Л. М. Сухотин. ИСТОРИЈА НОВОГА ВЕКА за VII разред средњих школа. -Београд. Издање Кредитне и припомоћне задруге Професорског друштва. Штампарија Драг. Поповића. 1938. стр. [1]+273+β]; 22 Издања задруге Професорског друштва 101 Педагошки музеј, У-11088
317. Јеремија Д. Митровић професор. ИСТОРИЈА ЈУГОСЛАВИЈЕ I део - средњи век. За средње и стручне школе. -Београд. Штампарија и књиговезница "Привредник" Жив. Д. Благојевића. 1940. стр. 155; 22 Педагошки музеј, У-10888
318. Јеремија Д. Митровић професор. ИСТОРИЈА ЈУГОСЛАВИЈЕ II део - нови век. За средње и стручне школе. -Београд. Штампарија и књиговезница "Привредник" Жив. Д. Благојевића. 1939. стр. 140+[1]; 23 Педагошки музеј, У-10889
319. Предраг Д. Стојаковић. ДВЕСТА ПИТАЊА И ОДГОВОРА ИЗ ИСТОРИЈЕ ЈУГОСЛОВЕНА. За нижи ивиши течајни испит за дипломски, практични учитељски и вероучитељски испит. -Београд. Штампарија Драг. Поповића. 1941. стр. 192+VI; 21 Педагошки музеј, У-11075
320. Влад. Маринковић, проф. ОСНОВИ ФИЗИЧКЕ И ОПШТЕ ГЕОГРАФИЈЕ за V разред средњих школа. Са 101 сликом у тексту. - Београд. Издавачка књижара Рајка Рајковића. Штампарија Драг. Грегорића. Одобрено од Министарства просвете 1935. стр. 122; 23 Географски уџбеници за средње школе, V Педагошки музеј, У-10012
321. ЈУГОСЛАВИЈА за осми разред средњих школа. Од проф. Т. Радивојевића помоћника Министра просвете у пензији. Седмо (хирилицом пето) издање са 144 карте, дијаграма, скице и фотографије у тексту. -Београд. Издавачка књижарница Томе Јовановића и Вујића. 1939. стр. IV+218; 23 Педагошки музеј, У-10248
322. Др Стеван Ј. Јаковљевић доцент универзитета. БОТАНИКА за V разред средњих школа. - Београд. Издавачко и књижарско предузеће Геце Кона А.Д. 1935. стр. [2]+188; 23 Педагошки музеј, У-7507
323. Душан К. Андријашевић. ЗООЛОГИЈА за више разреде средњих школа. I део: Наука о човеку. II изменењено и допуњено издање са 146 слика. Одобрено Господин Министар просвете 1937. стр. 130+[2]; 22 Издања задруге Професорског друштва 57 Педагошки музеј, У-7279
324. Душан К. Андријашевић. ЗООЛОГИЈА за више разреде средњих школа. II део: Наука о животињама. -Београд. Издање Кредитне и припомоћне задруге Професорског друштва. Штампарија "Соко" Миливоја Ј. Трајковића. 1938. стр. 208; 22 Издања задруге Професорског друштва 58 Педагошки музеј, У-7567

325. Др Милорад Поповић. ФИЗИКА за виши ступањ средње наставе. II издање. -Београд. Издавач: Писац. 1928. стр. [2]+462; 22
Педагошки музеј, У-6634
326. Милан С. Недић. АЛГЕБРА за све више разреде средњих школа. Друго, прегледано издање са повећом збирком задатака. -Београд. Издавачка књижарница Геце Кона. 1925. стр. 400; 23
Педагошки музеј, У-5421
327. Властимир Стјанић. АЛГЕБРА за пети разред средњих школа. -Београд. Издање Кредитне и припомоћне задруге Професорског друштва. 1932. стр. 189+II; 22
Издања задруге Професорског друштва 35
Педагошки музеј, У-5592
328. Властимир Стјанић. АЛГЕБРА за VI разред средњих школа. -Београд. Издање Кредитне и припомоћне задруге Професорског друштва. 1934. стр. 198+II; 22
Издања задруге Професорског друштва 48
Педагошки музеј, У-5607
329. Властимир Стјанић. АЛГЕБРА за VII разред средњих школа. -Београд. Издање Кредитне и припомоћне задруге Професорског друштва. 1935. стр. 139+[2]; 22
Издања задруге Професорског друштва 64
Педагошки музеј, У-5608
330. Риста Карљковић директор гимназије у пензији. ГЕОМЕТРИЈА за више разреде средњих школа. Први део Планиметрија. Треће издање. -Београд. Издање Књижарнице Радомира Д. Ђуковића. Штампа графичко предузеће "Давидовић". 1938. стр. 188; 23
Педагошки музеј, У-5971
331. Риста Карљковић директор гимназије у пензији. ГЕОМЕТРИЈА за више разреде средњих школа. Други део Стереометрија. Друго издање. -Београд. Издање Књижарнице Радомира Д. Ђуковића. Штампарија "Давидовић" Павловића и Друга. 1936. стр. 124; 23
Педагошки музеј, У-5972
332. Риста Карљковић директор гимназије у пензији. ГЕОМЕТРИЈА за више разреде средњих школа. Трећи део Тригонометрија. Треће поправљено и допуњено издање. -Београд. Издање Књижарнице Радомира Д. Ђуковића. Штампарија "Давидовић" Павловића и Друга. 1937; стр. 139+[2]; 23
Педагошки музеј, У-5974
333. Риста Карљковић директор II Женске гимназије у Београду, ГЕОМЕТРИЈА за више разреде средњих школа. Четврти део Равна аналитичка геометрија. Друго поправљено и допуњено издање. -Београд. Издање Књижарнице Рајковића и Ђуковића. Штампарија "Давидовић" Павловића и Друга. 1931. стр. 99;23
Педагошки музеј, У-5975
334. ХИГИЈЕНА за VII односно VIII разред средњих школа. Др Стеван З. Иванић начелник Санитетског одељења министарства социјалне политике и народног здравља. -Београд. Штампарија "Соко" Миливоја Ј. Трајковића. 1940. стр. 115; 23
Педагошки музеј, У-7718
335. Милоје Милојевић. ОСНОВИ МУЗИЧКЕ УМЕТНОСТИ У ВЕЗИ СА РИТМИЧКИМ И МЕЛОДИЈСКИМ ВЕЖБАЊИМА. I део. Додатак: Из природе, десет дечјих песмица за један глас у C-Dur-y. -Београд. Издавачка књижарница Геце Кона. 1922. стр. 94; 23
Педагошки музеј, У-9435

336. НАРОДНА ПЕВАНКА. Саставио Влад. Р. Ђорђевић. -Београд. Штампарија и литографија "Народна самоуправа".1926. стр. VI+197;13
Педагошки музеј, У-9391
Владимир Р. Ђорђевић је постављен за наставника музике у Мушкој учитељској школи у Јагодини октобра месеца 1898. године и у њој је предавао до 1912. године.

337. ПЕВАНКА за ученике основних и учитељских школа у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца. Удесио Влад. Р. Ђорђевић.- Београд. Издавачка књижарница Геце Кона. 1928. стр. [2]+80
Педагошки музеј, У-9393

339. ХОРОВИ у два и три гласа. Удесио за омладину Владимир Р. Ђорђевић. -Београд. 1933. стр. 32; 25
Педагошки музеј, У-9392

- 340.Др Милоје Милојевић професор Музичке академије. ОСНОВНА ТЕОРИЈА МУЗИКЕ у вези са ритмичким и мелодијским вежбанима - према новом наставном програму. Основи музичке уметности. II део за други разред средњих и њима сличних школа. Осмо прерађено издање. Са дечјим песмама народним и уметничким за један глас или два и три гласа. - Београд. Издавачко и књижарско предузеће Геца Кон 1940. стр. 146; 23
Педагошки музеј, У-9441

341. М. А. Васиљевић. НОТНО ПЕВАЊЕ У ТЕОРИЈИ И ПРАКСИ комплетна метода за наставу школског певања у средњим и учитељским школама. I део за I разред средњих школа. -Београд. Издање Јована Фрајта. 1940. стр. 103; 23
Фрајтова музичка библиотека
Педагошки музеј, У-9380

- 342.Ант. Браздил. ГИМНАСТИЧКЕ ИГРЕ за школе и друштва. Са 25 слика. -Београд. Ротациона штампарија "Типографија" д. д. 1922. стр. 83+ [5]; 24
Педагошки музеј, У-9503

Педагошка литература

- * РУЧНИ РАД У МУШКОЈ ШКОЛИ. Од Сретена М. Ачића. I. - Београд. Штампарија напредне странке. 1886, стр. 122; 20
Педагошки музеј, П-3737
Објављено у листу Оштацина, св. 62-69, Београд, 1887.

343. СРПСКА НАЦИОНАЛНА ШКОЛА. Од Сретена М. Ачића предавача нишке учитељске, и почасног члана учитељ. удружења. - Београд. Парна штампарија Народне радикалне странке. 1891. стр. 50; 21
Учитељско удружење III
Педагошки музеј, Р.Ф.
Свејосавски говор. Оштапамано из Учиштеља.

344. ОСНОВНО ВАСПИТАЊЕ. Први део Телесно васпитање књига за учитеље и родитеље. Писац Сретен М. Ачић предавач нишке учитељске школе. -Ниш. Штампарија Ж. Радовановића. 1892. стр. VI+135; 23
Са посветом: *Своме бившем наставнику ё. друју Војиславу Бакићу, управитељу Беогр. учитељ. школе, писац.*
Педагошки музеј, Р.Ф.

345. УЧИТЕЉЕВЕ ЗАБЕЛЕШКЕ низ примера из васпитачкога рада Сретена М. Ачића предавача Нишке учитељске школе. - Ниш. Прва нишка штампарија Ж. Радовановића. 1894. стр. VI+247; 20
Педагошки музеј, Р.Ф.

346. ВАСПИТАЧЕВЕ ЗАБЕЛЕШКЕ намењене родитељима и свим пријатељима српског подмлатка. Од Сртена М. Ацића управитеља мушке учитељске школе јагодинске. Књига прва. -У Београду. Штампарија Стевана М. Ивковића и комп. 1909. стр. XV+100+β]; 23 Издање Задужбине И. М. Коларца 138 Педагошки музеј, Р.Ф.
347. ПОЉСКА УЧИОНИЦА хигијенско-педагошка установа. SALLES D'ETUDE EN PLEIN AIR, INSTITUTION HYGIÉNIQUE-PÉDAGOGIQUE. Са 66 слика. Израдио професор Сртен М. Ацић управитељ Учитељске школе. --Београд-Земун. Штампа Графичког завода *Макарије*. 1924. стр. 157; 23 Издање Министарства народног здравља Педагошки музеј, Р.Ф.
- * Сртен М. Ацић. *НА ЛИВАДИЦИ ВЕЧНОСТИ*. - Београд. Штампарија "Привредник". 1930. стр. 15; 23
Педагошки музеј, П-8215
Објављено у листу Учиштељ, 1930, бр. 4
348. СРЕТЕН М. АЦИЋ СПОМЕНИЦА у славу учитеља, професора, директора, педагога, научника и народног просветитеља од захвалних му ученика и поштовалаца.- Јагодина. 1939. стр. VI+128; 23
Продаје се у корист "Фонда Сртена Ацића" за помагање сиромашних ученика.
Педагошки музеј, Р.Ф.
349. L' Association des Idées obéit-elle a des Lois ? These pour le doctorat de l' Université de Caen, présentée par Dragolioub Pétrovitch, Paris, 1920.
Докторска теза Драгольуба Петровића, стр. 135+ [6]; 22,5
350. О МЛАЂИМ УЧИТЕЉИМА. Од Вој. Р. Младеновића, учитеља. - Јагодина. Штампарија и књижарница Ђорђевића и Гилића. 1906. стр. 29; 20
Потпомогнуто од Млавског Учитељског Удружења
Педагошки музеј, П-1451
351. О ОСНОВИ НАУКЕ О ВАСПИТАЊУ. Од Др Вој. Р. Младеновића, Јагодина. -Београд. Штампарија *Индустрија*. 1922. стр. [4]+92; 24 Из педагошке торије и праксе издаје Др Вој. Р. Младеновић св. I
Педагошки музеј, П-7858
352. ПЕДАГОШКЕ РАСПРАВЕ И ЧЛАНЦИ. Од Dr Voj. R. Mladenovića. - Београд. Издавачка књижарница Геце Кона. 1931. стр. [2]+137+[1]; 20
Из педагошке теорије и праксе уређује Dr Вој. Р. Младеновић св. 2
Педагошки музеј, П-622
353. OPŠTI PEDAGOŠKI PRINCIPI. Od Dr Voj. R. Mladenovića. - Beograd. 1933. стр. 16; 23
Прештампано из *Учиштеља*
Педагошки музеј, П-826
354. НАЦИОНАЛНО ВАСПИТАЊЕ И ВАСПИТНИ ЧИНИОЦИ. Од Dr Voj. R. Mladenovићa. - Београд. Издавачка књижарница Геце Кона. 1935. стр. [2]+52; 20
Из педагошке теорије и праксе уређује од Dr Вој. Р. Младеновића св. 4
Педагошки музеј, П- 4154

355. Др Вој. Р. Младеновић. ОПШТА ПЕДАГОГИКА. - Београд. Геца Кон А.Д. Одобрено од Министарства просвете 1936. стр. XIX+776; 23

Са штампаном посветом: *Својим родитељима који су, ма да нейисмени и сиромашни, разумели важност школе и своју децу упутили њеном стазом.*

Педагошки музеј, П-8553

Књижевни оглас за исто дело, Фонд др Војислава Младеновића Ф-VII/137

356. МИСЛИ ИЗ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ ЛИТЕРАТУРЕ. Скупљо Милош Б. Јанковић матурант учитељске школе. - Ђурија. Штампано у штампарији Звезда. 1905. стр. II+43; 19

Педагошки музеј, П-10534

Милош Б. Јанковић је 1905. године одржаног поздравног говора руској револуцији на Свето-савској прослави, био искључен заувек из свих учитељских школа у Србији. Било му је дозвољено да настапи школовање у сопственом школи. Године 1907. основао је Клуб учитеља-ица социјалдемократија. (Др Владета М. Тешић, Предговор делу Милоша Б. Јанковића, Педагошке расправе и чланци, Београд, 1967)

357. О ШКОЛИ, УЧИТЕЉИМА И УЧЕНИЦИМА СА СОЦИЈАЛ-ДЕМОКРАТСКОГ ГЛЕДИШТА. Написали Рад. К. Тасић, Вој. Р. Младеновић, Мих. М. Јовановић и Драг. М. Михаиловић, учитељи. - Јагодина. Штампано у

Уметничком Штампарском Заводу Гушемберг Стефановића. 1910. стр. 80+ [2]; 24
Издање Клуба учитеља-ца социјал-демократија 1.
Педагошки музеј, П-4644

358-369. БИБЛИОТЕКА БУДУЋНОСТ

Библиотеку *Будућносћ јокренује*, уређивао и издавао учитељ Милош Б. Јанковић, од 1908. до 1941. када је изашла 82. свеска.

Ото Риље, **Каква је народна школа**, Пожаревац, 1908. св. 1, П-4637

Милош Б. Јанковић, **Један лист из историске наставе**, Пожаревац, 1908, св. 5, П-4020; **Школа без Бога**, Пожаревац, 1912. св. 10, П-4581; **Зашто тражимо световност наставе?** Београд, 1919. св. 13, П-4582; **Ко тражи световност наставе?** св. 15, П-4583; **Религија и школа**, Београд, 1921. св. 15, П-4585; **I Из учитељског покрета. II Дечји рад**, Београд, св. 18, П-1559; **Против клерикализма**, Београд, 1924. св. 20, П-4587; **Претече школе рада**, Београд, 1938. св. 65, П-2042; **Disciplina u školi**, Beograd, 1939. sv.70, П-2166; **За сталешко јединство**, Београд, 1939. св. 71, П-1561. Ј. А. Аркин, **Разумеју ли родитељи увек своју децу**, Београд, април 1941. св. 82, П-1111

Педагошки музеј

370. НАШ ЗАВИЧАЈ Скупљач грађе за опис и историју Јагодине и околине. Уредио Д-р Драг. Ђ. Петровић директор Учит. школе. - Јагодина, 1936. година I, свеска 1
Педагошки музеј, Р.Ф.

НАСТАВНА СРЕДСТВА, ШКОЛСКА ОПРЕМА И ПРИБОР*

91

371, 372. ИСТОРИЈСКЕ СЛИКЕ МЕМНОНОВЕ СТАТУЕ, АКРОПОЉ - СЕВЕРНА СТРАНА

Koehler & Volckmar A. G. & CO. Lehrmittelwekstatten. Lehrmittelexporthaus, Leipzig C 1, Langl, Geschishte Nr. 11; 16

Димензије: 75 x 57

Педагошки музеј, инв. бр. 332; 336

373. МОДЕЛИ ГЕОМЕТРИЈСКИХ ТЕЛА ОД ДРВЕТА

Педагошки музеј, инв. бр. 733

374. ПРИБОР ЗА ГЕОМЕТРИЈСКО ЦРТАЊЕ НА ШКОЛСКОЈ ТАБЛИ (ШЕСТАР, ЛЕЊИР, ПРАВОУГЛИ ТРОУГАО, УГЛОМЕР)

Коришћено је у настави око 1930.

Педагошки музеј, инв. бр. 732

375. КАРТА СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ

Автор: Др Јован Цвијић

Израђена у Ц. и К. Војничком Географском
Институту у Бечу, 1898.

Набављена је за Мушку учитељску школу у Јајдини 1898/99. школске године, као једно од првих нових наставних средстава (већи део учила је наслеђен од Нишке мушкије учитељске школе).

Размер: 1 : 750.000

Димензије: 52 x 54

Педагошки музеј, инв. бр. 127

376. РЕЉЕФНА КАРТА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ, пре 1912.

Димензије: 84 x 79

Педагошки музеј, инв. бр. 162

377. ГЛОБУС - УНИВЕРЗАЛНИ ПОЛИТИЧКИ ГЛОБ

Автор : Владимир Маринковић

Издање Свесловенске књижаре М. Ј. Стевановића и др.

Београд

Глобус је Одлуком Министарства просвете К. бр. 358 од 17. октобра 1925. на основу мишљења Главног просветног савета одобрен као наставно средство у средњим школама.

Размер: 1 : 40.000.000

Педагошки музеј, инв. бр. 61

* Наставна средства су груписана по наставним предметима и областима.

378. КАРТА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ СА ПОЛИТИЧКОМ ПОДЕЛОМ ПО БАНОВИНАМА

Автор: Професор Владимир Маринковић
Издање Свесловенске књижаре, Београд, 1931.
Размер: 1 : 500.000

Димензије: 168 x 140
Педагошки музеј, инв. бр. 12

379. ПОЉОПРИВРЕДНА КАРТА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Издавач: Југословенска велика ложа *Трезвеници*, у Београду.

Господин Министар просвете, одлуком својом
и.бр. 16524 од 30.јуна 1934. усвојио је мишљење
Главног просветног савета и одобрио да се ова
карта може употребити у свима основним,
србјанским и средњим школама. Ова карта, на-
бављена је за земљописну наставу у Мушкој уч-
итељској школи у Јагодини, из интегралске касе.
(Из Школског извештаја за 1934/35. школску
годину).

Размер: 1 : 500. 000
Димензије: 180 x 160
Педагошки музеј, инв. бр. 1650

380. ПРЕГЛЕДНА КАРТА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ ПО КАРТОГРАФСКИМ ПОДАЦИМА КАРТЕ ПУКОВНИКА ПЕТРА МАЦАРЕВИЋА, Београд, 1938.

Издање: Војно-географски институт Београд
Размер: 1 : 900.000
Димензије: 87 x 79
Педагошки музеј, инв. бр. 153

381. МИКРОСКОП СА 24 МИКРОСКОПСКА ПРЕПАРАТА

Коришћен у настави пре првог светског рата.
Произвођач: Carl Zeiss, Nr. 61497
Димензије: 30 x 24
Педагошки музеј, инв. бр. 874

382. ЗБИРКА УЧИЛА ЗА ПРИРОДНЕ НАУКЕ

Од Банске утраве из Ниша, Школа је добила њој
актију IV бр. 1270/33. год. један сандук разних учила
за наставу природних наука. (Из Школског из-
вештаја за 1933/34. годину).

383-385. ВОДЕНИ ПРЕПАРАТИ - РАЗВОЈ ЖАБЕ, РИБА, ЗМИЈА,

Педагошки музеј, инв. бр. 1958, 427, 1955.

386-389. НАСТАВНЕ СЛИКЕ - ДНЕВНИ ИНОДИЛЛЕПТИРИ, ИНСЕКТИ ТВРДОКРИЛЦИ, ЧОВЕЧИЈИ КРВОТОК, КОСТУР И НЕРВНИ СИСТЕМ

Педагошки музеј, 585, 586, 580, 583

390. ДЕО ХЕМИЈСКОГ КАБИНЕТА

Коришћен је у настави у периоду између два
свјетска рата.

Педагошки музеј, инв. бр. 111

391. МИНЕРАЛОШКО - ГЕОЛОШКА ЗБИРКА

Педагошки музеј, инв. бр. 112

392. СТРМА РАВАН

Учило коришћено у настави физике за доказивање закона крећања

Димензије: 73 x 40 x 9

Педагошки музеј, инв. бр. 787

393. ИНКЛИНАЦИОНА-ДЕКЛИНАЦИОНА МАГНЕТНА ИГЛА

Учило коришћено у настави физике за мерење
маћнестине инклинације (маћнестине нагибаше) и
маћнестине деклинације (маћнестине скрећаше);
коришћено је Јошћаком XX века

Димензије: 12 x 17 x 9

Педагошки музеј, инв. бр. 1705

394. МОНОХОРД VAINHOLD-ов (ПОЛИХОРД, СОНOMETАР)
Наспавно средство за физику, за доказивање закона о претерену јаштегнућим жицама.
 Димензије: 12 x 68 x 12
 Педагошки музеј, инв. бр. 786
- 395-400. ГИПСАНИ МОДЕЛИ ЗА НАСТАВУ ЦРТАЊА
 Јонски, дорски и коринтски стуб; модел ноге, руке и женски торзо.
Својим актом од 21. јуна 1933. године С.н. бр. 19775, Министарство просвете доделило је Јагодинској мушкиј учитељској школи три сандука учила које је добило из Немачке, на рачун ратних рејараџа. Учила су примињена комисијски и за ведена у инвентаре збирке за цртање. (Из ћодишњег Школског извештаја за 1933/34. годину).
 Педагошки музеј, инв. бр. 37, 38, 39; 27, 51, 42
401. ГУСЛЕ
"28. маја 1899. године поклонио је Господин Министар просвете Андра Борђевић ученицима ове школе ванредно леђе гусле јаворове, те сад на њима уче ученици гусларши и певаши уз гусле." (Из првог ћодишњег Школског извештаја Мушкиј учитељске школе у Јагодини).
 Педагошки музеј, инв. бр. 1404/2
402. ХАРМОНИЈУМ, друга половина XIX века
 Димензије: 90 x 90 x 50
 Педагошки музеј, инв. бр. 1404
403. ОРУЂА ЗА РУЧНИ РАД
 Педагошки музеј, инв. бр. 113
404. ПРОЈЕКТОР PATHÉ BABY SUPER
"За ученичку забаву и очиједну наставу набављен је пројекционер Pathé Baby Super школске 1929/30. године." (Из Школског извештаја за 1929/30. годину).
Школски кино-пројекционер Pathé Baby конструисан је 1922. а нови, усвршени модел 1925. под називом Pathé Baby Super.
 Произвођач Pathé-Freres, Paris; конструктори Charles Pathé, Ferdinand Zeka.
 Димензије:
 Педагошки музеј, инв. бр. 755
405. МАКЕТА ЗГРАДЕ ЈАГОДИНСКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ
 Аутор: арх. Вл. Оничин, Београд, 1975.
 Димензије: 54 x 33 x 11
 Педагошки музеј, инв. бр. 1380
- 406-407. ЂАЧКЕ УНИФОРМЕ - ЛЕТЊА И ЗИМСКА
 Униформе су израђене у *Центрошесијилу* 1989. године, према фотографијама ученика Мушкиј учитељске школе и условима за израду униформи (документ бр. 1006/1914; 1113/1914. Архив средњег Поморавља у Светозареву).
 Педагошки музеј

УЧЕНИЧКИ РАДОВИ

408. ИЗВОДИ ИЗ ИСТОРИЈЕ ИСТОЧНИХ НАРОДА, белешке Светолика Б. Јанковића, ученика II разреда Јагодинске мушки учитељске школе, 1920.

Педагошки музеј, инв. бр. 2200

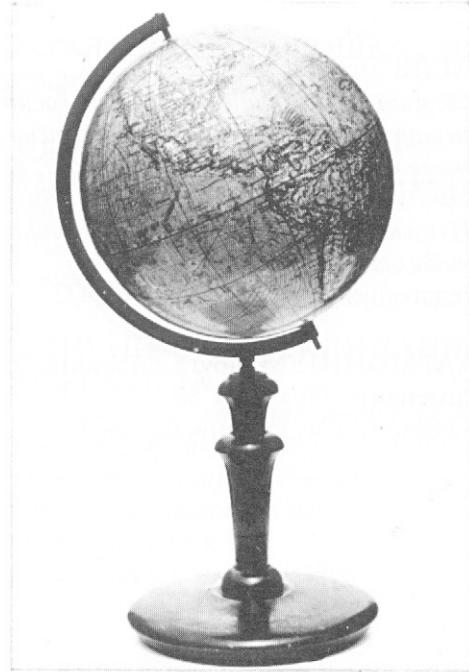
409. ДЕЧЈА ПСИХОЛОГИЈА, по предавањима проф. Цветка Поповића, бележио Николајевић Миодраг, учитељски матурант Јагодинске мушки учитељске школе, 1936/37.
Литографисана, руком писана скрипта
Педагошки музеј, инв. бр. 1777

410. ИСТОРИЈА ПЕДАГОГИЈЕ, по предавањима проф. Цветка Поповића, бележио Николајевић Миодраг, учитељски матурант Јагодинске мушки учитељске школе, 1936/37
Литографисана, руком писана скрипта
Педагошки музеј, инв. бр. 1775

411. МЕТОДИКА, по предавањима проф. Цветка Поповића бележио Николајевић Миодраг, учитељски матурант Јагодинске мушки учитељске школе, 1936/37.

Предавања су претисивали старијим ћацима ученици нижих разреда, још баћајелној цене (напомена Николајевић Миодрага).

Рукопис, мастило
Педагошки музеј, инв. бр. 1776

Садржај

УЧИТЕЉСКА ШКОЛА У ЈАГОДИНИ (1898 - 1941)	7
МУШКА УЧИТЕЉСКА ШКОЛА У ЈАГОДИНИ (1898-1914)	11
УЧИТЕЉСКА ШКОЛА У БАЛКАНСКИМ И ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ	21
УЧИТЕЉСКА ШКОЛА У ПЕРИОДУ (1919-1941)	22
ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА	28
УЧИТЕЉСКА ШКОЛА - ПЕДАГОШКА АКАДЕМИЈА	
- УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ (1945-1998)	29
УЧИТЕЉСКА ШКОЛА (1945-1972)	31
ПЕДАГОШКА АКАДЕМИЈА (1972-1993)	33
УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ (1993-1998)	36
ДИРЕКТОРИ И ПРОФЕСОРИ - ИСТАКНУТИ ПЕДАГОЗИ	38
КАТАЛОШКИ ПОПИС	49
ДОКУМЕНТИ	51
ФОТОГРАФИЈЕ	59
РАЗГЛЕДНИЦЕ	75
ПУБЛИКОВАНЕ ФОТОГРАФИЈЕ И КОПИЈЕ	78
УЏБЕНИЦИ, ПЕДАГОШКА ЛИТЕРАТУРА, ЧАСОПИСИ	80
НАСТАВНА СРЕДСТВА, ШКОЛСКА ОПРЕМА И ПРИБОР	91
УЧЕНИЧКИ РАДОВИ	94

